
0

Fabrika **SVITAVY**
2024

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY
Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

ZPRÁVY Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE PRAŽSKÉ POETICKÉ SETKÁNÍ, 27.–28. 4. 2024

V DDM Spirála v pražských Kobylisích se i letos uskutečnila přehlídka dětských recitátorů z celé Prahy. Organizátoři z DDM Spirála za podpory z. s. Přesah, Magistrátu hl. m. Praha a MŠMT, NIPOS ARTAMA připravili všem zúčastněným velmi přívětivé prostředí. Letos se přehlídky zúčastnilo 75 recitátorů. Přehlídka byla rozdělena do dvou dnů. V sobotu byla určena dětem 1. a 2. a v neděli recitátorům 3. a 4. kategorie. Pořadatelé pro děti připravili celou řadu aktivit, kterými si mohli účastníci zkracovat čas v přestávkách. Připravena byla hlasová rozcvička, sestavení recitačního origami: nebe-pekloráj a také divadelní a improvizáční vstupy. V průběhu přestávek pak zájemci pracovali na luštění tajenky, jejíž indicie byly rozmístěny po celém areálu DDM. Vyluštěnou tajenku pak účastníci mohli vložit do krabice, z níž byli před slavnostním ukončením přehlídky vylosováni výherci, kteří získali knihu. Všichni účastníci v průběhu přestávek měli možnost komukoli z recitátorů napsat do jeho obálky zpětnou vazbu k přednášeskému výstupu. Tyto obálky spolu s účastnickým listem a upomínkovou knižičkou/přívěskem získal každý, kdo v průběhu Pražského poetického setkání vystoupil.

Zpestřením a možná i pomocníkem při recitační práci byly „Múzy“. Každá Múza měla svou barvu a mohla recitátorům pomoci zvládnout to, z čeho třeba má při recitačním výkonu obavu nebo nač je potřeba se více soustředit: rychlost, tempo, rytmus... A děti si mohly kus své Múzy ustříhnout (byla symbolizována barevnou látkou) a vzít na podium na pomoc. Nabídka pestrého množství doprovodných aktivit pomohla nastolit přátelskou a snad i nesoutěžní atmosféru, za což organizátorům patří obrovské poděkování.

Aby byl soutěžní charakter co nejvíce potlačen, všichni dbali na to pojmenovávat setkání PŘEHLÍDKOU a těm, kteří pečlivě výkony všech recitátorů pozorovali, říkat PORADCI. V roli poradců byli: Gabriela Zelená Sittová, Michaela Lažanová a Jiří Fencel. Dílny vedly Lenka Janýšová a Jana Machalíková. Na závěr přehlídky měli všichni recitátoři možnost promluvit s některým z poradců a získat zpětnou vazbu ke svému výkonu v krajském kole.

1. kategorie – sobota dopoledne

Recitátoři první kategorie připravili všem zúčastněným smysluplně strávené dopoledne plné velmi kvalitních výkonů. Slyšeli jsme 19 recitátorů, kteří si připravili především texty básnické od českých autorů. Slyšeli jsme nejen texty M. Kratochvíla, D. Fischerové, J. Žáčka, J. Havla, R. Malého, I. Wenische, ale i A. A. Milneho. Účastníci této kategorie nepostupují na celostátní přehlídku, porotci nikoho z recitátorů nevyzdvihovali a všem byla na konci dopoledne nabídnuta možnost zpětné vazby.

2. kategorie – sobota odpoledne

Odpoledne jsme si vyslechli 21 interpretů 2. kategorie. V této kategorii se pracovalo jak s básnickými, tak s prozaickými texty. Výkony těchto recitátorů leckdy předčily očekávání druhé kategorie. Mnoho recitátorů získalo od poradců ocenění. Poradci ve druhé kategorii ocenili Matyldu Kučerovou za vyprávění textu *M. Sendaka: Tam, kde žijí divočiny*. Dále Daniela Chamonikolase za práci s představou a kontakt s publikem při přednesu textu *D. Fischerové: Červotoč*. Frída Marešová získala ocenění za přirozené vyprávění textu *Jeffa Kinneyho: Deník malého poseroutky: Psi život* (v překladu V. Volhejnové). Ocenění za citlivost k vyprávěnému příběhu textu *I. M. Jirouse: Další pohádka pro Františku* si odnesla Viktorie Wimmerová. Adrian Satskov byl oceněn za vyprávěčskou energii textu *R. Goscinyho: Bábinka*. A ocenění za souznění s textem si odnesla Matylda Hosenseidlová za přednes textu *M. Drijverové: Ve škole*.

Do Svitav ze 2. kategorie postoupili:

Julie Blahová – Helen Anderton: Kráska a zvíře v překladu B. Králíka. Recitátorka zaujala výběrem náročného poetického textu, který zvládla jak po obsahové, tak po formální stránce. Dokázala předat divákům obrazy, pracovala s přesahem, umě odlišovala promluvy postav.

Ráchel Gojdoová – Anne Franková: Rodný dům v překladu M. de Bruin Hüblové. Recitátorka zaujala ve své kategorii velmi neobvyklou volbou textu. Svým přístupem a recitátorskými dovednostmi dokázala přesvědčit o adekvátnosti volby a hloubce porozumění. Dramaturgická výstavba, jemnost a zodpovědný přístup k práci s představou a znalost historie podpořily silný divácký zážitek. Vyprávěla s vědomím širšího historického kontextu bez patosu a autenticky v možnostech svého životního obzoru.

Jaroslav Šťastný (náhradník) – František Hrubín: O Palečkovi. Poradci se shodli, že i přesto, že Hrubínův text nebývá ve druhé kategorii ideální dramaturgickou volbou, citlivé vyprávěčství tohoto recitátora

prokázalo, že umí předat divákům jak náročnou veršovou formu, tak obsahovou stránku. Postavy a jednotlivé části příběhu má recitátor zpracované a v roli vyprávěče působí jistě a dokáže pracovat s publikem.

3. kategorie – neděle dopoledne

V neděli jsme se mohli těšit z výkonů starších a zkušenějších interpretů. Dopoledne jsme si vyslechli 17 recitátorů, pracovali jak s prozaickými, tak s básnickými texty. Ty básnické ale byly v menšině – 6:11. Ocenění za nalezení interpretačního klíče získala Eliška Kolenčíková za přednes textu *V. Havla: Pižďuchové*. Hana Hof byla oceněna za citlivou interpretaci textu *M. Macourka: O kočce, která měla ráda ušák*. Evelína Pýchová získala ocenění za citlivou práci s náročným textem *S. Tana: Příběhy z vnitřního města* v překladu E. Žantovské. Na celostátní Dětskou scénu 2024 byli jako zástupci této kategorie vysláni:

Žofie Hánová – Ivan Vyskočil: Malý Alenáš. Žofie nadchla svým výkonem nejen v souvislosti s tím, jak dokonale pracovala s publikem, kterému dokázala předat jemné slovní hříčky Vyskočilova textu, ale i celkovým obsahovým a formálním uchopením Vyskočilova textu.

Josefína Krycnerová – Arne Svingen: Balada o zlomeném nosu v překladu I. Vedralové. Josefína vypráví o světě kluka, který mezi svými vrstevníky nevnímá, všimá si šikany, ve svém okolí, přemýšlí o výhodách a nevýhodách svého věku. Tato aktuální a uvěřitelná volba textu porotce velmi zaujala. Josefína je ve svém vyprávění autentická, jemná, má pochopení pro ztvárněné postavy, které v jejím podání působí plasticky a vůbec ne černobíle, její interpretace zároveň předává divákům humor ukrytý v jednotlivých částech vyprávění.

Karel Prochor Malý (náhradník) – Miroslav Holub: Hlava. Recitátorovi se podařilo přinést na jeviště nadšení a úžas při interpretaci Holubova textu. Dokázal tento formálně náročný text představit divákům jak po versologické, tak po obsahové stránce. Umě komunikuje s diváky a nejen díky práci s pauzami předává publiku vnitřní prožitek spojený s vlastní představou.

4. kategorie – neděle odpoledne

Pražské poetické setkání v neděli odpoledne zakončilo 17 recitátorů nejstarší kategorie, kteří pracovali častěji s prozaickými texty 10:7. Přestože si měli letos recitátoři 3. a 4. kategorie připravit jeden text, byla volba literárního druhu pestrá a mohli jsme si vyslechnout i před-

nesy formálně náročnější. Vzhledem k vyrovnaným výkonům této kategorie se poradci rozhodli pouze vyslat na celostátní přehlídku, nebo na ni doporučit postup, následujícím interpretům:

Linda Křišťálová – Shaun Tan: Příběh z vnitřního města – Tygr v překladu E. Žantovské. Recitátorka poradce zaujala výběrem náročného textu, který zvládla citlivými prostředky předat publiku. Linda vytváří něžné obrazy, které umí protknout humorem.

Mikuláš Polák – Šin'iči Hoši: Bokko – čan v překladu J. Levory. Mikuláš zvolil inspirativní text jak co do volby autora, tak co do volby žánru. Text příběhu je předáván s lehkostí a radostí, dialogické části textu působí přehledně a plasticky.

Sára Faltová (náhradník) – Miroslav Holub: Rozhovor s básníkem. Poradce zaujala citlivá interpretace, přemýšlivost, která jednak předcházela samotnému provedení, ale zároveň jako by zrovna vznikala před publikem. Tématem básně byli diváci provedeni jemně a s přehledem.

Alexandr Mojžíš (náhradník) – Václav Havel: Zahradní slavnost, Hugův monolog. Alexandr zvolil pro tuto kategorii velmi náročný text, který zvládl přesvědčivě předat publiku. Výstavba vyprávění je technicky promyšlená, zvědomělá. Recitátor předává prostřednictvím Havlova textu osobní poselství a daří se mu to.

Michaela Lažanová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA PRAHA, OTVÍRÁNÍ, 20.–21. 4 2024

Pořadatel: Sdružení pro tvořivou dramaturgii, z. s., ve spolupráci s Domem dětí a mládeže hlavního města Prahy a KD Mlejn Otvírání se začalo otvírat v sobotním dopoledni v KD Mlejn, v obrovském sále, funkčním a technicky vybaveném. Rovněž přísálí, bufet a další náležitosti mi připadaly pro takovou událost nadměrně vhodné. Karlínské Spektrum, kde přehlídka po obědě pokračovala, nabídlo oproti Mlejn sálu, který praskal ve švech, jak v prostoru pro publikum, tak na jevišti s vrzající podlahou. Budova však to je přívětivá, na dětské pobíhání zvyklá, v nádherné pražské čtvrti. A otvíralo se v báječně vstřícné atmosféře. Proč taky ne, vždyť v hledišti usedalo kromě účinkujících velké množství rodičů a prarodičů, sourozenců, větších i těch malinkých. Miluju přehlídky, kde se soubory sejdou na začátku a rozejdou na konci, ale v dnešní době jest to finanční a časový přepych, krom toho převážná část zúčastněných dětských souborů byla z Prahy, tak jaképak spaní a pobývání. A mně přísluší zaobírat se zejména odborným hodnocením přehlídky, nikoliv materiálním, neboť jsem měla tu čest zasednout spolu s Kateřinou Ondráčkovou a Jaroslavem Dejem v lektorském týmu. S námi lektoroval i Jakub Hulák, obdivně jsem k němu vzhlížela, neb na něm spočívala téměř veškerá pořadatelská zátěž. Na interních debatách s námi mudrovala i Lenka Janyšová, která posléze vedla dětské dílny. I ji jsem musela ocenit, děti byly různého věku a z různě vedených souborů, ale ona vše zvládala trpělivě, s pochopením a nadhledem. Z lektorského činění jsem měla radost, s kolegyněmi a kolegy jsme si i přes naše odlišná profesní východiska velmi „sedli“, pokud se u nás objevily jiné pohledy, vždy došlo k vzájemnému pochopení. Myslím, že se naše vyladěnost projevila i na besedách s vedoucími souborů, i z těch jsem měla uspokojující pocit. Zejména proto, že se mi zdálo, že i ti nejvíce kritizovaní inscenační odcházeli z rozborů v pohodě a nezranění. Věřím, že tato setkání intenzivně přispěla k inspirativnímu a vzdělávacímu vyznění přehlídky. Vystoupilo čtrnáct souborů, které postoupily z obvodních postupových kol, pražské a středočeské soutěže LDO ZUŠ, byly vybrány na základě samostatného představení mimo obvodní kolo nebo na základě videozáznamu. Zřejmě zejména tento předvýběr přispěl k celkově velmi dobré úrovni přehlídky.

Pokusím se nyní charakterizovat jednotlivá představení. Vždy jsme se snažili je posuzovat s ohledem na podmínky, ve kterých soubor pracuje, na zkušenosti vedoucího apod., budu se i nyní o tento pohled snažit. Kateřina Ondráčková mi laskavě zapůjčila svoje poznámky, tudíž ne vše níže uvedené je můj postřeh.

Dětský divadelní soubor Švandova divadla, Praha 5
Přímý postup na celostátní přehlídku Dětská scéna 2024 s inscenací Otto.

Otto Wichterle byl český světově proslulý vědec, jehož vynálezy vedly k zásadnímu zdokonalení a celosvětovému rozšíření měkkých kontaktních čoček. Inscenace vypráví jeho příběh nejen encyklopedicky, ale i s polidštujícími odbočkami. Je téměř brilantně vystavěná, prostředky, hudba, scénografie, kostýmy, filmové střihy, vše funguje a přispívá k vyprávění Ottova dramatického příběhu a vypovídá i o vztahu účinkujících k slavnému vědci. Děti různého věku existují na jevišti přirozeně a sdělně, dobře mluví a vypráví s nadhledem, s humorem, nenápadně pozitivně manipulují s naším vnímáním onoho vědce. Kromě na tabuli špatně napsaného chemického vzorce se nedalo mnoho vytknout. Snad jen, že závěr by nemusel být jen odříkaný a i hudba na konci jako by trčela. Účastníci celostátní Dětské scény se mají na co těšit.

I další inscenace by je mohla potěšit, i ta by se měla ve Svitavách objevit. Z našich lektorských porad můžu prozradit, že jsme se dlouho rozhodovali, zda nominovat Otto či Mee too mýtů.

ŠOK (Študáci od Keplera), Gymnázium Jana Keplera, Praha 6
Doporučení do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2024 s inscenací Mee too mýtů.

Tvorba nezkušeného gymnazijního souboru vykazuje všechny známky studentské recese, a to vůbec nemyslím hanlivě. Děti na hranici mládí si pohrávají s antickými motivy s lehkostí, s humorem, jak by taky ne, vždyť všichni se nám na jevišti představili jako originální osobnosti, které vědí, proč tohle divadlo hrají. A samozřejmě to mezi nimi v jejich přirozené existenci na jevišti jiskří. V muzeu ožívají antické sochy – děvčata, motají se tam uklízeči – kluci, všichni se potkávají. Vznikají obrazy, situace, leckdy absurdní, někdy bizarní, někdy i závažně antické, vždy ale hodné naší pozornosti. Účinkující jsou vybavení, umí se na jeviště postavit, ovládají pohyb i dobře mluví. Zamýšleli jsme se, zda je nutný muzejní rámeček, inscenace funguje i bez něj – ve své absurdnosti, v oné lehké studentské recesi.

Dismanův rozhlasový dětský soubor, Český rozhlas, Praha 2
Doporučení do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2024 s inscenací Bratři v poli.

Příběh o přátelství sysla a hraboše, které nenaruší ani fakt, že zimním spánkem spí jen jeden z nich. Všechny zlobit je možná ze začátku zábava, ale když se s vámi potom nikdo ne baví a jste pořád sami, tak už to není nic moc. Proto se hraboš Dageš rozhodl, že bude se systlem Mapíkem raději kamarádit. Příběh o jejich velkém přátelství, o výpravách do vesmíru, a i o odloučení, když nastane zima, se odehrává na jevišti se spoustou mladších dětí, které jsou buď vyprávějí, nebo zpívající chórem. Některé děti vstupují do postav zmíněných hloдавců, ne pořád stejné děti, střídají se. Jejich zaujatost, soustředění, energie je hodna obdivu. Přitom všichni báječně zpívají, mluví, tančí, zkrátka Dismaňáci. Při rozboru se mluvilo o vyvíjející se lince vztahu sysla a hraboše, o motivaci pro polepšení hraboše, i o kostýmním znaku postav (čepicích). O funkci chóru a o reprodukování hudbě, která jakoby třetí nad přirozenými a velmi vkusnými výrazovými divadelními prostředky. Celkově velmi kultivované představení, ve kterém bylo dobře dětem, i tomu nejmenšímu, i publiku.

HEVLIMESKA, Divadlo pro Zličín, z. s., Praha 5
Doporučen do širšího výběru na celostátní přehlídce Dětská scéna 2024 s inscenací BAMBL-TAMBL.

Divadlo pro Zličín se představilo na Otvírání třemi inscenacemi, vždy s jiným obsazením. Každá vzbudila pozornost, zamyšlení, nebo alespoň příjemný divácký zážitek. Nejvíce zapůsobilo díky své výpovědní hodnotě představení BAMBL-TAMBL, zejména více či méně kolektivním autorským počinem. Různorodá skupinka mládeže se schází hrát Dračí doupe, řeší mezi sebou vztahy, vznikají situace, někdy nepřilíživě vystavené a dořešené, ale příběhy se odvíjejí srozumitelně a s napětím. Ty střídá jakási stříbrná taneční show, zve lidi do jiné reality, do světa nikdy nekončících snů, kde jsou všichni šťastní, kde se vše děje podle jejich představ, kde se nemusí nic řešit. Showmani s postavami očividně manipulují, ovládnou je všechny, na konci se cítí osloveno i publikum... Jak vidno, námět je vzrušující, aktuální, ale inscenace někdy jemně klopýtala v temporytmu, některé scény se zdály být dlouhé a mnohoslovné, dílko by si zasloužilo propracovat a dotáhnout o pohybové složce, i v používání hudby, světla či v řešení mizanscén. Přes mnohá PROČ jsem musela tento počín ocenit, a nejen já. Neboť čeho si v mladém a dětském divadle nejvíce cením, je upřímná výpověď.

Divadlo RADAR/ČertTěVem, DDM Praha 7
Ocenění za přístup k tématu a aktuální výpověď v inscenaci Sít.
Čím jsem zakončila předcházející pohled, tím bych mohla nyní začít. Sít – starší děti hrají nejen o té pavoučí, ale ovšemže zejména o té sociální, o té, která pomáhá v komunikaci, ale i ji pohlcuje. Představení vzbuzuje otázky, provokuje. Scénáři by prospěly dramaturgické nůžky, někdy se něco zdánlivě opakuje, některé sekvence jsou dlouhé. Ale vše vznikalo v kolektivu, vycházelo ze členů souboru. Kdo zakusil tuto tvůrčí cestu, chápe, jak náročná je.

Nepáci, MŠ a ZŠ Hovorčovice
Ocenění za inspirativní výsledek mezipředmětového projektu v inscenaci Varvara.

Soubor zcela jiného založení než předcházející, je to vlastně celá třída 4. B. Její učitelky úzce spolupracují se profesionální herečkou Martinou Delišovou, jejich spolupráce během školního roku vyvrcholila při přípravě inscenace *Varvara*. Celý tvůrčí proces se odehrával v rámci mezipředmětového projektu. Všechny děti i s paní učitelkou jsou celou dobu na jevišti, a zdá se, že jsou přítomné celou svou bytostí. Dramatizace stejnojmenné knížky Marky Míkové o velkém velrybím putování vypráví příběh velryby Varvary, začíná jejím narozením v teplých vodách a pokračuje řadou dobrodružství, při kterých se Varvara naučí postarat se nejen o sebe, ale i o druhé a nakonec potká i velkou lásku. Podmořský svět je pro kreativní tvorbu velkou inspirací. Inscenace je vpravdě syntetickým divadlem, obrovskou škálou výtvarna (obrovské polštářové loutky, stínohra...), zpívá se, tančí, rapuje – méně je však někdy více. Je pochopitelné, že vše nefunguje jak má, situace nejsou někdy uzavřené, nepracuje se střihy. Zřejmě jak vše vznikalo během výuky, bylo těžké něco rušit, buď se nestihalo, nebo si za tím děti stá-

ly. Ale co by se dalo usměrnit, je málo uvěřitelný rámeček, ve kterém na začátku paní učitelka dětem čte, prostě „dvoreček“. Nic však proti její přítomnosti na jevišti, dětem zřejmě dodává jistotu. Všeobecně cítíme sounáležitost na jevišti, svítí z celého tvůrčího kolektivu, úžasné...

Divadlo pro Zličín, z. s., Praha 5
Ocenění za hravou inscenaci O kočce a myšce.
V dalším představení se představily nejmenší děti z plodného Divadla pro Zličín. Pohádka Jana Vladislava s překvapující pointou připomínající příběh *O kohoutkovi a slepičce* děti bavila, zejména na začátku. Pak se spontaneita poněkud vytrácela, což šlo proti podstatě „nabalovacího“ příběhu a i výstavbě. Každopádně moc milé představení s malými dětmi.

Drama Lamy, ZUŠ Popelka, Praha 5
Oceněno za loutkoherectví a za zachování poetiky předlohy v inscenaci Haló, Jacíčku.

Příjemný divácký zážitek nám připravily i děti, které účinkovaly v dramatizaci kapitoly ze známé knížky Daisy Mrázkové. Jak je formulováno ocenění, takové bylo představení. Soubor se s lyrikou autorky ztotožnil, přizpůsobil ji svému vidění obrazů, postav a situací, s pokorou nejen k příběhu, ale i k loutkovodictví. Soubor běžně s loutkami nepracuje, tím více je třeba jejich dílko ocenit. Snad slon nemusel být pořád smutný a pro mě nebyla základní situace (slon není živým slonem, ale stromem...) úplně čitelná, musela jsem nahlédnout do knížky, ale kolegové nahlížet nemuseli. Představení by jistě nepropadlo ani na Loutkářské Chrudimi, kam bylo též doporučeno.

Divadlo RADAR/Na zkoušku ml., DDM Praha 7
Ocenění za jevištní uchopení poetiky Ludvíka Aškenazyho v inscenaci Praštěné pohádky.

Tyto nonsensové pohádky určitě není jednoduché převádět do jevištní podoby, stejně tak jako Macourkovy texty a jim podobné. Nutno uznat, že se soubor zhostil tohoto nelehkého úkolu se ctí. Hrál na Otvírání téměř v premiéře, zejména proto zřejmě místy chyběla hravost (zejména v první pohádce). Stálo by za to, zamyslet se nad výstavbou, nad scénářem, najít pro účinkující i publikum momenty překvapení, impulsy nadhledu, humoru, nadsázky.

Divadlo pro Zličín, z. s., Praha 5, inscenace Paví Očko ve Lví říši.
Další dramatizace Dany Svobodové, vedoucí a režisérky souboru. Stejnoujmenná literární předloha Bohumily Sílové se přímo nabízí pro takovýto početný dětský soubor. Zvířátka ze Lví říše jsou obviněna z toho, že unesla a zabila malého černouška. Proto moudrý lev César svolává sněm, kde všichni ustanoví želvu detektivem. Ta musí vypátrat únosce, aby uchránila pověst všech zvířat jako mírumilovných tvorů. Děti se s příběhem zřejmě sžily, nabízí jim nejrůznější charakterizace zvířat, situací, napětí při pátrání po černouškovi, radostný závěr. Nicméně převedení knížky do jevištní podoby zůstalo v půli cesty – soubor má dluh v práci s pohybovou složkou, v zapojení všech dětí, zejména těch v nehlavních rolích

(dlouhé statické obrazy), je potřeba také lépe nakládat s prostorem, s mizanscénou, snad se i zamyslet nad slabou pointou...ale nakročeno je skvěle!

Divadelní soubor ScioŠkola Nusle, Praha 4, inscenace *Děti z Bullerbynu?*

Otazník v názvu jako by předznamenával otazníky v záměru, v uchopení předlohy, kam chci diváka dovést. Máme rádi knížku Děti z Bullerbynu? Jsme jako děti z Bullerbynu? Šikovné děti, sympatický soubor, ale spíše se jednalo o ukázkou z hodiny dramatické výchovy, kde se podoba inscenace teprve hledá.

Ty-já-tr – Čert-tě-ve-m – ZUŠŠ, Praha 7, inscenace *Polštářoví výtečníci*

Leze vám učení krkem? S kouzelným polštářem vám do hlavy poleze samo! Stačí pod něj na noc položit jakoukoliv knihu a spát. Ráno si budete do puntíku přesně pamatovat všechno, co v knize stojí. Taková je podstata příběhu knížky Daniely Krolupperové *Polštářoví podvodníci*, která byla východiskem pro tuto inscenaci. Povšimněte si změny názvu – výtečník není podvodník, v tom vidím tematický zádrhel inscenace, co vlastně mi má sdělit? Jak je skvělé nečíst knížky? Jak je bezvadné se neučit? Linka příběhu se nám různě zamotává, naskakují další a další proč...

Ty-já-tr – Hra-na – ZUŠŠ, Praha 7, inscenace *Vodnické pohádky*

Soubor pracující pod vedením zkušené divadelnice si sám vytvořil scénář podle lidových vodnických pohádek. Poznávávala jsem tváře dětí, které loni hrály v předcházející skvělé inscenaci, ovšem velmi závažné. Chápal jsem, že se jim letos zachtělo se trochu pobavit. Inscenace možná proto ve všech proporcích cílí zejména na pobavení publika. Poněkud mi připomínala dort pejska a kočičky – na co humorného si z pohádek o vodnicích vzpomeneme, tam bylo. Představení se hrálo na *Otvírání* v předpremiéře, tudíž předpokládám, že se vše ještě bude ladit, pracovat, snad i směrem k pouličnímu divadlu. Možná dojde i k onomu pobavení, soubor najde styl humoru, nadsázky, nadhledu. Věřím, že to nastane, jak jsem psala, jedná se o zkušený soubor.

DRAMA LAMA, ZUŠ Nové Strašecí, inscenace *Juliové a Romey*

Velice chápu touhu dětí vyrůstajících v LDO ZUŠ potkat se s velkými světovými dramaty. Tato touha se jim mohla víceméně v této inscenaci vyplnit. Montáž monologů, dialogů, situací z *Romea a Julie*, pohrávání si s tématem lásky, vše k tomu směřovalo. Někteří účinkující zářili svým talentem, všichni hráli s velkým nasazením, upřímně, i když někdy přeháněli do nepřirozeného patosu. Ale zmatek ve scénáři zrazoval účinkující i diváky. (Myslím, že zejména toho, kdo nezná hru podrobně; kdo ji zná důkladně, zase možná usilovně pátral po klíči, kterým se úryvky vybíraly, rozdělovaly, řadily a kroutil nad tím masakrem hlavou.)

Spektrum programu letošního *Otvírání* se mi zdálo úžasné inspirativní, na vysoké odborné úrovni. Na přehlídce se představilo divadlo ryze školské, byli jsme svědky plejád autorských souborových výpovědí až apelů, ocenili jsme dramaturgii neublížující předlohám, i loutkové divadlo jsme viděli a encyklopedicky poučné představení s lidským přesahem, zaznamenali jsme i experiment. Jak různé podoby dětské divadlo může mít!

Ema Zámečnicková

STŘEDOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE KUTNÁ HORA, 22.–23. 4. 2024

Recitační přehlídka pro Středočeský kraj v Kutné Hoře letos opět proběhla v nádherné knihovně, kde je po všech stránkách radost pobýt a kam jsme se zase moc těšili. S přátelským přístupem a skvělou organizací týmu pod vedením paní Lenky Frankovicové jsme společně prožili dva velmi příjemné a inspirativní dny. V pondělí 22. 4. se nám vždy po hlasové rozcvičce představili recitátoři z 1. a 4. kategorie a v úterý 23. 4. pak ti z 2. a 3. kategorie. Porota pracovala ve složení: Martina Longinová, Tereza Loudová-Mikulášová a Alexander Koukol.

1. kategorie

V kategorii těch nejmladších jsme vyslechli 24 interpretů a užili si společně s nimi vyprávění textů skvělých českých i několika zahraničních autorů. Nejčastěji děti recitovaly poezii, která byla v naprosté většině po vyprávěčské stránce velmi dobře zvládnutá a tato kategorie měla tedy opravdu vysokou úroveň. Všichni recitátoři projevili velkou dávku vyprávěčských dispozic a radosti nám něco sdělit. Jen jsme museli znovu připomenout základní doporučení jako např. pořadí autora a názvu textu, práci na přirozenosti projevu bez falešných intonací včetně gestikulace. Rozhodli jsme se udělit osm cen těm recitátorům, kteří porotu a snad i diváky zaujali přeci jen o něco více. Jmenovitě **Janu Bekovi** (Třebotov), **Klaudii Boor** (Řevnice), **Anně Polákové** (Kolín), **Dorothee Černé** (Nové Strašecí), **Petronelle Kolmanové** (Vlašim), **Jakubu Polanskému** (Slaný), **Charlottě Reinbergerové** (Benešov) a **Martinu Vančatovi** (Mělník).

4. kategorie

Odpoledne už byli na své vystoupení nachystáni interpreti ze 4. kategorie, kteří se s námi podělili o 20 příběhů. Pestrost dramaturgie byla skutečně značná a porota ji náležitě ocenila. Mohli jsme si vespolek užít texty jímavé, lyrické, humorné, ale oslovila i vážnější témata. Z většiny vyprávěčů však ještě nebyla cítit větší interpretační zkušenost, osobní zaujetí tématem textů, které si vybrali, ani zkušenější práce s formou a výrazovými prostředky. Většina recitátorů se bohužel potýkala s vysokým tempem vyprávění, často na úkor srozumitelnosti technické i obsahové. Práce s výstavbou a hlavním sdělením v předloze včetně práce s pointou byla rovněž v rozborovém semináři tématem k diskuzi. Do Svitav postoupila **Vladimíra Lubinová** (Kolín), která zaujala osobním přístupem k náročnějšímu **Vyskočilově** textu **Hlavní problém pomocné biofyziky**, který dokázala vyložit, vystavět i vypointovat. Dále pak **Natalie Steiner** (Mělník), která přesvědčivě vyprávěla tematicky složitý a závažný příběh **Kathleem Steiner: Jak se sprátelit s temnotou**. Dalšími oceněnými v této kategorii za dramaturgii, přístup k textu, dílčí zdařilé momenty či dovednosti pak byli i **Matěj Huml** (Žebrák), **Barbora Matoušková** (Bělá pod Bezdězem), **Anežka Staňková** (Třebotov), **Emílie Tomášková** (Neveklov), **Ella Torgensen** (Milovice) a **Filip Zelený** (Čáslav).

2. kategorie

Druhý den jsme se těšili nejprve na interprety ze 2. kategorie, bylo jich celkem 24. Vybírali si autory i předlohy vesměs známé a k recitaci osvědčené, ale mnozí překvapili i neotřelým výběrem literatury. Úroveň vyprávění byla velice solidní, bavilo nás to. Mnohým nechyběla radost, zaujetí, představa toho, co vypráví, osobní prožitek, humor, kontakt s posluchačem či dobrá práce s výrazovými prostředky. Nejlépe se podle našeho mínění v tom všem dařilo **Danielu Bergovi** (Třebotov) v textu od **Arnolda Lobela** s názvem **Nahoru po schodech a dolů** i **Alici Boráňové** (Rakovník) při vyprávění příběhu **Punčocháče**, u jejichž přednesu se bavilo a spontánně reagovalo celé publikum. Na postup do Svitav jsme ovšem doporučili i **Anežku Kuprovou** (Pečky), která si zdařile poradila s humorným textem **Velbloud** od **Miloše Macourka**. Za své výkony dostali cenu bez postupu i další interprety: **Johana Kocmatová** (Benešov), **Alena Skřivánová** (Třebotov), **Jakub Vaněk** (Kolín) a **Vojtěch Žebrakovský** (Rakovník).

3. kategorie

V závěru přehlídky jsme si poslechli recitátory ve 3. kategorii, bylo jich 22. Recitátoři se ponořili do ne právě snadných textů naší i světové literatury a bohužel ne vždy byla úroveň jejich vyprávění přesvědčivá. Čas-

to nám porotcům chyběla vnitřní motivace vypravěčů k interpretaci vybraného textu, osobní prožitky i lepší technické vybavení recitátorů (dikce, práce s hlasem, formou ad.).

V semináři se však také opět rozebírala práce s polohou vypravěče a přehráváním postav v přímé řeči, práce s interpunkcí, vystavením celku, vhodným použitím různých výrazových prostředků i např. obtížná práce s řečí vázanou. Je to systematická práce na dlouhou trať, a proto – jak jsme znovu poznali – opakování je matka moudrosti. Do celostátního kola jsme za tuto kategorii poslali po všech stránkách velmi zdatné a přesvědčivé recitátory **Lukáše Palána** (Třebotov) s textem od **Daniila Charmse: Co se dnes prodává v obchodech** a **Lindu Sukovou** (Rakovník) s dobře zvládnutou náročnější předlohou **Splněný sen** od **Jana Wericha**. K postupu do celostátního kola jsme ještě doporučili **Ondřeje Rebeca** (Malešov), který nás strhl svým autentickým projevem při přednesu textu **Prázdniny blbce č. 13 Miloše Kratochvíla**. Ocenění si však za své velmi osobitě zvládnuté výkony odnesli i tito recitátoři: **Eliška Chodaničová** (Mladá Boleslav), **Adéla Pilecká** (Dobříš), a **Žaneta Trešlová** (Kutná Hora).

Všichni porotci i účastníci odjížděli z kutnohorské knihovny s úsměvy na rtech. Děkujeme organizátorům za skvělé zázemí pro tuto přehlídku a hlavně všem, kteří se věnují této ušlechtilé disciplíně vyprávění příběhů, obohacují tím sebe i nás diváky. Těšíme se na další setkání s dobrou literaturou, se sebou navzájem a recitací, která nás baví bez ohledu na věk.

Martina Longinová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA MOST, 27.–28. 4. 2024

Krajské kolo Středočeského kraje se letos uskutečnilo netradičně v prostorách Základní umělecké školy F. L. Gassmanna v Mostě. Přestože byla přehlídka organizovaná v časové tísní, žádné organizační nedostatky rozhodně nebyly znát – naopak. K přátelské, až rodinné atmosféře přispěla například možnost ubytování souborů na celý víkend, večerní opékání buřtů, otevřený bar s občerstvením se vždy usměvavou obsluhou a v neposlední řadě vytvoření bezpečného hracího prostředí – tomu pomohlo například i přepažení rozlehlého jeviště sálu, čímž se vytvořil komorní prostor, maximálně vstřícný i pro ty účinkující, kteří veřejně vystupovali poprvé. Pokud bych byla pedagogem, který dělá své první inscenační krůčky nebo bych pracovala s novou či problematičtější skupinou, právě sem bych neváhala přijet. A teď už k samotným představením.

Sobotní den zahájilo představení souboru **Bud'anebo**, který pod vedením **Veroniky Bíbové a Pavla Skály** pracoval v **ZUŠ F. L. Gassmanna v Mostě** se známou literární předlohou **Středa nám chutná** spisovatelky **Ivy Procházkové**. Lektorský sbor ocenil využití reálných rekvizit na scéně (jablka, elektrická trouba, těsto, tác, ...), které ve stylizovaném a hravém tvaru fungovaly jako propojení s reálným světem a zároveň při civilním zpracování surovin vznikala jakási „rituálnost“. Zajímavé byly i pohybové a obrazové pasáže, jimiž byl jevištní tvar proložený. Celkově jsme na jevišti viděli spoustu zajímavých a originálních principů, které by místy ještě potřebovaly usadit, aby fungovaly po celou dobu vědomě a s jistotou. Soubor si z krajské přehlídky **odvezl ocenění poroty**.

Nominaci na postup do celostátního kola Dětské scény si odvezl soubor **Tři boty** ze **Základní a mateřské školy Třebotov** s inscenací **A vida!**. Tři různorodé pohádky, které propojuje stejné poselství, nám soubor předal s velmi veselou, koncentrovanou a svěží energií. Živá hudba, hra s rytmem, vybavenost dětí jako jednotlivců (zároveň skvěle fungujících jako jeden celek), citlivé a hravé proměny prostoru, kolektivní role, ... Hravá noblesa, se kterou tandem pedagogek **Václavy Makovcové a Jany Barnové** s takto malými dětmi pracuje, může být metodicky velmi inspirativní. Snad jen samotná myšlenka propojující všechny tři pohádky může být nahlas vyslovená, aby divákovi volbu právě těchto tří pohádek objasnila.

Soubor **4 v 5** ze **ZUŠ Nové Strašecí** pod vedením **Ivety Grmelové** přivezl inscenaci **Vánoční hvězda, která funguje**. Výchozím impulsem byla pro čtyřčlennou dívčí skupinu kniha **Zuzany Pospíšilové Vánoční hvězda a splněná přání**. Jeviště bylo souborem pomyslně rozděleno na tři prostory, v nichž se celý příběh bez větších přestaveb odehrál – dětského domova, bytu páru toužícího po dítěti a parku. Kolektiv však narazil na několik zádrhelů. Například na všem vedoucím dobře známou problematiku ztvárnění dospělých postav dětmi. Přesto ale bylo zřejmé, že soubor přichází s jasnou myšlenkou, kterou chce svým příběhem předat: zázrak přání může přijít ke komukoliv, a to i ve chvílích, kdy to vůbec nečeká.

Nejmłodším souborem, který se tohoto krajského kola účastnil, byl soubor **Bramboračky** ze **ZUŠ F. L. Gassmanna** s inscenací **Brambůrek**. Skupina během roku pracovala s literární předlohou **Kdo spí ve spíži** spisovatelky **Kristiny Nesvedové**, z níž tato krátká inscenace vznikla. Dramaturgicky pedagoga **Barbora Gréeová** propojila jednoduchý příběh s oblíbenými hrami a aktivitami kolektivu překlapaných do jevištní podoby. Jednalo se o první inscenační práci dětí a ačkoliv se místy při představení ještě „rozkoukávaly“, nikdo nebyl pod stresem a v několika chvílích si děti na jevišti zkrátka a jednoduše společně spokojeně byly. I když mohl být tvar ve výsledku kratší, pedagoga se povedlo provést děti jejich první inscenační zkušeností bezpečně a očividně poklidně.

Druhou inscenací od souboru **Tři boty** ze základní školy **Třebotov** byla inscenace **Je to i moje jeskyně**. Touto poetickou koláží nás provázeli chlapci, kteří s nesmírnou energií a osobním nasazením utáhli celé představení ve třech lidech. Rámec této inscenace tvořila jednoduchá situace: nuda chlapců na gauči vyústěná chutí ke hře až ke společnému bláznění. Jako materiál pro práci si zvolili slammerské texty **Ondřeje Hrabala** z knihy **Tasemnice hledá byt**, což mohlo být malým kamenem úrazu. Texty jakoby kolikrát kolem energické a skvěle vybavené trojice „jen tak mimochodem plynuly“. Přesto diváka tento jevištní tvar pro jeho energii bavilo sledovat a soubor si z přehlídky odnesl **ocenění poroty**.

Soubor **Kompoty** ze **ZUŠ Klecany** přivezl svou novou autorskou inscenaci **Škola základ života**. Pedagoška **Barbora Černochová** naslouchala přání kolektivu a vytvořila společně se skupinou, koláž osobních zážitků, postojů a názorů pojících se s prostředím školy, a absurdit vzdělávacího systému, s nimiž skupina během roku pracovala. Diváci sledovali zajímavě různorodou koláž, ve které se potkávaly pasáže jak civilní, pohybové, absurdní, symbolické, situace pracující s interakcí s divákem. Možná právě žánrová různorodost mohla působit lehce roztržštěným dojmem. Mezi nejsilnější momenty patřily například právě okamžiky, kdy se soubor nebál oprostít od civilní výpovědi a uchýlil se ke stylizovanému, někdy až metaforickým obrazům, jimiž svůj názor a postoj předával. Osobní zaujetí kolektivu tématem a touhou po diskuzi byla na první pohled všem zřejmá.

Tandem **Jany Pšenkové a Michaely Kottové Lišťákové** pracuje se skupinou dětí na **ZUŠ Litvínov** prvním rokem. Při hledání materiálu pro inscenační práci sáhly pedagožky po oblíbené knížce *Ester Staré A pak se to stalo*, konkrétně po pohádce **O neuklizených hračkách**. Stejnomená inscenace souboru byla rozdělena do dvou hracích plánů – světa hraček hraného dětmi a světa lidí ve stínohře. Tento zajímavý princip byl navíc scénograficky olemovaný výtvarnými pracemi dětí, které daly divákovi nahlédnout do „podhoubí inscenace“, které pedagožky s dětmi důkladně rozpracovávaly. Výzvu v podobě proměny hlavní postavy z živé postavy na hračku soubor vyřešil divadelním kouzlem, kdy se postava během svého snění přemístila ze stínohry do předního plánu, coby loutka. Někomu nesourodost loutky jako „přeměněné živé dívky“ a neživých hraček hraných dětmi jevištně nefungovala, jiní tuto jinakost naopak uvítali. Samotné dramaturgii tvaru by mohlo pomoci více pohybu, akce, prostorových změn a hravější práce s temporytmem. Jako první zkušenost dětí s jevištěm ale inscenace zafungovala a děti si celou akci očividně užívaly.

Další inscenace víkendové přehlídky patřila souboru **Létající děti**, pracujícím pod vedením **Pavla Skály**. Soubor ze **ZUŠ F. L. Gassmanna** při své inscenační práci vycházel z literární předlohy *Luisa a Lotka* spisovatele *Ericha Kästnera*. Příběh dvou sester nám byl předáván srozumitelně a nápaditě. Jako hlavní scénografický prvek soubor zvolil staré kufry, které příběhu dodávaly jako rekvizity na dobovosti a zároveň v průběhu rozdělovaly prostor, který se díky jejich mobilitě často a rychle proměňoval a i přes malé boje dětí při představení s technickou stránkou kufrů tento princip po celou dobu fungoval. Tvar by potřeboval ještě trochu času, aby se viditelná kostra příběhu a dramaturgických záladností obalila jednáním a bytím tak, jak víme, že to soubory z Mosdecké ZUŠky umí.

Soubor **Gumoví medvídci** ze **Základní umělecké školy Ostrov**, přivezl do Mostu svou inscenaci *Babky*. Literární předloha *Marky Mikové* souboru nabídla základ pro tuto hudební, stylizovanou a hravou inscenaci. Diváci ocenili celkové výtvarné zpracování výpravy, včetně kostýmů. Hlavní scénografický prvek tvořily černé „policové krychle“, které dokázaly rychlým přeskládáním ve vteřině zcela proměnit prostor. Tyto proměny byly kouzelné. Dobře fungoval i zvolený princip se skupinovými rolmi – postavy „babek“ byly rozděleny mezi dvojici a trojice dívek, které využily všech výhod, které dělená role přináší. Činily tak hravě a s lehkostí, aniž by z postav vytvářely karikaturu starších dam. Někteří diváci si přáli drobné oddělení jednotlivých postav, kromě barevného rozlišení kostýmních prvků, možná i celkově vyšší technickou náročností a důkladnější práci s temporytmem, neboť byl soubor velmi šikovný. Vedoucí souboru nám však vše osvětlila na diskuzi, když divákům prozradila, že se jedná o inscenaci, kterou dívky připravily už před nějakou dobou a na přehlídce si ji jednoduše chtěly jen společně zahrát s vědomím, že dnes by už k jednotlivým výzvám přistupovaly jinak.

Soubor **Děti v zrcadle** pracoval dle slov pedagoga **Pavla Skály** v průběhu tohoto školního roku na zcela jiné inscenaci, kterou ale pár týdnů před přehlídkou kolektivně odvolali. Tato zkušenost ovšem tým semkla a motivovala skupinu k vytvoření společného výstupu s názvem **Školní výlet** s hlavním cílem si společně zahrát. Přestože bylo na jevištním tvaru „rychlé spíchnutí“ po všech stránkách znát, skupina nabídla řadu skvělých nápadů, které by do budoucna dle vlastních slov ráda dál rozvíjela, například změny perspektivy v prostoru při hledání hlavního hrdiny či propojení dvou postav různých generací kostýmním prvkem. Skupinu jste v průběhu dvou denní přehlídky mohli potkávat při intenzivních přípravách v prostorách školy, a kdo v těchto dnech alespoň jednou na schodišti nezaslechl „Lukáši, no tak kde jsi? Lukáši!“, ten jakoby na přehlídce nebyl.

Doporučení k postupu do Svitav si na základě rozhodnutí lektorského sboru ve složení Ivana Sobková, Jakub Hulák a Michaela Palaščíková odvezl soubor, který nám zároveň celou přehlídku v nedělním odpolední zakončil. **Dramaděti** jsou dalším souborem ze **ZUŠ F. L. Gassmanna v Mostě**, jež pracuje pod vedením *Báry Gréeové*. Výchozím materiálem byla skupině kniha *Nedráždi bráchu bosou nohou* autorky *Ireny Hejdové*, a svou inscenaci se soubor rozhodl pojmenovat **Bráchové v záchodě**. Stejně jako u představení *Brambůrek*, i zde mohli diváci sledovat dramaturgické propojení příběhu lite-

rární předlohy s aktivitami dětem známými. Tento princip fungoval skvěle. Utkvět nám mohl například úvodní obraz seznamující diváka s postavami příběhu, obraz akvária či samotné spláchnutí hlavních postav a následné využití ruliček od toaletního papíru. Lektorský sbor ocenil právě důkladné a hravé vybudování „záchodového světa“ a nápadité pojetí překážek v něm.

Michaela Palaščíková

JIHOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE ČESKÝ KRUMLOV, 25.–26. 4. 2024

Letošní jihočeské krajské kolo přehlídky recitátorů Dětská scéna se konalo už podeváté v Českém Krumlově. Účastnilo se ho 56 dětí ze 7 okresů a to během 25.–26. dubna v historickém, krásně vymalovaném Prokyšově sále na nádvoří Prelatury. O všechny zúčastněné bylo již od prvních chvil přívětivě postaráno a celý den se nesl v povzbudivé tvůrčí atmosféře. Tým organizátorů z pořádací instituce Domu dětí a mládeže Český Krumlov v čele s Marií Smeykalovou připravoval od rána pro děti i jejich doprovod občerstvení a byl vždy mile dispoziční. Pro účastníky zajistil mimo jiné také volný vstup do zdejšího Regionálního muzea, což bylo příjemným zpestřením dne. Před zahájením přehlídky se děti mohly seznámit s prostorem, uvolnit, naladit a rozmluvit na hlasové rozcvičce vedené Lenkou Ebelovou.

Pak už začala recitace samotná. V prvním dni se představilo 13 + 14 recitátorů 3. a 4. kategorie.

3. kategorie

Ve 3. kategorii zazněla poezie pouze třikrát, ostatní recitátoři preferovali prozaické texty. Porota ve složení Jaroslav Provaník, Jakub Hulák a Lenka Ebelová vnímala tuto kategorii jako velmi kvalitní, v kontextu všech kategorií jako interpretačně nejsilnější. Na Dětskou scénu do Svitav postoupily **Beáta Brandová** ze Strakonice (na textu pracovala se svou matkou), která svým věcným přístupem, technicky vyspělým projevem a promyšlenou dramaturgií povýšila zvolený text – úryvek z knihy *Aleny Kastnerové O líné babičce*, a **Aneta Frühaufová** ze ZUŠ Jindřichův Hradec (ped. vedení František Oplatek), která s velkou energií, ale přitom úspornými prostředky interpretovala svérázný text *Sarafánek* písničkářky *Radúzy*, pro jehož hlavní hrdinku-vypravěčku našla funkční a citlivou stylizaci. Vzhledem k vysoké úrovni vystoupení recitátorů 3. kategorie byla do celostátního kola doporučena také náhradnice: **Tereza Literáková** ze ZUŠ Písek (ped. vedení Aneta Švarcová). Text *Davidy Michieho Dalajláma kočka* vyprávěla suverénně, ale přirozeně, s potěšením a vtipem – z pohledu kočky. Ocenění získali další čtyři recitátoři: **Leontýna Bednaříková** (ZŠ Vodňany) za zaujaté vyprávění textu *Brif, bruf, braf Gianniho Rodariho*, **Šimon Markytán** (ZŠ a MŠ Čkyně) za soustředěný a přirozený přednes úryvku z knihy *Jacka Gantose Bláznivý den*, **Nelly Řezanková** (ZŠ Volary) za citlivě převyprávěný úryvek ze *Sonáty pro Zrzku Vojtěcha Vackeho* a **Alena Stuchlíková** (ZŠ Zborovská, Tábor) za pozoruhodně přirozenou a autentickou interpretaci *Erbenovy Polednice*. V čase porady poroty se děti mohly zúčastnit dramatické dílny, zaměřené na divadelní improvizaci, a pro přítomné pedagogy a rodiče byla připravena „diskuse o slyšeném“, kterou vedl Jiří Pokorný. Ta byla novinkou letošní přehlídky a byla reflektována jako zajímavá a „recitační obzory“ rozšiřující varianta doplňující závěrečné rozborů textů. Přítomní se zabývali obecnými věcmi, ne konkrétními texty, což umožňovalo dotknout se vícera témat, zodpovědět otázky, diskutovat.

4. kategorie

Ve 4. kategorii, opět s převahou prozaických textů, nejvíc zaujal a do celostátního kola postoupil **Michael Kajnar** z Gymnázia J. V. Jirsíka v Českých Budějovicích (ped. vedení Dana Šimečková) s textem **Josefa Kainara Jaký to s ním bylo**. Bylo znát, že mu je básník blízký nejen svým jménem – jako by až bytostně souzněl s celým textem a jeho prostřednictvím přesvědčivě sděloval své téma. Druhou postupuji byla **Michaela Janatová** ze ZUŠ Jindřichův Hradec (ped. vedení František Oplatek), která přirozeně a přesně, s citem pro nonsens, ale i pro výstavbu situace, interpretovala text **Ivana Wernische Dobrá rada**. Ocenění získala **Adéla Roučková** (MěKS Vodňany) za dobře vystavěné a vtipné vyprávění textu **Aloise Mikulky Angelika a Napoleon**, kterému ovšem ublížilo přílišné rozehrávání. Skvělým zakončením dne bylo krátké představení účastníků dramatické dílny pod vedením Jany Pejchalové ze ZUŠ Český Krumlov, a to ztvárnění pověsti o Krumlovském zámku. Děti sklidily zasloužený obdiv a potlesk za skvělý výstup po tak krátkém čase přípravy.

Druhý den jsme se těšili z interpretů 1. a 2. kategorie. Zde se ve většině případů objevovala poezie. Bylo znát, že nejmenší zkušenosti teprve sbírají, ještě se neubrání rytmizaci veršů, ilustraci textu či určité vnějškovosti, ale i přesto jsme si užili zaujatá vyprávění, napojení na text, humor i pointování.

1. kategorie

Porota se snažila povzbudit recitátory k další práci a „dobrodružství“ na cestě k literatuře a přednesu tím, že ocenila ze 14 recitátorů v 1. kategorii šest dětí. Nejvíc z nich vynikli **Vendelín Neubauer**, který s vtipem a osobitostí přednesl básničku **Miloše Kratochvíla S bobry jen slušně**, a **Beata Kulhavá**, která s úsměvným nadhledem po logice převyprávěla text **Jiřího Kahouna Myška jako princezna**. Další ocenění získali **Tadeáš Dutka** (ZŠ T. G. Masaryka, Vimperk) za pečlivý a dobře vypointovaný přednes textu **Miloše Macourka Žirafa**, **Rozálie Čejková** (ZŠ Linecká, Český Krumlov) za zaujaté vyprávění textu **Moje Katka Tomáše Janovice**, **Anna Kratochvílová** (ZŠ Grünwaldova, Č. Budějovice) za radostnou a vtipnou recitaci básničky **Miloše Kratochvíla Ztracená teta** a **Aneta Maříková** (ZŠ Radomyšl) za vnitřně procítěný přednes básně **Shela Silversteina Bordelář**.

2. kategorie

Ze 14 recitátorů ve 2. kategorii jich získalo ocenění za svůj přednes pět. Na celostátní přehlídce postoupili **Anna Kršková** ze ZŠ Jana Husa v Písku (pedagogické vedení Jana Velátová), která soustředěně, s živou vnitřní představou a se smyslem pro dramatické napětí přesvědčivě převyprávěla epizodu z knihy **Pavliny Jurkové Eliška andělek** (Jak Toniček nechtěl být v noci sám) a **Mikuláš Čížek** ze ZŠ Chyšky (ped. vedení Iva Lassmann), který dokázal překvapivě civilním a neotřelým způsobem, zcela vzdáleným charakteristicky ironickému tónu samotných autorů, podat povídku **Miloslava Šimka a Jiřího Grossmanna Branné cvičení naší školy**. I v této kategorii byla určena náhradnice na postup. Projev **Alžběty Drvotové** ze ZUŠ České Budějovice (ped. vedení Lenka Šestáková) v textu **Mileny Lukešové Holčička a dešť** byl až neuvěřitelně technicky vyspělý, přesný a výrazově pestrý, promyšleně vypracovaný z hlediska výstavby, temporytmu a gradace. Ve výsledku ovšem působil až „přeinterpretovaně“, „přestylizovaně“, lehkost a civilní bezprostřednost lyrické prózy byla zatěžkána sentimentem. Recitátorka si podle lektorů za svůj mimořádný výkon a náročnou přípravu zvláštní cenu zasloužila, v případě postupu na Dětskou scénu by ovšem její přednes nejspíš vyvolal řadu kontroverzních reakcí. Ocenění získali **Jan Dlouhý** (ZŠ Františka Křížáka Bechyně) za vnitřně procítěný přednes textu **Tomáše Janovice Zasadil jsem telefon**, **Antonín Neubauer** (ZŠ Dukelská, Strakonice) za technicky dobře zvládnutou recitaci básně **Aleny Šotolové Veliká řepa**, **Kateřina Prokopová** (ZŠ a MŠ Tábor) za zaujaté vyprávění příběhu **Ilji Hurníka Placky a pracky**, **Matěj Veselý** (ZŠ Mistra Jana Husa Husinec) za hezky vypointovanou báseň **Vavy Čechové Korpulentní krysa** a **Julie Zachová** (ZŠ Blatná) za radostnou, i když poněkud zatěžkanou interpretaci básničky **Daniely Fischerové Džin**.

Závěr dne opět patřil vynikajícímu divadelnímu výstupu z improvizační dílny Jany Pejchalové, kterým byla zvukově ztvárněná pověst o pražském orloji.

Každý recitátor si domů odvážel na přívěšku kované srdce a nás ostatní zahřálo u srdce vědomí, že recitace může spojovat, bavit a rozvíjet. Děkuje všem zúčastněným za příjemné dvoudenní setkání a organizátorům za skvělou přípravu.

Lenka Ebelová a Jakub Hulák

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA BECHYNĚ, 12.–13. 4. 2024

BECHYŇSKÉ JARO ANEB DĚTSKÁ SCÉNA NA JIHU ČECH

Dětské divadelní soubory z Jihočeského kraje se opět po roce sešly v bechyňském kulturním domě pod patronací usmívajícího se hrošíka. Přehlídka se konala ve dnech 12. a 13. dubna a program byl opravdu nabitý. Diváci viděli celkem 13 představení a je třeba říci, že většina z nich byla na velmi dobré úrovni.

Páteční dopoledne odstartoval soubor Šramotík (vedoucí Eliška Sassmanová) s vlastní autorskou inscenací **Ztracený deník**. Příběh se odehrával v kouzelnické škole a řešila se v něm témata jako sourozenecké vztahy, šikana a pomsta za ni. I když je třeba ocenit pokus o vytvoření vlastního scénáře na základě nápadů dětí, v této fázi vývoje souboru (který je teprve na začátku divadelní práce a toto bylo jeho vůbec první vystoupení) by asi více pomohlo opřít se o dobrý dramatický text, ze kterého je možno čerpat povědomí o dramatických situacích, stavbě dialogů a děje i o motivacích postav.

7. ročník LDO ZUŠ Jindřichův Hradec (vedoucí Věra Lánová) se představil s hrou **Rituál**, která vznikla na základě rozhlasového podcastu Kláry Vlasákové. V inscenaci se objevuje vícero témat (klimatická krize, tíživé tajemství a vina, deziluze ze ztroskotání a neúspěchů v dospělém životě) a dlouhou dobu není zřejmé, které z nich je vlastně hlavní. Orientaci v ději komplikuje i mnoho záměrných nedořečeností, ale také časté pohyby v čase. Je třeba ale ocenit zaujetí členů skupiny pro sdělovaná témata a také jejich přirozený herní projev.

Soubor mladších dětí **Limetky** (vedoucí Jana Wertigová) vytvořil z poezie Petra Nikla pásmo nazvané **Niklohrátky**. Jednotlivé texty byly rozehrávány do drobných situací, které někdy zajímavě rezonovaly s obsahem básně, ale někdy zůstaly spíše jeho ilustrací. Svědčí to o tom, že není jednoduché najít adekvátní jevištní podobu, korespondující s Niklovou poetikou. Za jevištním tvarem je ale cítit poctivé hledání, jak se s tak náročným úkolem vyrovnat.

2. ročník LDO ZUŠ Jindřichův Hradec (vedoucí Věra Lánová) se statečně popasoval s několika gothamskými pohádkami s rybí tematikou v převyprávění Pavla Šruta, nazvanými **Jdeme na ryby!**

O statečnosti mj. mluvím i proto, že soubor byl neúplný, onemocněli tři jeho členové, a tak se ostatní museli vyrovnat „tady a teď“ s nutnými změnami a zvládlí to se ctí. Děti hrály s chutí a elánem. Celek byl stylizován jako pohybová groteska, s využitím holí, které se podle potřeb děje proměňovaly v rýče, rybářské pruty, hokejky, šnorchly apod. **Inscenace byla lektorským sborem doporučena do širšího výběru na Dětskou scénu.**

S autorskou inscenací **Nanu** přijel do Bechyně soubor **Pidi Lidí** (vedoucí Markéta Čarková). Nanu je malý obyvatel planety Molala, toužící žít na Zemi, kterou si idealizuje. Ale jeho výprava skončí velkým zklamáním, lidé ho odmítají přijmout, je jiný, a proto divný a podezřelý. Pohybová akce i slova byly výrazně stylizované. Celek měl až charakter modelové hry, což sebou neslo určitou míru schematičnosti. Ovšem projev dětí byl zaujatý, bylo vidět, že jim je téma blízké. I proto **inscenace získala čestné uznání.**

Do *Vskutku vybrané společnosti* nás pozval soubor **Uřvaný kachničky** (vedoucí Jana Wertigová). Šlo o dramatisaci několika Sakiho povídek, propojených tématem (řečeno slovy inscenátorů) „smutku nad komedií, kterou většina lidí celý život hraje, aby si zachovala zdání osobní důstojnosti a společenskou prestiž“. Jevištní tvar byl pojat jako konverzační komedie, což je velmi obtížný žánr, protože vyžaduje skvělou vybavenost co se týká mluvních dovedností, výrazné charakterizace postav na malé ploše i lehkosti a svižnosti dialogů. Žánr, kterému nesvědčí pomalý temporytmus a realistické vyhrávání, které otupí situační pointy. Úkol, který tak před skupinou stál, určitě obohatil jejich divadelní zkušenost, i když se místy ukazoval jako až příliš náročný.

Anekdotickou hříčku *Školní horor* zahrál s chutí a svižně soubor mladších dětí **Pátečníci ze ZUŠ Sezimovo Ústí** (vedoucí Jana Hubka Vanýšková). Jednoduchý děj ozvláštnilo využití stínohry, které podtrhlo téma „strach má velké oči“.

Starší děti z LDO ZUŠ Sezimovo Ústí (vedoucí Jana Hubka Vanýšková) se prezentovaly autorskou inscenací *Hrdinové*. Hra vznikla jako samostatná součást stejnojmenného školního projektu dramatického, výtvarného a tanečního oboru. Šlo o montáž situací, ve kterých se inscenátoři po svém snažili zodpovědět otázky, kdo je vlastně hrdina, co se dá považovat za hrdinský čin a také – mohou-li se i oni stát hrdiny. I když je třeba ocenit snahu souboru vyrovnat se s touto problematikou a najít pro ni adekvátní jevištní zpracování, celek, který vznikl, nebyl vždy přehledný a co se týká tématu v některých situacích úplně přesvědčivý. Lektorský sbor ocenil **přirozený projev dětí a jejich autorský podíl na divadelním tvaru čestným uznáním**.

Inscenace souboru **LDO ZUŠ Jindřichův Hradec** (vedoucí František Oplatek) *Proč se dítě vaří v kaši* přehledně, ale nikoliv zjednodušeně, vyprávěla uhrančivý příběh Aglaji Veteranyi, příběh, který klade takové základní otázky, jako: Jaké to je být všude cizincem? Jak se vyrovnat s rozpadem rodiny a smrtí? A kolik nás stojí svoboda? Skupina starších dívek si vystačila s jednou základní rekvizitou – velkým červeným kusem látky –, který se stával jak konkrétními předměty (činka, lano apod.), tak pomáhal dotvářet metaforický význam akcí a situací. Výrazná osobitá stylizace obrazů děj popisně neilustrovala, ale dávala mu další rozměr. Herní projev dívek byl soustředěný, pravdivý a plastický. Jako refrén se třikrát vrátil motiv cirkusového vystoupení, zachycující v postupující destrukci zároveň rozpad světa, ve kterém hrdinka žije. Inscenace byla **nominována na přímý postup na Dětskou scénu**.

Do stejné věkové kategorie patřil i další soubor **LDO ZUŠ Jindřichův Hradec** (vedoucí František Oplatek) s představením *3 x Neruda*. Pamětníci si jistě vybaví, že už jednou prokázal Fr. Oplatek až překvapivou aktuálnost Nerudových Malostranských povídek v inscenaci Nerudárium. Po letech se k nim vrátil – a opět jsme se mohli přesvědčit, že nerudovské příběhy nezestárly a mají co říci i dnes. Stále současně je téma pomluvy, které dokáže zničit lidskou pověst, a dokonce i život (ať už pramení ze závisi, z odporu k těm, co „k nám nepatří“ nebo i jen z vášně pro drby). Příběhy dokáží mluvit samy za sebe, proto se mi zdá možná nadbytečný rámec hry, v němž se v pomluvách vyžívá dnešní mladá instagramová generace (jen k tomu používá jiné prostředky). Celek inscenace byl tentokrát komornější. Tři příběhy vyprávěla šestice dívek, které dle potřeby vstupovaly do různých rolí. Výrazně epický, ne-

iluzivní charakter umožňoval, aby dívky bez větších problémů mohly hrát i mužské figury. Jejich projev byl dynamický, umí pracovat s nadsázkou a dobře fungovala i jejich vzájemná souhra. **Inscenace byla doporučena do širšího výběru**.

Sobotní dopoledne zahájil soubor **To se ti nezdá** (vedoucí Jana Wertigová) s vlastní adaptací knihy Ivana Vyskočila *Malý Alenáš*. Příběh o malém správci snů klade na inscenátory značné nároky. Je třeba najít adekvátně hravou divadelní podobu slovních her, hříček a nonsensů, na nichž je originál založen. To se lépe dařilo v první polovině představení, ta druhá zatím zřejmě ještě čeká na dopracování, a tak vedle zajímavých a osobitých momentů bylo vidět i nápady méně objevené, ilustrativní. Starší členové souboru byli dobře vybaveni pro jevištní práci, bylo jim lépe rozumět a slyšet je, s lehkostí ztvárňovali jak vypravěčské party, tak i své postavy. Mladší děti byly zatím v jevištním projevu méně jisté a méně výrazné. Inscenace byla **oceněna čestným uznáním**.

Méně frekventovanou pohádku Miloše Macourka **Julie a pečení krocni** si vybral jako předlohu pro svoji inscenaci soubor **Nadrobeno** (vedoucí Hana Patrasová). Texty M. Macourka svým absurdním slovním i situačním humorem divadelníky často lákají, ale právě to, co je na nich čtenářsky přitažlivé, je zároveň poněkud ošidné při jevištní realizaci. Prachatický soubor nalezl klíč v žánru grotesky, podtržené jak stylizovanou jevištní akcí, tak skvělým živým hudebním doprovodem piana, které rytmizuje a pointuje dění na scéně. Vstřícnější zkušenosti některých členů skupiny šlo rozdělení rolí mezi více hráčů. Titulní postava masožravé květiny Julie je po celou dobu němá, „mluví“ jen výrazem tváře a později i pohybovou akcí. Její představitelka (která jediná se ve hře s nikým nestřídala) komunikovala tímto neverbálním způsobem velmi plasticky a srozumitelně. Představení, které mělo švih a spád a bylo zřejmé, že hráči se jím baví stejně jako diváci v hledišti, bylo **doporučeno do širšího výběru na celostátní přehlídku**.

Představení *ČUS BUS* souboru **Kocouři ze ZUŠ B. Jeremiáše v Českých Budějovicích** (vedoucí Lenka Šestáková) bechyňskou přehlídku uzavřelo. Tvůrci označili svoji inscenaci za divadelní koláž – „lehce stylizovanou hříčku se slovy, rytmem a pohybem, inspirovanou texty Raymonda Queneau (Stylistická cvičení), obohacenou o vlastní autorské počiny všemožného charakteru.“ Skupina spolu pracuje už delší dobu a dokonce mají za sebou i spolupráci s Českým rozhlasem. Tato zkušenost a systematické pedagogické vedení je na hráčském projevu znát: výborně funguje jevištní souhra, jsou vybaveni velmi dobrými mluvnými dovednostmi, jejich výraz je i ve své stylizovanosti pravdivý a přesvědčivý. Jednotlivé situace byly zajímavě vybudované. Nepodařilo se ale z těchto jednotlivých částí utvořit sdělný celek. Zdálo se, že konec může být kdykoliv – a nebo také nikdy.

Lektorský sbor pracoval ve složení: Jaroslav Provazník, Jakub Hulák a Irina Ulrychová.

Irina Ulrychová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE HORŠOVSKÝ TÝN, 8. 4. 2024

Je to myslím potřetí za sebou, kdy jsem byl součástí výpravy trojice lektorů z Prahy na přehlídku do Horšovského Týna. Trasa doporučená GPS navigací je tradičně nostalgická, projíždíme městy a městečky, kde se v posledních desetiletích konala krajská přehlídka dětského divadla Plzeňského kraje: Plzeň, Dobřany, Chotěšov, potom Stod – na dohled odtud kdysi bydlel hlavní organizátor těchto přehlídek –, potom Holýšov – i tudy prošla krajská přehlídka dětského divadla, ale to bylo v dávných 80. letech –, po chvíli Staňkov, to už je území krajských recitačních přehlídek, a konečně Horšovský Týn, kde krajská přehlídka dětských recitátorů probíhá v současnosti. Její obětavou organizátorkou je Jitka Pluháčková, učitelka LDO ZUŠ ve Staňkově, která akci připravuje se stejnou obětavou podporou „své“ ředitelky Ivy Záhořové. Přehlídka je tradičně výborně připravena a uvedena, před začátkem se ještě na chvíli setkáváme s lektorským sborem pro 3. a 4. věkovou kategorii ve složení: Irena Konývková, Ondřej Šulc Králová a Alena Hálová, který zůstává v místním kině, zatímco my, ve složení: Jiřina Lhotská, Vít Malota a Jakub Hulák, se přesouváme do Místního kulturního zařízení, kde probíhají vystoupení recitátorů 1. a 2. kategorie, vybraných ze sedmi okresů Plzeňského kraje – v každé kategorii tak vystoupí 14 recitátorů. Když přicházíme, diváci jsou už usazeni v příjemně komorním sálku, atmosféra je sváteční, jen mírně napjatá, v publiku rozeznáváme některé známé tváře západočeské dramatické výchovy.

1. kategorie

Úroveň recitátorů 1. kategorie byla překvapivě dobrá. Kromě přihlouplých veršovanék Jaromíra Nohavici (Popletený večerníček) či Zdeňka Svěráka (Klouzačka) a několika obligátních, i když solidních textů Jiřího Žáčka zazněly i kvalitní a méně známe texty. Lektorský sbor se shodl celkem na šesti oceněních: **Antonín Šobr** si ho zasloužil za soustředěný a sugestivní přednes **Žáčkovy** básně **Jak šli bratři pro kládu**, **Emma Kaely Emmons** za sdělný jemně lyrický projev v podmanivé básni **Iva Štuky** **Ťukokap**, **Jan Frolík** za autentickou interpretaci úryvku ze **Sísy Kyselé** **Martiny Drijverové**, **Sofie Haisová** za vyprávění bajky **Vladislava Stanovského** **O slepici a šakalovi**, **Tereza Kořínková** za zdařilé vystižení a vypointování vtipné básničky **Daniely Fischerové** **Pavučinka** a **Žaneta Havlová** za potěšení z přednesu (vynikající) básně **Jiřího Havla** **Zvědavá muška**.

2. kategorie

Recitátoři v této kategorii v souhrnu asi nepřinesli tolik kvalitních textů a mimořádných vystoupení, přesto i tady bylo z čeho vybírat. Za mimořádné lze určitě označit vystoupení obou recitátorů **postupujících na celostátní přehlídku**: **Adam Hejzek** prokázal v textu **Jana Wericha** **Povaha** mimořádnou přednáškovou vybavenost. Příběh žáby a škorpona vyprávěl přesně po smyslu, s barvitou představou a napětím a výborně zvládl pointu textu. **Matěj Ston** dokázal v interpretačně náročném apokryfu **Karla Čapka** **Smrt Archimédova** přirozeně, ale velmi zaujatě a osobitě sdělit silné téma. Z dalších recitátorů byly nejpřesvědčivější **Eliška Blechová**, která přehledně převyprávěla dobře vybraný úryvek **Regina**, **Manuela**, **Ernesto** z knihy **Ivony Březinové** **Paněnka z ebenového dřeva**, a **Eva Hanzlíčková**, která dokázala dobře vystavět jinak problematický text **Kateřiny Lužné Štěně**. Obě recitátorky získaly za svá vystoupení **ocenění**.

Jakub Hulák

3. a 4. kategorie

Krajská kolo přehlídky Dětská scéna Plzeňského kraje začíná pro přednášeče všech kategorií v sále kina v Horšovském Týně, kde proběhne společně zahřátí a rozmluvení na jevišti, přivítání všech účastníků, účastnic a představení porotkyň a porotců. Mladší kategorie následně odcházejí do menšího sálu. Po přesunu zbývajících účastnic (poměr

chlapců a dívek je přibližně 1:5, budu tedy používat generické femininum místo generického maskulina) do předních řad sálu se daří spustit i divadelní světla – začínáme.

Prostor kina v Horšovském Týně už vyžaduje od recitátorky určité schopnosti zvládnutí prostoru, a to jak hlasové – hlediště nese zvuk dobře od určité hlasitosti, tedy je třeba mluvit nahlas (i když diváci sedí jen do třetiny sálu), ale je třeba pracovat i s celkovou energií přednesu tak, aby interpretka nepůsobila jako pod dekou v tak velkém sále. To na jednu stranu ztěžuje přednes těm, které jsou zvyklé na komornější prostory, ale ve vyšších kategoriích je možné tyto dovednosti přizpůsobit projevem prostoru vyžadovat a prostor rozhodně nikoho nediskvalifikoval automaticky. Půjde mi dobré prostor zmínit jako jeden z faktorů, který ovlivňoval výkony interpretek – nutnost pracovat s hlasitostí zvláště u vnitřnějších textů ukazovalou dobrou vybavenost recitátorek v obou kategoriích.

V obou kategoriích byla převaha textů neveršovaných. Jedním z hlavních problémů byl výběr části nebo dramaturgická úprava, kdy texty často netvořily jasný oblouk nebo nesdělovaly téma – přesto, že text tvořil zdánlivou tečku. Přednášečky tak neměly jasnou tematickou strukturu, které by se mohly držet. Byl tím i ovlivněn zážitek z vyprávění, protože nemohlo dojít k rozuzlení. Téma dramaturgie a dramaturgického škrtu se objevovalo i u dalších textů především při rozboru s jednotlivými interpretkami, pro mě osobně se jednalo o nejpříjemnější část rozborů, protože z diskuse nad texty a jejich úpravami bylo vidět, že interpretky vědí, kde a proč úpravu volí (ať už ji dělaly samy nebo s pomocí pedagogického vedení) a tedy byla diskuse nad výhodností nebo nevýhodností řešení oboustranně přínosná (protože byly dobře seznámeny s problematikou škrutů, bylo možné, aby to byla diskuse a ne pouze kárání stárnoucího muže).

Ve veršovaných textech přednášečky ukazovaly znalost práce s přesahem a schopnost interpretace textu s porozuměním, i tak se často ztrácely a přecházely do rytmického přednesu, který celkový dojem poznamenal a prokázal, že práce s veršem a poezií je především pod tlakem trémy náročnější, než se zdá.

Posledním bodem, který by se dal zobecnit, se znovu vracím k tématu dramaturgie. Je to nedostatek nových kvalitních prozaických textů pro přednes – tedy spíše povídkových, příběhových, v přiměřeném rozsahu. Tím nechci říct, že by přednášené texty nebyly kvalitní, jen se v nich objevovaly spíše návraty starších textů nebo úryvky z dobrých knih, které ale bez kontextu postrádají kouzlo nebo konec (jak bylo zmíněno výše). Jediným dramaturgickým objevem přehlídky tak byl pro mě text autorky Terezy Verecké (postup ve třetí kategorii).

Na celostátní Dětskou scénu postupují:

Adéla Krejčí ze 3. kategorie – **Tereza Verecká: Smrkfrk aneb Rýmová pohádka**

Adéla přichází s novým neokoukaným textem, který je šikovně dramaturgicky krácený tak, aby zůstala jen hlavní dějová linka. Dramaturgie škrtně se nebojí ani vynechat vtipy a pointy, díky čemuž text svižně odplyne a zbytečně se nezadrhává ve slepých uličkách. (Vynechání zbytečného úvodu např.) Přitom v textu zůstávají všechna důležitá vodítka pro rozuzlení příběhu (detaily s papírovými kapesníky).

Interpretka pracuje s diváky citlivě, dokáže si získat jejich pozornost, aniž by působila přehnaně. Její vlastní projev, který je jemně zahuhňaný, ale srozumitelný (zvládnuté tempo i hlasitost přednesu), působí vzhledem k zaměření textu jako osobní výpověď a dochází tak k synergii mezi textem a přednáškovou.

Růžena Janochová ze 3. kategorie – **Elena Favili, Francesca Cavallo: Simone Biles**

Už ne takovým objevem je za mne text z knihy **Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky**, jako výchozí materiál pro přednes ji však vidím poprvé. Text při své délce nabízí interprete dostatečnou šíři využitelných prostředků. Hlavním úskalím je tu moralistní poslání textu, které ale v podání interpretky vyznívá velmi přirozeně, nekáravě a jako porota jsme se shodli, že by jako takové mělo zaznít na celostátní přehlídce.

Celkový projev interpretky je velmi křehký – vychází z její konstituce – ale velmi přirozeně jej dokázala přizpůsobit velikosti sálu kina, ve kterém se přednášelo.

Ondřej Kapusta ze 4. kategorie – **Ilja Hurník: Kapři**

Interpretačně velmi vyspělý výkon. Přednášeč pracuje s textem tak, aby jej sdělil a využil všechny jeho přednosti k udržení divákovy pozornosti. K tomuto účelu využívá celou škálu interpretačních metod ať už je to

práce s pauzou, pomlkou, rytmizací nebo zdánlivým zahazováním některých point. Jeho mluvní i hlasová vybavenost byla nepochybná a plně podpořila přednes textu, který je možné sdělit nahlas a s nadhledem.

Magdalena Lorencová ze 4. kategorie – **Ivan Vyskočil – Proč se lidé bojí zajíců čili Kudýš**

Interpretka pracuje s nadhledem a přednáší text s plným porozuměním a s vědomím odkud a kam chce vést vývoj anekdoty. K tomu používá ještě kombinaci své silné přítomnosti na jevišti a bezchybné srozumitelnosti (výslovnostní-hlasitostní). Těmito vlastními vklady povyšuje jinak známý text na zajímavý a svůj výkon za hodný pozornosti.

Dále byli oceněni:

Ve třetí kategorii **Eliška Havlová** za přirozený projev v přednesu **Kouzelníkův cylindr Josteina Gaardnera**, **Rozálie Monhartová** za práci s dialogickým textem **Michala Čunderleho** v úryvku z knihy **Jak byla vosa Marcelka ráda že je**, za jiný úryvek ze stejné knihy byla oceněna za komunikaci s divákem **Klaudie Činčerová**, za komunikaci s divákem byla oceněna i **Emma Stloukalová** v přednesu textu **Daniely Fischerové Slunce a Stín** a ocenění za zvládnutí myšlenkového přesahu a poetického textu **Ivana Martina Jirouse Ptala se Františky Marta** získala **Kamila Polívková**.

Ve čtvrté kategorii **Kryštof Kuba** – za překvapivou jemnou interpretaci textu **Ilji Hurníka Herci**, **Zuzana Pecharová** za výběr textu **Shauna Tana Ostražití, nikoli vystrašení**, **Eliška Brhelová** za vypravěčství v úryvku z knihy **Koralina Neila Gaimana**, **Barbora Pelešková** za komunikaci v textu **Lawrence Ferlinghettiho Svět je báječné místo** a **Natalie Soukupová** za technické zvládnutí přednesu v textu **Lauren Myracleové Vysvědčení**.

Ondřej Šulc Králová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA STŘÍBRNO, TARTAS, 26.–28. 4. 2024

Letošní přehlídka dětských divadelních, recitačních a loutkářských kolektivů pro Plzeňský kraj se konala v městě Stříbře v poněkud nehostinném kinosále s vysokým jevištěm, takže se diváci museli na představení dívat buď z velkého podhledu, anebo z velké dálky. To nepíšu jako stížnost, píšu to proto, že stříbrské kino, základní škola s jídelnou a ZUŠ se staly jediným útočištěm v Plzeňské kraji, kam se mohla přehlídka vrátit, když musela opustit Dobřany a jejich k divadlu přívětivější kinosál. Žel v Plzeňském kraji je fatální nedostatek prostor pro akce podobného typu.

Sešlo se jedenáct představení a více než sto účastníků, přijely soubory z Plzně, Plané, Stříbra, Domažlic, Klatov, Kašperských hor, Rokycan, Rožmitálu a Aše.

Soubory byly všechny početně velkorysé. Nejmenší čítal sedm členů, největší osmnáct. Ve společných debatách s pedagogy souborů se stalo sdílenou zkušeností, že „dramaták“ je často pro děti a mládež důležitým útočištěm, prostorem pro komunikaci a místem, kde mají svá pevná přátelství a kotvy. Počty dětí v souborech se zvětšují, protože je pro pedagogy myslitelné z kapacitních důvodů odmítnout někoho, pro koho má takové místo k setkávání zásadní důležitost.

A teď už k samotným představením.

Viděli jsme dvojí práci s veršem. V inscenaci **Vražda pro skývu** souboru **Dramafie z Aše** a v inscenaci **Dobrou noc, Františko!** souboru **Minibanda z Rokycan**. Ašští vstoupili do vod sborové recitace, voicebandu a kramářských písní s černohumornou veršovanou detektivní hříčkou. Nepoměr mezi počtem předepsaných rolí a počtem herců vyřešili nejen přítomností chóru, ale také vtipným rozmnožením postav detektivů, podezřelých i svědků. Soubor má nakročeno ke svízně, kultivované pouliční podivání.

Rokycanští sáhli po předlohu k inscenaci **Dobrou noc, Františko!** po **Ivanu Martinu Jirousovi** a jeho sbírce **Magor dětem**. Doslova hromada malých holek na scéně zlobí a nechce se jim spát. Přichází je strašit strašidla a v nočním světě se zjevují skřítky, kteří taky v noci šramotí, místo aby spali. Inscenace je založena na živé dětské hře, vtipné

práci s objektem, kdy strašidla jsou ve skutečnosti různé předměty domácí potřeby, a srozumitelné interpretaci verše.

V Plzni i ve Stříbře projevily letos soubory zájem o prozkoumání žánru hororu a jako podklad pro inscenace si vybraly knihu **Neila Gaimana Koralina**.

Stříbrští Tajrdlíci vytvořili předloze poměrně věrnou adaptaci pod názvem **Druhý svět za dveřmi**. Hrdinka Koralina, která trpí nezájmem rodičů, otevře tajné dveře a vstoupí do zvláštního světa, který vypadá zdánlivě stejně jako ten náš, ale je přece jen jiný. Tento magický svět tvoří herci vlastními těly za použití principů černého divadla a daří se jim vytvořit silnou temnou atmosféru. Samotná předloha jim ovšem podráží nohy, neboť sama nemá jasné poselství a pevný myšlenkový základ.

Z kooperace divadelního a tanečního oboru **ZUŠ Trnka Plzeň** vzešel soubor **Malinky linky konvalinky**. Ten vytvořil na základním obrysu Koraliny svébytný příběh **Něco z Koraliny** o dětských straších, tužbách, ambicích a křivdách. Inscenaci o tom, zda svět, kde nám všichni vyhoví, a ve kterém jsme neustále centrem pozornosti, je splněným snem nebo noční můrou. Příběh o egoismu a altruismu. Soubor se v procesu tvorby odklonil od žánru hororu a vytvořil živý, upřímný portrét své generace.

Soubory **Krvavej flek** a **Klub divných dětí** se rozhodly prozkoumat proces iniciace a přerodu mladého člověka z jedné fáze života do další. Divadlo jim posloužilo jako tvůrčí prostor pro poznávání sebe samých a veřejného vznesení otázek, výtek a názorů.

Souboru **Krvavej flek** s inscenací **Ztracené melodie** posloužily jako základ povídky **Franze Kafky Proměna** a strašidelná **dětská hra Krvavý koleno**. Teenageři ve věku dvanácti let se cítí jako hmyz položený na krovky a třepající nožičkami, zvon odbíjí hodinu za hodinou, noc se krátí a lampa dětství za chvíli zhasne. Herci jeden po druhém v autentických zpovědích vyjevují svá traumata a prohřešky, aby se na konci zapřísáhli, čeho se vyvarují, až budou dospělí. Souboru oplývá obdivuhodnou vzájemnou důvěrou a odvahou jít s kůží na trh, jak ale ze zpovědi učinit divadelní tvar, na to ještě budou muset přijít.

Klubu divných dětí byly výchozí látkou pro autorskou inscenaci **Strašlivé příběhy** ty nejdrastičtější **pohádky bratří Grimmů**. Pohádky o vraždách, znásilněních a krutých trestech. O mužském světě plném ambic, mocenského boje a také dětinskosti a o ženském světě souznělosti, tajemství a také ponížení. Členové souboru zatím nemají dostatečný odstup od tématu přerodu chlapce v muže a dívky v ženu, ten přerod se vlastně odehrává přímo před diváky. Inscenace tak zůstává na hraně poněkud chaotické dětské hry a působivého obřadu.

Viděli jsme také dvě zcela odlišné inscenace o tom, jak se vypořádat se ztrátou.

Domažlický soubor Pecky přivezl inscenaci **Julie** (adaptaci didaktické knihy **Petry Dvořákové Julie mezi slovy**), která pomáhá mladým čtenářům zorientovat se v situaci ztráty jednoho rodiče a uvykání si na nové rodinné konstelace. Inscenace je kultivovaná a přistupuje k té-

matu velmi citlivě. Soubor si ale klade takřka nepřekonatelnou překážku v podobě rolí dospělých, kteří jsou nositeli jak konfliktu, tak řešení. Tak těžký úkol je nad možnosti dětských herců. V debatě o viděném jsme společně hledali způsob, jak představit myšlení postoje dospělých, aniž by si na ně museli dětští tvůrci realisticky hrát. Soubor **Arnoštka z Rožmitálu** přivezl loutkovou inscenaci **Placatý králik**. Minimalistická inscenace vychází z islandské obrázkové knížky, která má nejmenším přiblížit tematiku smrti a rozloučení s bližním. Opravdu hodně malí loutkoherci dokázali předat vtipný a dojemný příběh všemožnými dobře zvládnutými loutkářskými technikami. Zvolená forma sama akcentovala téma – titěrný, nepatetický, nenápadný osud mrtvolky přejetého králíka, který někomu schází a zasluží si důstojné rozloučení.

Soubory **Camels** z Klatov, **Soustředění** ze Starého Plzně a **Osamělá smečka** z Kašperských hor už mají dětské ohledávání světa takřka za sebou a pustili se do inscenací o závislosti, osobní zodpovědnosti a možnosti volby.

Camels přijeli s inscenací **Mouchy**, která je volně inspirovaná *Welshovým Trainspottingem*, místo narkomanů ale pozorujeme bajku o životě much závislých na cukru a teple panelákového bytu, kterým jejich stereotypní pobývání naruší moucha z venkova, aby je přesvědčila, že si mají zvolit svobodu a život místo závislosti a smrti ve spárech pavouka. Inscenace je zatím dramaturgicky nedotažená, ale nabízí cestu, jak s nadsázkou promlouvat o vážných rizicích.

Soubor **Divoká smečka** nás rovněž zavedl do světa závislosti. Tentokrát závislosti lidského jednání na pavučině sociální sítě v inscenaci **A. I. EYE A CO JÁ?** Volně se inspiroval dystopickým seriálem *Black Mirror*. Novou realitu pomohla vytvořit funkční výtvarná zkratka, která nás přenesla do světa nám známých a přece trochu vyspělejších technologií, a také promyšlený scénář, který ukazuje nejen nesvobodný a nepřirozený život uživatelů vlivné aplikace, ale i morální dilema jejího tvůrce a nabízí možné cesty ke svobodě.

Soubor **Soustředění** vytvořil lepoporelo s názvem **O hrdinech** o známých i neznámých hrdinech moderní historie. Zasazení jednotlivých příběhů do rámce popkulturní počítačové hry, kdy každý příběh odkrývá jednu klíčovou vlastnost superhrdiny (odvaha, sebeobětování atd.) pomohlo hrdinské příběhy odlehčit, zcivilnět a najít k nim současné paralely, zároveň ale hrdinství jako takové nechtě shazoval.

Lektorský sbor nakonec **nominoval na celostátní přehlídku** Dětská scéna inscenaci **Něco z Koralíny**, jako zástupce všech autorských generačních výpovědí, které jsme letos viděli.

A doporučil **A. I. EYE A CO JÁ?** jako zástupce všech inscenací hovořících o rizicích a nebezpečných společenských jevech současného světa a **Placatého králíka** jako zástupce všech nejmenších divadelníků, kteří hraní a hraní si využívají k pochopení některých složitých životních událostí.

Marie Nováková

KARLOVARSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE AŠ, 17. 4. 2024

KDYŽ SE GOETHE USMÍVÁ ANEB KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE JIŽ V AŠI ZAPUSTILA PEVNÉ A ZDRAVÉ KOŘENY

Přijedete-li do západočeského města Aše za prací nebo jako turista, anebo jen jako zvědavce, co chce zjistit, jestli to město, co zná z křivoček, opravdu existuje, nemůžete minout kašnu s povedenou sochou zamyšleného básníka Johanna Wolfganga Goetha v životní velikosti. Velký evropský preromantický básník byl také ve středu 17. 4. 2024 vítajícím majákem pro účastníky již sedmého ročníku ašské krajské přehlídky přednesové části Dětské scény. Goethe byl i pomyslným majákem směřujícím do krásných prostor Základní umělecké školy Roberta Schumanna (mimochoodem Robert Schumann navštívoval v letech 1834 až 1835 v Aši svou přítelkyni Ernestine von Fricken. Městu věnoval svůj známý cyklus *Karneval*, kam začlenil tóny v pořadí A-Es-C-H). Kroky účastníků došly svého cíle a ašská ZUŠ ožila pestrým šumem a ruchem krajského kola přehlídky dětských recitátorů pro Dětskou scénu 2024. Do Aše dorazilo více než padesát recitátorů ze škol celého Karlovarského kraje.

Nejviditelnější český slamer Anatol Svahilec, sám básník, celý den odstartoval svou slam poetry improvizací, pobavil, navnadil soutěžící i jejich doprovod. A pak už se to valilo. A bylo toho dost, byť letos už se ve všech kategoriích přednášel jediný text.

Oba lektorské sbory se ve vzájemném sdílení zážitků shodly na tom, že mezi jednotlivými vystoupeními nebyly žádné velké propady, výkony byly opravdu hodně vyrovnané. Po vyhlášení výsledků využila většina účastníků možnosti otevřené konzultace s porotou.

Jak už je v Aši tradicí se celé krajské kolo recitační přehlídky neslo v příjemném duchu. Místní organizátoři velmi dbají na to, aby označení „přehlídka“ bylo naplňováno. Také letos to byla ve všech čtyřech kategoriích opravdu přehlídka vzájemně inspirujícím setkáním působivých, ve většině velmi dobře uchopených textů i osobitých recitátorských technik a prostředků. Byl to celodenní literární svátek, inspirativní událost v příjemné, vstřícné a bezpečné atmosféře kulturní zážitek pro všechny přítomné. Na pozitivní atmosféře se, kromě zmíněných recitátorů, jejich učitelů, rodičů a pomáhajících pedagogů z ašské ZUŠky podílely i lektorské sbory (pro 1. a 2. kategorii to byli Jakub Doubrava, Soňa Demjanovičová a Jana Pivrcová; pro 3. a 4. kategorii pak Roman Černík, Martina Pokorná a Anatol Svahilec). Osobně mám k Aši silnou vazbu a mohl jsem sledovat vývoj přehlídky od prvního ročníku, proto mohu po tomto letošním zodpovědně prohlásit, že v současné době se dětskému přednesu na ašské zušce daří.

Aš si buduje celý systém podpory dětského přednesu. Dnes má Aš sama městskou přehlídku, kam přichází účastníci z široce obsazených školních kol. Městská přehlídka v Aši je už sama je kulturní událostí včetně podpůrného lektorování (letos erudovaná dramaturgyně Marie Nováková, dříve sama úspěšná recitátorka).

Je středeční dubnový podvečer, je trochu chladno. Odjíždíme z Aše spolu s Jakubem Doubravou a mrkáme na velkého básníka. Johan Wolfgang Goethe v Česku má jen několik málo soch, ne všechny přežily druhou polovinu dvacátého století, ale ta ašská je rozhodně umělecky nejzdařilejší. Možná je to právě občerstvený goethovský genius loci, básníkův „dozor“ propojený se stále mladicky nadšenými a zároveň již zrale profesionálními organizátorkami, Annou Pokornou a Pavlou Hoškovou a jejich týmem ze ZUŠ Roberta Schumanna v Aši, co prospívá růstu zdravých a pevných kořenů pro setkávání s interpretací krásné literatury, které přináší již sedm let krajská přehlídka dětského přednesu.

Proto nelze opomenout ocenění podpory, které se přehlídce, Grantovému systému Města Aše, NIPOSu Praha a Městskému domu dětí a mládeže Sova Cheb dostalo.

Prostě radost, už se těším na další, osmý ročník.

2. kategorie

Na celostátní přehlídku z Aše postoupila **Johana Poláková (Pavel Šrut: Nitař ze Swaffhamnu)**. Dokázala upoutat, držet posluchače a vést ho příběhem adekvátně k předloze. Disponuje kultivovaným, přirozeným projevem. Nepřehrávala, vystihovala jednotlivé postavy a vnímavě sledovala děj příběhu.

Druhou postupující je **Charlotte Bervidová (Petr Nachtigal – Hodiny tělesné výchovy)**. Lektori ocenili zejména příjemný suverénní přirozený projev a smysl pro nadsázku.

3. kategorie

Do celostního kola recitační části Dětské scény ve Svitavách postoupil **Viktor Majkus (Ota Pavel: Nejdražší ve střední Evropě)**. Recitátor typově dobře ladil s textem. Prokázal schopnost odlišit více postav. Dobře vystavený příběh působil věrohodně. Výrazový rejstřík recitátora byl bohatý. Dobře udržoval kontakt s publikem a dokázal jeho reakce vnímat.

Dalším postupujícím je **Karolína Pösseltová (David Laňka: O padajících hvězdách)**. Lektorský sbor ocenil zajímavý výběr textu. Karolína dobře vystavěla celý příběh. Měla příjemný civilní projev, dobrou intonaci a dikci. Umí vytvářet obrazy a situace. Dobře také pracovala s tempem vyprávění.

4. kategorie

Z nejstarší kategorie postoupil **František Brozman (Petr Chudošlov: Tenkrát o Vánocích)**. Výběr textu byl nápaditý. František předvedl komplexně vyspělý recitátorský projev, včetně precizní výslovnosti. Dobře vystavený celek vedl posluchače k pointě. Vývoj postav recitátor dobře vystavěl a vytvořil jejich věrohodné a funkční charakteristiky. Funkčně buďoval napětí a skvěle kontaktoval publikum. Postoupila také **Julie Kulčárová (F. Goodrichová: Deník Anne Frankové)**. Lektori ocenili vhodný výběr textu k typu recitátorky. Julie měla přirozený, důvěryhodný, uměřený a nepatetický projev. Dobře interpretovala lyrický nedějový text s filozofickým přesahem.

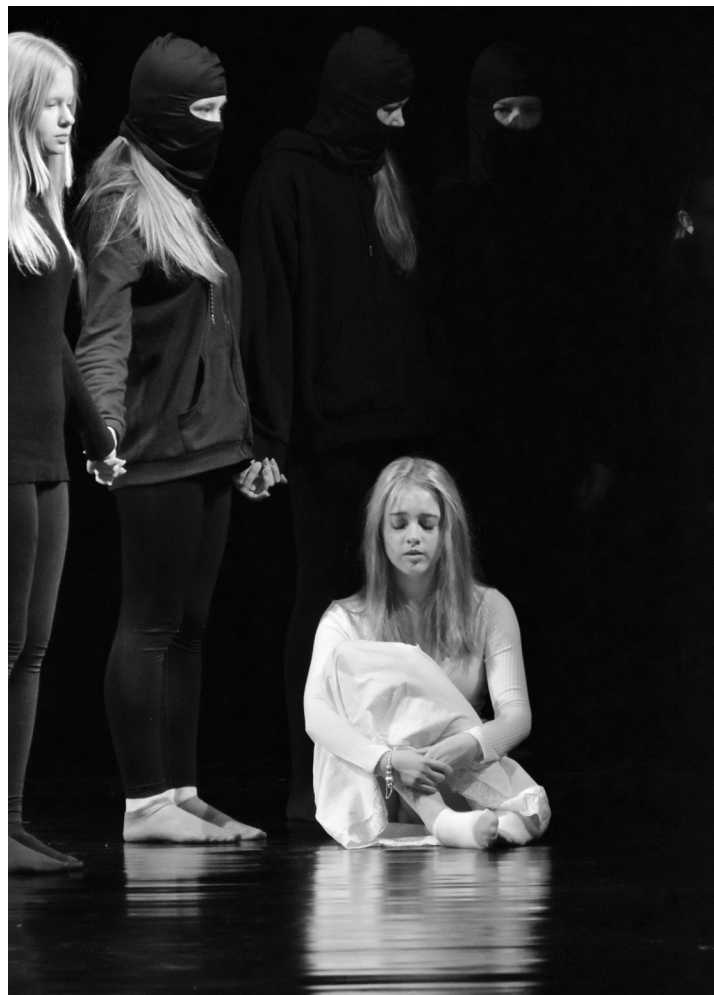
Roman Černík

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OSTROV, 26. 4. 2024

Krajská přehlídka dětských souborů Karlovarského kraje Dětská scéna pořádaná Domem Kultury Ostrov se konala v pátek 26. dubna 2024 dílem v ostrovském Domě kultury, dílem na Staré radnici, za podpory DDM Karlovy Vary, NIPOSu, spolku Minidiv a účasti sedmi obsahově i žánrově rozmanitých představení. Ta stvořili svěřenci vedoucích Dalibora Zezuly, Zdenky Hurtové, Ireny Konývkové a Daniely Šulc Králové. Celodenní program uváděl Ondřej „Ůňa“ Šulc Králová.

Začínalo se v Domě kultury, který disponuje velkým jevištěm a dostatkem prostor pro doprovodný program.

Divadelní kroužek ze Základní školy Nejdek sdružuje čistě dívčí kolektiv, děvčata od 9 do 14 let, které pod vedením Dalibora Zezuly nabídl inscenaci **Kytice** Karla Jaromíra Erbena. Dalibor Zezula prozatím inscenoval především divadelní přepisy filmových pohádek (např. *At žijí duchové!* nebo *Mrazík*) a právem si zakládá na propojování dětí s dalšími tvůrčími dušemi při různých slavnostních příležitostech v místě jejich žití, tedy v Nejdku. Při prvním setkání s inscenováním poezie ze slavné a na divadle často uváděné klasické sbírky pro své svěřenkyně vybral (či podlehl jejich naléhání, aby vybral) balady **Kytice, Polednice, Svatební košile, Vodník a Zlatý kolovrat**. Co do rozsahu i volby prostředků šlo o velmi obtížný úkol. Nejvíce účinkujícím (Tereze Hanušové, Veronice Hudcové, Terezii Soukupové, Daniele Mihalkové, Emmě Eschkové, Štěpánce Bauerové a Barboře Kunešové) slušelo společné bytí na scéně a společná energie, s níž např. stvořily sugestivní úvodní obraz (svíčky na rampě a nástup bludiček do temnoty, z níž se vydělují recitátorky úvodních veršů), dále se soustředily spíše na vyprávění příběhů než na jejich interpretaci, dominovala deklamace a ilustrace řečeného. Vznikl tvar, jenž prozatím veršům básníka leccos dluží a zůstává nerozhodnutý v žánru (pohybuje se mezi drsným hororem a krotkou pohádkou), ale je cenný díky setkání mladších a starších dětí přes společné téma. Divadelní soubor při ZŠ Nejdek získal **diplom za přínosné setkání s klasickou literaturou v inscenaci Kytice**.

Komedianti z Jihu z Mariánských Lázní pod vedením Zdenky Hurové nabídli již vloni pozoruhodnou inscenaci (šlo o *Kouzelnou třídu* podle Zuzany Pospíšilové) – a letos se opět posunuli kvalitativně výše. Přijeli **Tramvají plnou strašidel** – tedy s divadelní verzí knížky Petry Braunové, vyprávějící o setkání dvou světů, dětského a světa duchů, jež řeší společný problém: deprimující energii pocházející z modrého světla, tedy z obrazovek, mobilů, iPadů apod. Hráli Hynek Smrčka, Thea Benediktová, Eliška Křenčilová, Jakub Šrůt, Jonáš Poláček a další. Inscenace stojí na obratné napsaném scénáři – i když by mu slušela větší svoboda v zacházení s některými motivy a důslednějším zacházením s nastoleným tématem osamělosti dětí příliš pracujících rodičů. Odehrává se ve stylově čisté výpravě; lepenková střídmá dekorace zobrazující v pravou chvíli třeba Vyšehrad či hřbitov, reálná tramvaj z banánových krabic a dětských těl, podobně jako tramvaj duchů, je zábavná. A vtipně působí i do češtiny přetextované hity Queenů s doprovodem akordeonu, jako podklad pro zpěvně pohybová čísla. Komedianti z Jihu získali **diplom za hravé zpracování předlohy a doporučení do programu celostátního kola Dětské scény ve Svitavách**.

Nejkomplexnější inscenací byl **Angatar ostrovského souboru HOP-HOP** pod vedením Ireny Konývkové. Příběh si sestavili účinkující podle knížky Miloslava Stingla z roku 1965 o nešikovném eskymáckém klukovi, který se ztratí při lovu tuleňů, aby našel schopnost lovit, přežít a stát se součástí své komunity. Inscenace používá stylizovaný jazyk s refrény („jaká to ouzkost“). Scénicky pracuje s padákovým hedvábím, z něhož na začátku skrze stínohru a průsvit vystupují kajaky zúčastněných s modrým světlem, později se stává rozbouřeným mořem nebo záchrannou krou... Fungují originální kostýmy, jež umožňují účinkujícím v bílém být součástí scénického obrazu, tedy představovat vlny, vítr, sněh...; s kožešinovými doplňky se stávají příslušníky dvou kmenů Inuitů; v kožešinových čepicích se proměňují v okouzující smečku polárních psů... Přebíhá se z celkového obrazu k detailu (pozornost je přenášena od reálného herce k předmětu – kajaku s posádkou vyřezanou ze dřeva), působivé jsou výrazné změny rytmu skrze sugestivní zpomalování akcí (lovecké scény, úprk polárních psů apod.). Eskymácká hudba, tematizované mizanscény a práce s metaforami jsou dalšími výraznými součástmi inscenace, které dominují nadměrnou disponovaní účinkující. Všichni bez rozdílu – Viktor Majkus jako Angatar, Adéla Hájková jako Utaka, Ella Zeroniková jako Osarkrark, Samuel Tomáš Machač jako Hullok a další – Nela Buřková, Ivana Chernyavská, Vendula Poláková, Karolína Pöseltovej, Kateřina Staňková a Natálie Szabo. S pokorou slouží scénickému obrazu skrze tanečně pohybové kreace a vzápětí se jednoduchými prostředky přetvářejí do konkrétních postav. Inscenace Angatar souboru HOP-HOP Ostrov v režii Ireny Konývkové, dramatická v nejlepším slova smyslu, získala **cenu za inscenaci a nominaci do programu celostátního kola Dětské scény ve Svitavách**. Účastníci přehlídky se následně přesunuli na Starou radnici, v jejímž komorním prostoru **nabídl soubor HOP-HOP Ostrov čtyři drobníčky**. **Pupík a Bříško**, příběh dvou medvědů, kteří s veverka nasbírají pytle šišek pro maminku a zároveň si nezapomínají hrát (i se slovy: mimo další popěvky mě ukolébavka „Medvědové, jděte spát“ upřímně pobavila – díky, Danielo Šulc Králová). Účinkovaly Magdalena Drožová, Nataly Horvátová a Sofia Telichko a obdržely **diplom za hravé ztvárnění inscenace**. Ve výstupu **Jak Pejsek a Kočička myli podlahu**, čapkovské klasice rovněž v drammatizaci Daniely Šulc Králové, Valerie Papadoupolos a Kristýna Staňková předvedly svůj vztah k předloze, z níž už pravděpodobně pomalu vyrůstají, a dostaly **diplom za hledání cest k ní**. Kateřina Staňková v režii Ireny Konývkové mimo jiné ukázala významotvornou pohybovou práci („proti napadení“ konkrétním člověkem, ale také pubertou se postupně stává z útěku tancem) a za **interpretaci veršů Amandy Lovelace** pod názvem **Seber se!** získala **diplom za osobní výpověď v dramatickém výstupu**. A Adéla Hájková s pomocí saxofonisty Antonína Kopála díky zpracování veršů Jana Kašpara převzala **diplom za spojení slova a hudby** v kompozici **Tulíkráska**.

Po celý den probíhaly semináře pro děti, vedli je studenti Střední pedagogické školy v Karlových Varech pod vedením Vojtěcha Löffelmana. S vedoucími dětských kolektivů diskutovaly lektorky Jiřina Lhotská, Oksana Kaplanová a Petra Richter Kohutová. Byl to inspirativní den.

Petra Richter Kohutová

ÚSTECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ LOUNY, 20.–21. 4. 2024

Městská knihovna Louny již tradičně pořádala krajské kolo Dětské scény 2024 pro Ústecký kraj – přednesová část proběhla 20.–21. 4. 2024 v Klub(ovně) Luna.

Díky skvěle sehrašnému realizačnímu týmu měl lektorský sbor ve složení Eva Suková, Berit Blumaierová a Taťána Mádllová perfektní zázemí pro soustředění se na talentované mladé recitátory. Mimochodem, během tohoto inspirativního víkendu lektorky dospěly k debatě, zda je rozdíl mezi recitací a přednesem – Jak to vnímáte vy?

Z pohledu lektorů/porotců/pedagogů jsme vnímaly vysokou úroveň přednášečů – z okresních kol do Loun přijely děti, které přednesem žijí, a které umí pracovat s tím, co je jim při rozborech řečeno. Velkou část z nich jsme viděly ať už v okresních kolech nebo v krajském kole soutěžní přehlídky pro LDO ZUŠ a posun v jejich projevu byl opravdu znát. A tak jsme využily možnosti kromě postupů udělit také čestná uznání – v každé kategorii 4–5, za konkrétní přednesový detail.

1. kategorie

Byly jsme mile překvapené. Často se stává, že tito recitátoři jsou zkrátka „jen“ roztomilí. Ale zde se jednalo o děti s velkým přednášečským potenciálem! V dalších letech se těšíme nejen na oceněné **Anežku Pěťtíkovou** a **Julii Macháčkovou**, které nás svým přirozeným projevem doslova uhranuly. Texty od Františka Hrubína a Shela Silversteina jsou teoreticky na opačných škálách „klasiky“, ale v podání slečen Anežky a Julie se krásně k divákům přenesla jejich poetická obraznost. Škoda, že tyto děti končí již v krajském kole – o to více si ceníme toho, že v odpolední části přehlídky dělaly předskokany starším dětem.

2. kategorie

Z 2. kategorie se podívají do Svitav **Štěpánka Bártová (Petr Nikl: Pohádka o abecedním pořádku)** a **Dominika Švandrlíková (Karel Čapek: O dobrmanech; úryvek z knihy Dášeňka čili Život štěněte)**, opět jde o zajímavou dvojici z hlediska výběru textu – Petr Nikl a Karel Čapek: prozaické texty, o zvířatech, jeden krátký a jeden dlouhý, u obou čeština, která hladí, a v neposlední řadě přednesy, které vás vtáhnou do příběhu, který s napětím sledujete až do poslední tečky.

3. kategorie

S další kategorií nastává lehká změna, a kromě **Ivy Černé (Tim Burton: Robotík)** svůj vypravěčský um ve Svitavách předvede také mladý muž, **Jan Hošek (Ota Pavel: Černá štika)**. Avšak princip výběru textů překvapivě zůstává – jeden text současný a jedna klasika. Tim Burton a Ota Pavel. Oba přednesené s velkým vnitřním zápletem a lehkým vtipem, podaným s jedinečnou individualitou přednášečů. V této kategorii už bylo zřejmé, že jde o věk dětí, kdy přichází ke slovu vlastní názor, a podle toho vypadal také výběr textů – velmi často šlo o osobní výpovědi skrze (méně) známé literární počiny.

4. kategorie

Zde se prolínala hluboká životní témata s ironickým pohledem na svět a po vášnivých debatách, které patří ke hledání jemných rozdílů mezi kvalitními přednesy, jsme postupem ocenily **Zuzanu Holečkovou (Ludvík Aškenazy: Fronta na štěstí)** a **Daniela Zemana (Vojtěch Dominik Josef Přehnal: Nasmrtseptani)**. Po přečtení předchozích řádků vás nejspíše nepřekvapí, že šlo opět o klasiku – Ludvík Aškenazy – a o současnou poezii – Vojtěch Josef Dominik Přehnal. (Mě to tedy překvapuje, rozhodně nešlo o záměr, tyto kombinace vyšly najevo až při psaní tohoto článku!) Při přednesu jejich textů jsme vnímaly citlivé pojetí obsahu, které doputovalo až do našich duší a ještě dlouho v nás rezonovalo. Samozřejmě jsme se během přednesového „maratonu“ setkaly i s nevhodným výběrem textu, nervozitou či únavou přednášečů, slam poetry, dramatickými výstupy, ale také s texty, které už byly vnitřně přežité a následně tedy odpřednášené bez hlubšího prožitku. I to však k přednesu patří – jde o velmi osobitý umělecký směr ovlivněný aktuálním stavem přednášeče a z hlediska hodnocení ovlivněný subjektivním vnímáním lektorů v daný okamžik.

A tak je výběr recitátorů za Ústecký kraj sestavený dle našeho nejlepšího svědomí a svědomí a dětem přejeme, aby si čas ve Svitavách inspirativně užily.

Tatána Mádllová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA LOUNY, 13.–14. 4., 2024

Krajské kolo Dětské scény 2024 proběhlo ve dnech 13.–14. 4. 2024 ve Vrchlického divadle v Lounech. Na přehlídce vystoupilo 11 souborů, z toho 3 soubory ze ZUŠ. Organizačně se přehlídky ujala Městská knihovna Louny, divadlo vytvořilo souborům dobré prostorové i technické zázemí. Organizačně proběhla přehlídka na velmi dobré úrovni a v příjemné atmosféře. Lektorský sbor pracoval ve složení Radek Marušák, Irena Konývková, Jan Hnilička. Organizátoři vytvořili dostatek času na povídání s vedoucími souborů, diskuse proběhly vstřícně, zároveň se dařilo pojmenovávat to, co může vystupující soubor a jeho vedoucí, ale i další účastníky diskuse, posunout dál.

Divadelně nebyla přehlídka na příliš dobré úrovni, o čemž svědčí jediný návrh na nepřímý postup do celostátního kola. Mnohdy jsme byli svědky začínající práce souborů, práce divadelně málo poučené. Sympatické bylo, že mnohé ze začínajících souborů pracovaly s náměty a látkami, které odpovídaly věku dětí i jejich schopnostem.

Příkladem mohou být vystoupení žáků **ZŠ a MŠ Ústí nad Labem** s textem **J. Žáčka Jak taškář napálil taškáře** a s textem **E. Frynty Velryby**, souboru **Paťáci z BG, ZŠ a MŠ Bohosudov** s Krylovovou bajkou **Vlk a beránek, ZŠ a MŠ Ústí nad Labem**. Z těchto jevištních „drobníčků“ zaujala zejména představení **Prší, prší** souboru **H2O ze ZŠ**

Novosedlice, v němž účinkující zvládli se sympatickou lehkostí, humorem a energií formu voicebandu, a představení **Boudo, budko** souboru **Čtyřlístek ZŠ Lovosice**, v němž byly dětem nabídnuty jevištní prostředky, které podpořily hru dětí na jevišti, radost, autenticitu a humor.

Ambicióznější jevištní počiny **Krysa...Ř (ZUŠ Klementa Slavického Kadaň)** a **Edudant a Francimor (BG, ZŠ a MŠ Bohosudov)** zůstaly sice jen na počátku cesty, ale bylo zřejmé, že vznikaly jako výzva pro společnou práci souboru a nabídly mu cenné zkušenosti pro další práci. Naopak obě inscenace **Malého prince (G a SOŠ Dr. Šmejkalův Ústí nad Labem)** a **ZŠ Pod Vodojemem Ústí nad Labem** prokázaly náročnost této látky pro dětský soubor, kdy v případě druhého souboru došlo až k takovému minutí se souboru s inscenací, že někteří členové souboru nechťeli představení dohrát.

Cestu kvalitní divadelní práce ukázala na přehlídce **ZUŠ Louny** (vedoucí Oksana Kaplanová). V případě inscenace **Jen pokud si tak sám připadáš ...** se soubor **Gaučáci** pokusil vypořádat s náročnou literární předlohou M. Cuevasové Zpověď Jonatána Papírníka. Sympatická snaha v tomto případě narazila na mnohá dramaturgická úskalí a inscenace tak zůstala na počátku cesty.

Druhá inscenace **ZUŠ Louny, Chiby** souboru **Ticho, prosím**, byla vrcholem přehlídky a byla navržena do širšího výběru do celostátního kola. Soubor v ní nabídl ukázkou velmi kvalitní herecké práce členů souboru, schopnost pracovat se situacemi, jednoduchými a zároveň funkčními scénografickými prostředky ... I zde se však ukázaly dramaturgické nejasnosti, místy se divák ztrácel v čase a logice příběhu. Toto i dříve zmíněné představení však prokazují dlouhodobou kvalitu pedagogicko-umělecké práce vedoucí souboru a mohou být v regionu inspirací pro další soubory.

Zpracoval Radek Marušák

LIBERECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ LIBEREC, 6. 4. 2024

Nejen jaro dorazilo do našich končin letos dřív než obvykle. Dřív než obvykle – již 6. dubna 2024 – se konala i letošní krajská přehlídka dětských recitátorů za účasti postupujících ze všech okresů Libereckého kraje (českolipského, jabloneckého, libereckého a semilského). A počtvrté ze jejich „útočištěm“ stalo liberecké Knihkupectví U Fryče. Krajské přehlídky se zúčastnilo v 1. kategorii 12 dětí, 11 dětí v 2. kategorii, 8 dětí v kategorii 3. a 11 dětí ve 4. kategorii (z celkem přihlášených, z okresních kol postupujících, čtyřiceti osmi).

1. kategorie

Vystoupení nejmladších dětí byla ve většině případů provázena obvyklými drobnými nedostatky (vlňkování, čárkování, mechanické rytmičování, mechanické členění básně po verších, vnější ilustrace hlasem či gestem). Pokud jde o výběr přednášených textů, dramaturgie odpovídala věku i předpokládaným dovednostem, leč z výše uvedených důvodů mnohým textům i přes snahu recitátorů trošku chyběla autenticita, přirozenost a sdělnost. Z celkové úrovně se poněkud vymykal (i přes drobné artikulační nedostatky) **Petr Podskalský (ZŠ A. Bratřovského, Jablonec n/N.)** svým přednesem **Hrubínovy Pohádky o veliké řepě** a nepřehlédnutelný **Josef Rybička (ZŠ a MŠ Sloup v Čechách)**, jehož vystoupení s básní **Miroslava Kapka Mrakodrap** bylo energické a mluvně dobře zvládnuté, připomínalo však více spíš herecký výkon než přednes.

Čestné uznání získaly tři děti, jejichž vystoupení úroveň první kategorie převyšovala po všech stránkách.

Soustředěná recitátorka přednášející s potěšením z textu i s radostí z jeho sdělování **Sára Gajdošová** (ZŠ, Liberec, U Soudu) byla oceněna za živý autentický, přirozený přednes pointovaný v částech a směřující k závěrečné pointě, kterou s potěšením naplní v jasném překvapivém konci v básni **Pavla Šruta Lichožrout**.

Živým autentickým přednesem zaujal soustředěný a kontaktní recitátor vybavený dobrou kulturou mluvy **Karel Viktor Hrubý** (ZŠ a MŠ Klíč Česká Lipa) přednášející s potěšením z textu i s radostí z jeho sdělování básně **Radka Malého Kdo se těší na prázdniny**.

Anna Zoe Nováková (ZŠ, Liberec, Aloisina výšina) získala čestné uznání za kultivované vystoupení, sdělný, citlivý, autentický, jemný, adresný a kontaktní přednes básně **Mileny Lukešové Neuleť, ptáčku** se sdělovanými představami a se smyslem pro atmosféru a poetiku textu i jeho jednotlivé situace s dobrou vybaveností technikou vnější i vnitřní.

2. kategorie

V obecné rovině lze tuto věkovou kategorii charakterizovat obdobně jako předchozí, pokud jde o výběr textů a v obecné rovině i pokud jde i o interpretační dovednosti. I vzhledem k věku bylo drobných prohrěšků méně. Občas se objevila hyperkorektní výslovnost slovesa být v přítomném čase, mechanická intonace, vnější ilustrace hlasem, gestem, intonační nedostatky v podobě zvedání konců vět, gramatické frázování textu (čárkování). Slyšeli jsme však i děti, které svým přirozeným autentickým, sdělným a kontaktním přednesem posluchače zaujaly. Nejlepší z nich porota ocenila doporučením k postupu na celostátní přehlídku do Svitav, čestným uznáním a pochvalami poroty.

Jednou z **postupujících** je kontaktní a soustředěná **Žofie Tichá** (ZŠ Liberec, ul. 5. května), která autenticky a přirozeně přednášela – vyprávěla vybraný prozaický úryvek (**Jiří Holub: Jak se zbavit mstivý Soni**), a to i s nadhledem, s pobavením a s potěšením z textu i z jeho přednesu. **Postupem** na celostátní přehlídku byla oceněna i **Antonie Fojtíková** (ZŠ Turnov, Žižkova) za již od začátku vystoupení patrné a zjevné potěšení z textu (**Petr Nikl: Pohádka o abecedním pořádku**) a z jeho přednesu. Recitátorka své potěšení a pobavení předávala v soudržném přednesovém vystoupení, které bylo na vyšší úrovni než většina ostatních v této kategorii.

Čestné uznání a nominaci na pozici náhradníka s možnou účastí na celostátní přehlídce ve Svitavách získala za kultivované a přesvědčivé vystoupení po všech stránkách **Anna Rokosová** (ZŠ Mozartova, Jablonec n/N.). Zaujala jemným, citlivým, osobitým a přirozeným autentickým přednesem vyjadřujícím pochopení textu (**Hana Doskočilová: Oříšek**) i pochopení jeho poetiky v jednotlivostech i v celku, v obsahu i formě. Přednášela s nepřehlédnutelnou radostí a potěšením z toho, že „teď a tady“ se jí přednes „rodí“, a to vše s nadhledem a humorem.

Pochvaly poroty byly uděleny kontaktní recitátorce/vypravěčce orientované v textu a přiběhu **Kláře Hamadové** (ZŠ Turnov, Žižkova) za autentický a osobitý projev (**René Goscinny: Cirkus**), včetně dobré práce s přímou řečí, za nadhled a evidentní smysl pro humor, a kontaktnímu a s chutí přednášejícímu recitátorovi **Danielu Šenkovi** (ZŠ Mozartova, Jablonec n/N.) za autentický projev při přednesu textu **Davida Williamse Kapustová voda**, úryvku z knihy *Babička drsňáčka*. Přestože oba pochválení recitátoři mají ještě rezervy zejména ve vnější vybavenosti (technika mluvy, logické frázování textu), ocenění si zasloužili proto, že jejich přednes byl sdělný, soustředěný, ba zaujatý, oba byli propojeni s textem, který přednášeli s evidentní chutí a radostí v kontaktu s posluchači.

3. kategorie

Odpolední přehlídkový blok zahájila třetí kategorie čítající pět děvčat a tři chlapece.

S přednesem básně **Wislawy Szymborské Kočka v prázdném bytě** postoupila **Markéta Kunášková** (Dramacentrum Bezejména Liberec) přednášející s energií a potěšením, s nadhledem a plasticky, se smyslem pro temporytmus a gradaci a i s vnitřním postojem, s vědomím celku i s pointováním jeho částí. Byla psychofyzicky propojená, kultivovaná v mluvě i v celkovém vystupování, adresná a kontaktní, sdělující a sdělná, přednášela „teď a tady“, v projevu autentická a přirozená, plastická (a zároveň ukázněná). Svou interpretaci básně směřovala k závěrečné pointě a k jejímu naplnění. Vystoupení jednoznačně převyšovalo celkovou úroveň třetí kategorie. (V minulém roce se Markéta svitavské přehlídky zúčastnila s přednesem Aškenazyho básně *Křik*.)

Druhým **postupujícím** je vnitřně zaujatý recitátor **Filip Máslo** (ZŠ, Liberec, Aloisina výšina) s kontaktním přednesem (**Miloš Macourek: Žirafa**), který i přes drobné a odstranitelné nedostatky v temporytmu a frázování vyzněl jako sdělný a autentický, předávaný s nadhledem, humorem a postojem.

Vystoupení **Anety Šírové** (ZŠ Železný Brod, Školní ul.) bylo oceněno **čestným uznáním** a nominováno na pozici **náhradníka** s možnou účastí na přehlídce ve Svitavách, a to za příjemnou civilní interpretaci prozaického úryvku **Astrid Lindgrenové Jednotíme řepu** (z knihy *Děti z Bullerbynu*), z níž zároveň číselo potěšení z jemného humoru v textu i z jeho sdělování.

Pochvala poroty putovala do rukou **Ester Časárové** (ZŠ Pelechovská, Železný Brod), která se představila přednesem **Gaspara Stampa Kdo může vyslovit velikost mého štěstí**, jehož hodnota spočívala v nic nepředstírajícím ryzím projevu. Právě za ryzí projev byla recitátorka odměněna pochvalou poroty, a to i přesto, že přednes prozrazoval značnou míru interpretačních nedostatků.

4. kategorie

Závěr přehlídky jako obvykle patřil čtvrté kategorii. Celkově poněkud nevyrovnanou úroveň s občasnými nedostatky projevujícími se v oblasti autenticity (přednes bez jasného stanoviska, monotónní traktování textu, nepřizvukování předložek, dramaturgie, práce s přímou řečí a uvozovacími větami, nepřirozené „malování“ hlasem) převyšovali dva do Svitav **postupující**:

Anežka Tichá (ZŠ ul. 5. května Liberec) zaujala svým kultivovaným přednesem vybraného úryvku (**Irena Dousková: Hrdý Budžes**), svou vnější i vnitřní vybaveností i celkovým adresným, kontaktním sdělením, potěšením z textu i z jeho přednesu. Interpretka je orientovaná v textu i v přednesu, má smysl pro pauzu, pointu (díličí i závěrečnou), gradaci a temporytmus, smysl pro situaci, humor. Neokázalé vystoupení; recitátorka je ve službě textu a jeho sdělení.

Matyáš Václav Kotrman (ZUŠ, ZŠ a MŠ Klíč Česká Lipa), jehož vnitřně zaujatý, kontaktní, adresný a sdělný přednes prózy (**Gianni Rodari: O křišťálovém Giacomo**) je přesvědčivý zejména pro zjevný důvod volby vybraného textu. Recitátor ho přednáší s pochopením a s jasným vědomím sdělovaného podtextu a spěje k pointě nejen v textu, ale i ve sdělení svého jasného stanoviska. Kultura mluvy i celkového vystupování je na dobré úrovni.

Pochvalu poroty obdržel **Jakub Hovorka** (ZŠ a MŠ Hejnice) za suverénní projev, zejména za neokázalost přednesu a celkového vystoupení, k čemuž patřilo i nepokryté předání radosti z textu a jeho přednesu, které je autentické, nepředstírané. Recitátora evidentně text baví, vnímá jeho humor, předává své potěšení z něj, aniž humor sám „vyrábí“. Ve čtvrté kategorii se objevila i v našem kraji jména známá z dřívějších ročníků – liberecká **Andrea Matějíčková** (**James Thurber: Dcerunka a tatínek**), účastnice svitavské přehlídky v roce 2022, a novoborská **Viola Ortová** (**Radek Malý: Co šuměla mušle**), která se na celostátní přehlídce představila vloni. Opakovaná účast na recitačních přehlídkách svědčí o hlubším zájmu jmenovaných o přednes a je potěšitelné se s takovými dětmi opakovaně setkat nejen jako posluchač ale i jako případný rádce a konzultant, a to i v případě, že se jmenovaným letos nepodařilo vystoupení tak, jako v předchozích ročnících.

Pro všechny recitátory příslušné kategorie se uskutečnil malý rozborový seminář a pohovor s recitátory reflektující jejich vystoupení, vedený členy poroty/lektorského sboru (Marcela Coufalová, Eliška Vobrubová, Jan Jedlinský, Jakub Kubiček), a to s důrazem na individuální konzultace. Nabídnutá individuální konzultace všem účastníkům nejen aktuálně reflektovala slyšené, ale naplněny byly i vzdělávací cíle přehlídky, především v oblasti péče o nadané děti. Účastníky rozborových seminářů byly nejen děti, ale i je doprovázející dospělí. Nezbytnou součástí přehlídky byly i „materiální“ odměny – diplomy (pro všechny děti) a knižní poukázky (pro oceněné).

Krajskou přehlídku tradičně organizoval DDM Větrník, Liberec (jmenovitě Miloslava Čechlovská), a to díky finanční podpoře Libereckého kraje a Ministerstva kultury.

Za organizační zajištění, poskytnutí prostor i za podporu patří dík všem, kteří v tom „mají prsty“ a vnímají důležitost přednesu jako jednu z forem estetického i osobnostního rozvoje dětí. Dík patří nejen pořadatelům a podporujícím organizacím, patří také podporujícím učitelům a rodičům.

Eliška Vobrubová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA JABLONEC NAD NISOU, 18.–20. 4. 2024

DĚTSKÉ DIVADLO ŽIJE A KVETE (NEJEN) KOLEM JABLONCE

Přípravka ZUŠ Turnov pod vedením Romany Zemenové a Aleny Tomášové volně z *Pověstí českého ráje* zahájila přehlídku patnáctiminutovou inscenací *O Pelíškovi*. Děti v příběhu i na jevišti působily zcela uvolněně a svobodně, zároveň s vědomím o čem (na co) hrají. Soudržnost, kamarádství, divočení, ale také příjemná dávka humoru, která je pro Turnovské inscenace typická. Humor a nadhled, který ocení nejen dospělí, ale i děti (a naopak) je na jevišti vždy osvěžující.

Stejně tak soudržně a svobodně působil na jevišti **1. ročník divadla Vydýcháno ze ZUŠ Liberec**. Ten pod vedením Michaely Palašákové zpracoval vlastní téma o tom, *co si přejeme a že i na přání je třeba dát si pozor* v inscenaci *Dvě stejné vložky*. Sedmiletí protagonisté s obdivuhodným sebevědomím vnímají prostor i sebe navzájem, a v nenadálé situaci, již zapříčinily technické problémy, všichni přistoupili na „změnu hry“ a zcela přirozeně improvizovali, dokud nebyla krize zažehnána. Poselství inscenace navíc nepůsobí apelativně, nýbrž úměrně věku srozumitelně a poučně. Ze všeho výše řečeného lze poznat, že v Liberci roste znamenitá parta.

Třetí inscenací byl *Král snů* v podání souboru **Bezestrachu z Dramacentra Liberec**. Zajímavá práce skupiny pod vedením Vojtěcha Matějčky nabídla adaptaci pohádky *Miloše Kratochvíla*. Za pozornost stála práce s objektem; papírové plátno sloužilo jako znak Krále snů – jeho plášť. Mnohem silnější obrazy, dojem i atmosféra, než kdyby postavu Krále snů ztělesňoval někdo z dětí. Zároveň však vnikly problémy s řečením situací a vztahu ostatních postav k „objektu“. Lektorský sbor ocenil atmosféru, potřeboval by ale přesnější práci v nejdůležitějších momentech – a tak podpořit výklad toho, jaký vztah postavy příběhu ke Králi snů zaujmají.

Málokdy se objeví tak nápaditá, výpravná, komplexní a zábavná inscenace, jakou je beze sporu *Bublina v bažině* od souboru divadla **Vydýcháno ze ZUŠ Liberec**. Různorodá skupina ve věku od 9 do 16 let pod vedením Michaely Palašákové a Lukáše Horáčka adaptovala volně pohádku *Opravna dětí Alexandry Salmela*. Působivé řešení scény a situací se propojuje s kolektivní přesnou souhrou. Tu podtrhuje výborná ústřední představitelka, která (ač nejmladší) přesně ví co a o čem hraje. Jediné, co by mohlo být přesnější, byl temporytmus v prostřední části více než půlhodinové inscenace. *Bublina v Bažině* byla pro lektorský sbor jasnou volbou pro **nominaci k postupu na Celostátní přehlídku Dětská scéna ve Svitavách**.

Další zajímavou inscenací, tentokrát autorskou a zaměřenou na Vlastní prožitky tvůrců byla *Chceme vám něco vybarvit* od souboru **Bezurážky z Dramacentra Liberec**. Z vlastních prožitků a zážitků sestavila skupina pod vedením Laury Levko, pro niž to byla v roli pedagoga premiéra, jemný, zábavný a sdělný tvar, který komunikoval vztah pomalu dospívajících dětí a jejich rodičů. **Ocenění za osobní vklad interpretů** bylo poprávu uděleno **spolu s doporučením na celostátní přehlídku**.

Snažit se zpracovat klasiku klasik jakou bezesporu *Shakespeareův Hamlet* je, může být nejen v prostředí dětského divadla ošidné. Aby takový celek mohl fungovat, je třeba nápad, rámeček, do nějž látku zasadit, a který by dostatečně akcentoval osobitý náhled tvůrců na kánon světové dramatiky. Soubor **Fox Mentos ze ZUŠ Turnov** uchopil slavný příběh o pomstě a vině po svém. Uvedl jej pod názvem **R. I. P. Hamlet**. A právě v momentech, kdy bylo jejich zpracování nejdivočejší a nejobdivnější, fungoval celek nejlépe. Hrát Hamleta jako osudy rodinného podniku pohřební služby není vůbec marné a dává to vzpomínout na Vyskočilova Haprdánse. S postupujícím časem se však vrací původní text a ten už, coby blankvers, působí spíše na překážku. Jako edukační setkání se s látkou jistě tato adaptace splnila účel – je vykročením k něčemu, co může být zajímavým příspěvkem k svěbytným adaptacím klasických textů.

Jako vždy poutavé a skvěle technicky připravené **TaPS Magdaléna z Rychnova u Jablonce nad Nisou** přestavilo jednu z nejmenších skupin. Na texty a hudbu *Petra Nikla* jsme měli možnost sledovat choreografii pod názvem *Kdo nakreslil hroznýše jak zažívá slona*. Neboť mám srovnání i z krajské přehlídky scénického tance, mohu porovnat, jak velmi uškodil výše zmíněné choreografii stisnutý prostor Kina Junior. To, co na prknech městského divadla fungovalo znamenitě, zůstalo v menším prostoru upozaděno, a tak nemohly vyniknout promyšlené obrazy ani rozlet (děti i imaginace) v plné míře. I přes tuto svízel se s vystoupením děti popasovaly odvážně a jejich představení bylo obohaceno nejen pro lektorský sbor, nýbrž i pro jiné mladé účastníky a účastnice, pro něž mohlo jít o první setkání se scénickým tancem. Právě taková druhová vzájemná obohacení mají smysl.

Vůdůlíněk od 6. ročníku **Vydýcháno Liberec** je inscenace vycházející volně ze stejnojmenné knihy *Daniely Fischerové*. Až fantastická divokost a sympatické řádění je vyváženo prolukami a nejistotou, která může plynout z dlouhého studování zmíněné látky. Jako by se jednotlivosti a situace nespojovaly natolik, aby z nich vznikl pevný celek, který srozumitelně převypráví příběh. Kolega Petr Váša si tuto „punkovost“ chválil, ostatní by byli pro plynulejší propojování situací.

Soubor **Bezestrachu z Dramacentra Liberec** nabízí poslední roky pravidelně na poli dětského a mladého divadla zajímavé a divadelně velmi poučené inscenace. Nejinak tomu bylo u *O světě a stavu*. Společná připravenost, práce s metaforou, symbolem, výstavba situací – to vše v inscenaci bezpochyby fungovalo. Jedinou složkou, v níž lektorský sbor (konkrétně pouze jeho část) spatřoval prostor k dotažení bylo budování „citů“ mezi postavami. Celek nese velmi jasné a srozumitelné poselství, ale abych byl více zasažen, mělo by mi být ukázáno i to hezké, o co mohu přijít, ne jen svět „bez citů“. Nehledě na tuto drobnost (vnímanou navíc subjektivně) se lektorský sbor shodl jednomyslně na **doporučení celostátní přehlídku do Svitav**.

Na samý konec se představila další autorská inscenace. Soubor **Myšmaž ze ZUŠ Turnov** nám dal nahlédnout do osudů dvou sourozenců *Atoma a Kaly*. Co bylo naznačeno již v úvodním představení jablonecké přehlídky, bylo v tom posledním potvrzeno. Turnov svědčí humoru a umí jej dělat s citem, vkusně, po svém a nesmírně zábavně. Skvěle dramaturgicky provázané pásmo zážitků dvou sourozenců, kteří jsou „tak trochu jiní“ a ocitnou se v novém kolektivu nabízí dostatek nápaditosti i chuti do hry, že by mnohé zavedené „komediální instituce“ mohly závidět. Skupina funguje skvěle jako parta, situace dávají smysl a drobné nepřesnosti člověk snadno přehlédne díky nesmírné laskavosti a pozitivní náladě, která na něj z jeviště září. Po právu byla i inscenace *Atom a Kala* **doporučena k postupu**.

Krajské kolo Dětské scény v Jablonci nabídlo krom příjemné atmosféry, přátelského prostředí a obohacujících setkání i deset velmi kvalitních představení, z nichž by si většina své místo ve Svitavách bezpochyby zasloužila.

Vít Malota

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE HRADEC KRÁLOVÉ, 24.–25. 4. 2024

CO NÁS HŘEJE, CO NÁS TRÁPÍ

Druhým rokem organizuje všechna postupová kola Královéhradeckého kraje Klub přátel Divadla Jesličky Josefa Tejkla, z. s., za vydatné pomoci ředitelů základních uměleckých škol, kteří nám pronajímají sály a pomáhají s technickým zajištěním přehlídek (ZUŠ Rychnov nad Kněžnou – Kamila Hájková, ZUŠ Trutnov – Blanka Matysková, ZUŠ Náchod – Zbyněk Mokrejš a ZUŠ Střezina – Karel Šust). V okrese Jičín spoluorganizuje přehlídku Lenka Kubínová z K-Klubu Jičín. Všem moc a moc děkuji.

Velkou radost jsme letos měli z velkého počtu přihlášených do okresních kol – celkem to bylo 366 dětí. Objevily se nové školy, a hlavně i noví učitelé, kteří se o oblast dětské interpretace začali zajímat. Konzultují výběry textů, své žáky se snaží na přehlídku doprovázet, ptají se, diskutují...

Za porotce mohu konstatovat, že jsme se letos nesetkávali v takové míře s dramaturgickými přešlapy, ubylo „Vodníků a Polednic“, ubylo textů z internetu a Slam poetry. Nejautentičtější byli recitátoři první kategorie, prostě: když nás text baví, tak jím umíme pobavit, i když nám chybí zoubky a „dýcháme“ za každým slovem. U recitátorů čtvrté kategorie už byla patrná vědomá snaha sdělovat, sdělovat smysluplně a sdělovat kultivovaně. Letošní druhá a třetí kategorie pro mě téměř splynula – vytratila se přirozenost, radost, „jsem tu, abych soutěžil a vyhrál“.

Co nás ale nejvíc trápí, je fakt, že učitelé na řadě škol připravují školní kola způsobem:

a) týden před školním kolem zadají rodičům úkol, aby svému dítěti vybrali text (protože nechtou propozice, tak to musí být „básnička“ a musí být taky trochu dlouhá – na jedné škole si určili, že správná délka pro interpretaci je 18 veršů – méně i více je špatně)

b) týden před školním kolem se dotáží žáků, kdo chodí do ZUŠky, ten pak **musí** vystoupit ve školním kole a reprezentovat školu (v ZUŠkách jsme nejednou slyšeli: „Máš se mnou něco připravit nebo nebudu mít jedničku z češtiny“!).

Dále nás trápí, že učitelé, kteří organizují školní kola i ti, kteří své žáky připravují, se nemohou postupových kol účastnit, protože je ředitelé nepustí – s recitátory jezdí kuchařky, školníci, asistenti a do krajského kola pak babičky, maminky, strýčkové, tetičky, kteří vůbec netuší, co to před nimi probíhá, proč se děti rozmlouvají, proč se něco hodnotí a jak, protože jejich dítě je pochopitelně to nejlepší... a když se sál zasměje, protože je čemu se smát, okřikují s prstem na ústech: „Tíše, nesmějte se, to je recitace, a to je přece vážná věc“!

1. kategorie

Lektorský sbor pracoval ve složení Klára Litterová, Markéta Rumpíková, Jana Portyková a zúčastnilo se 17 recitátorů.

Čestné uznání získali: **Nina Ticháčková**, ZŠ Bukovice, Police nad Metují; **Jakub Šimek**, ZŠ Potštejn;

Anna Janatková, SŠD Sobotka; **Tea Hančilová**, ZŠ Svoboda nad Úpou; **Zita Volková**, BiGy a církevní ZŠ, Hradec Králové; **Andrea Chlumecká**, ZŠ Solnice a **Viktorie Kurtyncová**, ZŠ K. V. Raise, Lázně Bělhrad.

Cenu lektorského sboru si odvezli: **Ema Čapková**, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou (**Jiří Kahoun: Medvídek a kamarádi**); **Eva Rybanská**, ZŠ M. Horákové, Hradec Králové (**Arnold Lobel: Zítřka**)

2. kategorie

Lektorský sbor: tvořily Klára Litterová, Markéta Rumpíková a Jana Portyková, recitátorů vystoupilo 19.

Čestné uznání získali: **Elen Krtilčková**, ZŠ Velké Poříčí; **Anna Adamová**, SŠD, Sobotka; **Klára Havlová**, ZUŠ Třebechovice pod Orebem; **Julie Dostálová**, ZUŠ Trutnov; **David Hejč**, ZŠ M. Horákové, Hradec

Králové; **Kateřina Růžičková**, ZŠ Mravenišťe, Markoušovice – Velké Svatoňovice; a **Dominik Dlabola**, Církevní základní škola, Borohrádek. Do celostátního kola Dětské scény postupuje **Aneta Valentová**, ZŠ M. Horákové, Hradec Králové (**Daniela Krolupperová: Půdní překvápko**). Tato temperamentní interpretka se smyslem pro humor a nadsázku je zároveň vypravěčkou, která dokáže vystavět dialog bez zbytečných hereckých klíšé. Velmi dobře zvládla technickou stránku přednesu i logickou výstavbu textu směřující k vrcholné pointě.

Druhou postupující je **Magdaléna Šubrtová**, ZUŠ Trutnov (**Jiří Kolář: Stonal jsem**). Výběr textu rezonoval s recitátorčinou osobností. Se smyslem pro detail dokázala logicky vystavět celek. Vědomě pracovala s dynamikou, zejména s logickými a naplněnými pauzami. Její vystoupení bylo celkově křehké a pravdivé. Objevily se drobné artikuláční nepřesnosti pravděpodobně způsobené alergickou rýmou.

3. kategorie

Lektorský sbor: Klára Litterová, Aleš Dvořák, Jana Portyková a 20 recitátorek a recitátorů.

Čestné uznání si odnesli: **Eduard Falta**, ZUŠ Trutnov; **Jiří Kunc**, ZUŠ Rychnov nad Kněžnou; **Natalie Končická**, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou; **Ema Matějčková**, SŠD, Sobotka; **Barbora Nerudová**, BiGy a církevní ZŠ, Hradec Králové; **Tomáš Cee**, SŠD, Sobotka; **Jáchym Joudal**, Jiráskovo gymnázium, Náchod a **Amálie Dostálová**, ZUŠ Rychnov nad Kněžnou.

Do celostátního kola postoupila Barbora Volková, ZUŠ Střezina, Hradec Králové (**Astrid Lindgrenová: Ronja, dcera loupežníka**). Velká vnitřní představitost, a přirozená pravdivá interpretace jsou Barbořinou silnou stránkou. Dobře logicky vystavěl text a předvedla živé dialogické jednání, jež přesně vystihlo situaci příběhu bez zbytečného hereckého přehrávání. Předvedla vyzpělou mluvní techniku. **Postoupil také Bruno Hradílek**, SŠD, Sobotka (**Jiří Holub: Jak nás vzali do divadla**). Ten si skvěle vybral text, který mu umožňuje plně rozvinout osobitou schopnost vidět a popsat dramatické situace. Logicky svůj text vystavěl a vytvořil drobnokresbu jednotlivých aktérů příběhu prostřednictvím mluvních prostředků. Vědomě dokázal pracovat s dynamikou. Drobné nedostatky se projeví pouze ve výslovnosti souhláskových skupin.

4. kategorie

Lektorský sbor: Klára Litterová, Aleš Dvořák, Jana Portyková. Recitátorů se představilo 15.

Čestné uznání získali: **Vít Blažej**, SŠD, Sobotka; **Natan Javůrek**, ZUŠ Střezina, Hradec Králové; **Filip Hlaváček**, ZUŠ Trutnov; **Jan Janatka**, SŠD, Sobotka; **Emma Wertzová**, BiGy a církevní ZŠ, Hradec Králové a **Miriám Boumová**, BiGy a církevní ZŠ, Hradec Králové.

Do celostátního kola postoupila Elizabeth Hroňková, SŠD, Sobotka (**Václav Chochola: Malá malá**), která zvolila interpretačně velmi náročný text o přátelství a osamění. Technicky výborně připravená interpretka přesně a s notnou dávkou osobitosti vykreslila celý příběh a v detailech i jednotlivé postavy. Vědomě pracovala také s dynamikou. I když v charakteristikách postav využila herecké prostředky, dělala to vkusně a velmi citlivě.

Do Svitav na Celostátní Dětskou scénu **postoupila i Ema Vlková**, ZUŠ Rychnov nad Kněžnou (**Robert Fulghum: Hodiny s kukačkou**). Její text byl interpretačně dobře zvládnutý. Její osobitý nadhled vytvářel komické situace, které nebyly podbíživé a ani „přebrané“ a pomáhaly zamýšlenému sdělení. Ema projevila i velký cit pro sebeironii. I přes komické situace měla její interpretace křehké až intimní vyznění.

Jana Portyková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA HRADEC KRÁLOVÉ, DIVADELNÍ SETKÁNÍ, 12.–14. 4. 2024

12.–14. dubna 2024 proběhlo v Divadle Jesličky Josefa Tejkla krajské kolo loutkářské a dětské divadelní přehlídky. Celkem 15 souborů předvedlo výsledky své letošní práce. A že se bylo na co dívat. Při dokonalé organizaci a příjemné atmosféře Jesliček šlo opět o zdařilou přehlídku. Velké díky patří organizátorům: Centru uměleckých aktivit, Volnému sdružení východočeských divadelníků a Divadlu Jesličky ZUŠ Hradec Králové. Za finanční podporu díky Městu Hradec Králové a MK ČR. Lektorský sbor pracoval ve složení Nina Malíková, Jiřina Vacková, Peter Varga, Jaroslav Dejl.

Studio Šrámkova domu, Sobotka

Václav Chochola: *Nepustím tě dovnitř*

Režie a dramaturgie: Lada Blažejová

Dobře zvolené téma pro dětský soubor – téma strachu. Každý jsme se někdy něčeho báli. Hlavní hrdinka se snaží v neděli večer naučit hudební stupnici, stále se jí to nedaří. V pozadí scény se objevuje chór – strach. Zároveň z kuchyně ji ruší maminčino puštěné rádio. Ona to nezvládne. Začíná ji ovládat strach. Ten znázorňuje pět gum, které obtáčí holčičku. Mění se v notovou osnovu, u které probíhá zkoušení. Neumím to. A holčička si představuje, že bude nemocná. Probíhá scéna nemocí. Představa, co bude, když bude nemocná, opět představa zkoušení a vědomí toho, že když bude nemocná, bude se strachem ze zkoušení déle. Chór zvukově úderů vytváří dojem jejího tepajícího srdce. „Ne, huš já už s vámi nechci být“. Přemůže strach a stupnici zazpívá. „Mami, už to umím“. Solidně jevištně vybavené děti, hlavní hrdinka má barevné pyžamo, chór oblečen v černém.

Soubor navržen do širšího výběru na Dětskou scénu 2024.

ČERT, ZUŠ Střezina, Hradec Králové

KOSPRD 1 (podle literární předlohy Evy Papouškové: Kosprd a Telecí)

Režie, dramaturgie a scénografie: Jiřina Krtičková

Vedoucí si pro větší skupinu dětí vybrala nosnou předlohu – příběh kluka s šíleným jménem Kosprd, který navíc nechce chodit do mateřské školky, ale chce být s tátou v dílně a tvořit modely vzduchodilů. Dalším motivem je jeho přátelství s holčičkou, která také nemá zrovna obvyklé jméno. Jmenuje se totiž Telecí. Příběh jejich života ve školce je provázen řadou písniček, které doprovází hudební skupina složená z rodičů dětí. V představení je řada pěkných scén, např. tanec punčocháčů, návštěva muzea, pobyt na záchodcích aj. Herci jsou v černém oblečení, jednotlivé postavy, které potom představují, jsou označeny vhodným doplňkem – malý Kosprd žlutým tričkem, tatínek kravatou, děti ve školce zástěrkami atd. Temporytmu by prospělo zrychlení či zkrácení některých scén – přivádění dětí do školky, příchod do muzea, árie paní Telecí na oslavě. Někdy je také méně rozumět textu písniček. Hra má i krásný výchovný moment, kdy při oslavě narozenin malá Telecí si přeje zpět svého kamaráda, protože s ním nesmí pro společná dobrodružství kamarádit. Představení je ukázkou pokusu o syntetické divadlo.

Cena za mezigenerační spolupráci.

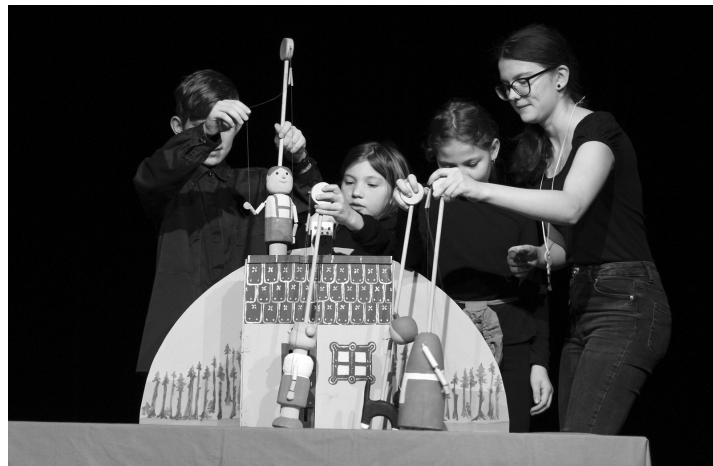

Soubor navržen do širšího výběru na Dětskou scénu 2024 DBD, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou

Miloš Kratochvíl: *Zlatá rybka, Zajíc a Osel k noze!*

Režie: Romana Hlubučková.

Zkušená vedoucí opět zasvěcuje další skupinu menších dětí do tajů divadla. Tentokrát si zvolila tři jednoduché pohádky, bajky Miloše Kratochvíla. Jsou jí pouze prostředkem pro řadu etud dětí. První „Zlatá rybka“ je možností pro celou skupinu. Začíná se obrazem vodního světa pomocí stínového divadla. Čtyři rybáři, rybky. Zlatá rybka je charakterizována slaměným kloboučkem. Vtipné je tlumočení její řeči, protože přece ryba nemluví. Druhá „Zajíc a osel“ je spíše záležitost dvou dětí. Zeleninu pro zajíce zastupují rytmické hudební nástroje. V poslední „K noze“ děti animují plyšáky. K zamyšlení je použití papírového plošného namalovaného autíčka. Lepší by byla hračka. Někdy je potřeba ještě zpřesnit pointu. Ale opět ukázka dobré práce s malými dětmi.

Tkanička a NN (Nikdo Neví), ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou

Mausa Musaka (podle L.M. Pařízek Prales kouzelných snů)

Režie: Romana Hlubučková, Kateřina Čapková

Dvě zkušené vedoucí si pro práci se spojenými dvěma soubory vybraly africkou pověst o mrtvé pyše – *Mausa Musaka*. Děvčata jsou v černém, s náhrdelníky. Celé představení uvádí sugestivní obraz mrtvého lesa stromů, které mají podobu bojovníků. Příběh chlapce Lamany, který je vyvolený a obdařený mocným kouzlem, začíná jeho narozením – představuje jej loutka. Dále se v jeho roli střídají všechny členky, což je z pedagogického hlediska výborné, ale pro vývoj hlavní postavy problematické. Každá vždy začíná jakoby od začátku. Jediné dvě postavy jsou hrány jednou osobou – šaman a obraz mocného ducha, který se objevuje ve stínovém divadle. Krásný je obraz, kdy se Lamanymu zjevuje kouzelné slovo KIBABA. Výborné je použití hudby, ale mohla by znít i při pohybových scénách. Lamany oslněný svou mocí použije kouzelné slovo vícekrát než jednou, a proto všechny ze své osadníky zahubí. Děvčata jsou na jevišti sympatická, vědí, o čem hrají.

Cena za kolektivní souhru. Soubor navržen do širšího výběru na Dětskou scénu 2024.

LS Blechy, Jaroměř

Jana Dvořáčková a Blechy *O Perníkové chaloupce*

Režie: Jana Dvořáčková

Vtipná úprava klasické pohádky. Pět malých loutkářů hraje s jednoduchými marionetami (dřevěná soustružená loutka na tyči). Jsou doplněni vypravěčkou a kytaristkou. Jednoduchá funkční scéna umožňuje rychlé přeměny. Děti jsou soustředěné, komunikují přes loutku, umějí využít humor textu. Nejedná se sice o objev něčeho nového, ale je to ukázka poutivé loutkářské inscenace.

Cena za invenční autorské zpracování klasické pohádky. Soubor nominován na Dětskou scénu 2024.

Dvě Anči, ZUŠ Střezina, Hradec Králové

A. Kašparová, A. Macková: *Jak se vítá maminka* (podle Michala Viewegha)

Režie a scénografie: Jiřina Krtičková

Vedoucí využila vtipného textu pro dvě děvčata. Příběh zaměstnané maminky – lékárnice, kterou doma čekají dvě nezvedené děti a stěžující si manžel. „Takto se vítá maminka?“ Druhý den velká proměna, všich-

ni jsou jiní, laskavější. Ovšem konec je překvapivý. Jedna z dívek hraje maminku, druhá obě děti, které představují maňásky, v tatínka se promění nasazením klobouku. Lékárna je charakterizována reklamou na léky, jízda z práce pomocí hlasu a xylofonu, představuje to GBS. Má to humor, děvčata jsou plně koncentrována, komunikují spolu. Využívají humor textu.

Soubor navržen do širšího výběru na Dětskou scénu 2024.

Čistírna – ZUŠ Pardubice-Polabiny

Kufr Nesmyslů (podle Edward Lear Kniha třesků a plesků)

Režie a dramaturgie: Klára Litterová

Recitační pásmo využívající některé nonsensové básničky Edwarda Leara. V první části jsou pouze pohybové etudy. Jedinou rekvizitou je kufr s různými předměty. Trochu kulhá temporytmus celku, humor, aktšlusy jednotlivých básniček, práce s rekvizitami nepovyšuje smysl poezie. Ale protože se jedná o začínající skupinu, jde o důležitou práci rozvíjení dovedností souboru.

DK Železnická, Jičín

Krysař (podle staroněmecké pověsti)

Režie a dramaturgická úprava: Richard Koníř a Pavel Horák

Vedoucím souboru Železnická, tradičního účastníka přehlídky, zestárlý děti. A tak se po komediích rozhodli pro závažnější téma. Upravili staroněmeckou verzi Krysaře (nesáhli po Dykově textu). Motiv vztahu Agnes a Krysaře je pouze lehce naznačen. Hraje se na prázdné scéně, pracuje se světlem, zvukem flétny a zvonů. Kostýmy jsou stylizované, černý oděv je doplňován stylizovanými látkovými doplňky. Důležitou součástí je i choreografie – působivý tanec krys. Děti jsou plně soustředěné, jejich pohyb po scéně je přirozený, kultivovaný. Ale! Při vědomí závažnosti je jejich hlasový projev trochu expresivní, bylo by dobře trochu ubrat. Přes tento problém se jedná o odvážný a zajímavý pokus o velké interpretační divadlo.

Cena za funkční řešení kostýmů. Soubor navržen do širšího výběru na Dětskou scénu 2024.

V třídním maratonu k vidění byly ještě další loutkářské soubory a jejich inscenace – Oskarky, ZUŠ Střezina Hradec Králové – *Slavík a růže; Je to tajný!*, Kolegium hraběte Šporka – *Nová metoda* (herecký koncert tří dívek); Ochotnický spolek ŽUMPA – *Po lese* (One Man Show), SPRD PAPERD Kašpárkova zhouba – *O smutném tygroví* (nádherné stínové divadlo, vynikající hudba, dvě super herečky, vynikající blues Aleny Crhové), Osm sirek, DK Divadla Drak, Hradec Králové – *Mezi hlavou a srdcem*, Pod Kloboukem BTV, ZUŠ Chlumec n. C. – *Sešlost k OSLU*, Popcorn, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř – *Hostinec U Tří* (super rakvičkárna).

Jaroslav Dejl

PARDUBICKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE PARDUBICE, 9.–12. 4. 2024

O pardubické recitační přehlídce jsem v minulosti psala několikrát, pravidelně se jí jako lektorka několik let účastním. Považuji ji v České republice mezi podobnými přehlídkami za mimořádnou, zejména proto, že se každá kategorie děje v jeden den. Je to už v Pardubicích tradice, vždy to mu tak bylo, alespoň kam moje paměť sahá. Tato varianta pořádání recitační přehlídky mi připadá naprosto ideální – vše probíhá v naprostém klidu a nespěchu, zdá se mi, že setkání recitátorů jen jedné kategorie se stává pro ně významnější událostí. Účastníci z řad učitelů a dalších, kteří se dětským přednesem zabírají, již počítají, že je třeba obětovat přednesu více dnů, a pobyt v Pardubicích si pohodově užívají. Vzniká jakási sounáležitost, vždy když přicházím, tak poznávám mnohé známé tváře učitelů a dětí. Ze všech přehlídek, na které jsem zvána, je zde také nepočtenější účast při rozborových seminářích.

Přehlídku pořádá krajská knihovna, paní knihovnice se jí věnuje s vstřícnou a poučenou péčí. Nejen její organizaci a skvělé administrativě, ale všemu – pečlivému zajištění občerstvení pro děti i dospělé, sehnání sponzorů drobných dárečků pro každé dítě (samozřejmě že v podobě pardubického perníku) a pořízení krásných knižních cen pro oceněné. Nutno pochválit i vtipné formuláře diplomů a ocenění, připravené v dostatečném počtu. Postup z okresního kola a vystoupení v kole krajském jsou opravdovou odměnou a svátkem přednesu.

Lektorský tým pracoval ve dvou skupinách – v první posuzovaly výkony recitátorů MgA. Emilie Zámečnicková, MgA. Nina Martínková a Mgr. Hana Lichtenbergová, ve druhé pak RNDr. MgA. Lenka Janyšová, Mgr. Martin Šantrůček a MgA. Milan Němec.

1. kategorie – 10. dubna

Její úroveň hodnotím jako velmi kvalitní, svědčí o tom i fakt, že z 19 dětí jsme 12 dětí ocenili. A to nejen kvůli tomu, aby měly děti radost. Děti mluvily přirozeně, většinou bez vlnkování a falešných přízvuků, sdělně, svému textu nejen rozuměly, ale mnohdy se s ním i zcela ztotožnily. Někdy bylo obdivuhodné, jak dokázaly využít všeho, co jim text nabízel. Celkové dramaturgii se v podstatě nedalo nic vytknout, až na výjimky – dvě děti recitovaly nekvalitní říkačky z mateřské školky, evidentně je už ani nebvily. Co jsme však některým dětem z první kategorie byli nuceni

vytknout, byl zbytečný spěch, zejména v konci vystoupení. Zřejmě někdy podléhaly tlaku radosti, že mají svoje vystoupení úspěšně za sebou, a tak uspěchaly konec, někdy ho doříkávaly téměř při odchodu z jeviště. Také se někdy projevil problém při přednesu básní, jejichž základních myšlenek si děti buď nevěšily, nebo byly na ně ještě malé, což se potom projevil v přednesu tím, že si s interpretací, zejména pointou, tak úplně neporadily (týkalo se to např. poezie Emanuela Frynty, Jana Skácela či Jaroslava Seiferta). Ale jinak bych všechny účastníky za jejich vystoupení pochválila, bylo to letos 10. dubna velmi příjemné setkání s recitátory první kategorie z pardubického kraje.

Diplom si domů odnesli: **Agáta Grodlová** (ZŠ Trhová Kamenice), **Valentýna Burešová** (ZŠ a MŠ Písečná), **Veronika Kráčmarová** (ZŠ Lanškroun, nám. Aloise Jiráka), **Šárka Vrobelová** (ZŠ Brněnec, Moravská Chrastová), **Mikuláš Flídr** (ZŠ a MŠ Trstěnice) a **Adam Rohlík** (ZŠ a MŠ Rabštejnská Lhota).

Čestné uznání získaly: **Soňa Barešová** (ZŠ Pardubice-Studánka), **Melinda Čáповá** (ZŠ Hlinsko, Resslerova), **Sarah Fryaufová** (ZŠ Pardubice-Polabiny I, Družstevní ul.), **Emma Keprtová** (ZŠ a MŠ Líšnice), **Márinka Novotná** (Divadelníček Ústí nad Orlicí), a **Rozárie Trojáková** (ZŠ Moravská Třebová, U Kostela).

Emma Zámečnicková

2. kategorie – 11. dubna

Uvítalo nás prosluněné ráno, i nálada v pardubickém sále Jana Kašpara byla skvělá. Sešli se zde recitátoři z druhé kategorie Dětské scény. Výkony recitátorů ze čtvrtých a pátých ročníků základních škol byly vesměs kvalitní. Lektori ocenili, až na výjimky, pestrost vybraných textů. Rozhodli se udělit celkem šest diplomů a dvě čestná uznání. V této kategorii převažoval jeden nedostatek – texty nebyly „sdělné“ a vystavěné, tedy se recitátorům poněkud rozpadala dějová linka a „utíkalo“ závěrečné vyznění textů. Ovšem celkově lze říci, že byla vzhledem k věku účastníků dobrá technika řeči a práce s hlasem.

Diplom: **Nela Musilová** (ZŠ a MŠ Písečná), **Zaira Nyklová** (ZUŠ Chrudim), **Josefina Voříšková** (ZŠ Javornického, Vysoké Mýto) a **Veronika Šmejdoва** (ZUŠ Pardubice-Polabiny).

Čestné uznání: **Beata Petráková** (ZŠ Heřmanův Městec) a **Mikuláš Kostenko** (ZŠ Přelouč, Smetanova ul.).

Na celostátní Dětskou scénu ve Svitavách **postoupila Viktorie Anežka Rabasová** (ZUŠ Pardubice-Polabiny) s textem **Shela Silversteina Já gdojá a můj copřeseň**. Viktorie vystavěla krátký, ale náročný text s představou o postavách a o základní situaci. Svoji představou se bavila, tuto radost předávala publiku.

Druhým **postupujícím** se stal **Jonáš Cach** (ZŠ Oldříš) s textem **Iji Hurníka Polednice**. Je kultivovaným vypravěčem – předal náročný dlouhý text přirozeně a osobitě. Evidentně si vytvořil vztah k postavám (zejména k babici) i k příběhu jako takovému.

Martin Šantrůček

3. kategorie – 12. dubna

Historický sál „prvního českého letce“ se opět proměnil na recitační scénu. Sál slavného aviatika je součástí budov Krajského úřadu v Pardubicích a přivítal recitátory třetí kategorie.

Nálada byla plná očekávání. Výběr textů poezie i prózy byl velice pestrý a jejich vyznění záviselo na osobnostech přednášejících. Všichni soutěžící dostali pamětní listy a perníček – 14 recitujících. Různá ocenění pak získali za originální a přesvědčivý projev.

Velké poděkování patří paní Zuzaně Nobilisové, skvěle zajistila průběh soutěže a odborníky do poroty. Obdiv náleží za tvorbu „perníčkových“ diplomů a fotodokumentace.

Myšlím si, že jsme si všichni přehlídku užili a těšime se na další recitační shledání. Přeji všem dětským recitátorům mnoho krásných chvil s literaturou a přednesem!

Diplom si odnesli: Anna Dolníčková (ZŠ Montessori Pardubice), Jan Junek (Gymnázium Lanškroun), Jakub Konečný (Gymnázium a Letecká SOŠ Moravská Třebová), Vít Pilař (ZUŠ Chrudim).

Čestným **uznáním** byli oceněni: Teodora Černá (Masarykova ZŠ Polička), Julie Sehnalová (Dramatická školička Svitavy) a Jakub Špaček (ZŠ Jevíčko).

Na celostátní Dětskou scénu do Svitav **postoupila Veronika Malínková** (ZUŠ Petra Ebena, Žamberk) s textem **Miloše Macourka Mravečnick**. Veronika ovládala veškeré přednesové prostředky. Macourkův

text vyprávěla osobitě, sdělně a přehledně, přičemž respektovala styl autora. Její smysl pro humor se potkal s vtípem textu.

Postupuje i Jakub Brandýský (ZŠ Sezemice) s básní **Shela Silversteina Bordelář**. S tímto krátkým textem se zcela ztotožnil. Zapůsobil zejména svou přirozeností a uvěřitelností, recitoval s nadhledem a s představou.

Martin Šantrůček

4. kategorie – 9. dubna

Usměvavé tváře 16 účinkujících vytvořily velmi přátelskou atmosféru pro přednes nejstarší kategorie, která zahájila maraton recitací Dětské scény. Děti se pokoušely předat většinou vlastní interpretace zvolených textů. Ne vždy jejich volba souzněla s jejich věkem a přesvědčivostí, že textu rozumějí a vědí, co chtějí sdělit. Recitátoři se občas neubránili zbytečným gestům. Společným úkazem této kategorie bylo nesnadné hledání point textů. Na druhé straně děti byly často přirozené a přenášely na nás radost z toho, že je přednes baví.

Na krajské přehlídce v roli lektora jsme byla poprvé. Před děti jsem předstoupila asi se stejnou trémou, jakou měly ony před recitací. Uvědomila jsem si, jak je těžké si rychle zapisovat, co slyším, stihnout se kontaktovat s přednášejícím, nejlépe usmívat, bavit se textem, zvládnout zatleskat a vše si pamatovat. Naštěstí jsem měla vedle sebe již velmi zkušené lektory Emu Zámečnickovou a Martinu Šantrůčková a ti mi pomohli se rychle zbavit jakýchkoli pochyb a vtáhli mě do tajů hodnocení tak rychle, že jsem zapomněla na svoji premiéru.

Velmi jsem oceňovala přívětivost organizátora, paní Zuzany Nobilisové a Krajské knihovny, a také možnosti pogratulovat každému z recitátorů a předat malinký dárek.

Diplom: Mikuláš Dolejš (ZUŠ Bohuslava Martinů Polička), Klára Kolářová (Gymnázium, Pardubice, Dašická ul.), a Štěpán Dvořák (ZUŠ Pardubice-Polabiny).

Čestné uznání: Kristýna Tomášková (ZUŠ Bohuslava Martinů Polička), Emma Vašková (ZŠ Pardubice-Polabiny II) a Adam Polách (Gymnázium Lanškroun).

Na celostátní Dětskou scénu postoupila **Magdaléna Pavličková** (Dramatická školička Svitavy) s textem **Stephena Leacocka Jak se dožít 200 let?** Recitátorka svým vyprávěním navodila v sále náladu „pohodové lenivosti“. Lektori ocenili dobrou práci s členěním textu, nadhled a nadsázku, vše skvěle rezonovalo s publikem – recitátorka s ním měla skvělý kontakt. Vhodně využívá svůj hlasový fond, drobné rezervy má při práci s pauzou, zvláště v závěru.

Dalším postupujícím je také Ivana Müllerová (ZUŠ Chrudim) s textem Betty MacDonalové O slušném vyšívání a neslušném čtení (z knihy Vejce a já). Porota ocenila výkon recitátorky, která je velmi dobře hlasově vybavená. Má dobrou výslovnost, která je občas zastřena spěchem. Své energetické nasazení udržela v celé délce textu. Jasná byla výstavba textu, sdělování jednotlivých myšlenek, Viktorie vystavěla krátký, ale náročný, text s představou o postavách a základní situaci. Přednesem se evidentně bavila a radost předávala i publiku.

Lenka Janyšová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA FANDŮV DÝCHÁNEK, SVITAVY, 5.–6. 4. 2024

Krajská přehlídka přivítala ve dvou dnech čtrnáct souborů. Přehlídka byla postupová na celostátní přehlídky Dětská scéna, Mladá scéna, Wolkrův Prostějov a Šrámkův Písek. Porota pracovala ve složení Jiřina Lhotská, Zoja Mikotová, Luděk Richter, Jakub Maksymov.

Domácí **Dramatická školička** uvedla hned dvě, resp. tři představení. Soubor **Modré haiku** zpracoval předlohu litevské autorky *Jurje Vilé Sibiřské haiku*, příběh z doby 2. světové války, kdy ruští vojáci deportovali celé litevské rodiny na Sibiř do pracovních táborů. Příběh sledujeme očima malého chlapce Algiska. Ten se společně s rodinou a ostatními vyhnanci učí uniknout každodenním těžkostem s pomocí fantazie a knihy japonských haiku. Tam se také zrodí pěvecký sbor Jablička a zpěv pomáhá vyhnancům přežít obtížnou situaci. Přesto, že většina informací v představení proběhla převážně ve slovech, a ne ve vybudovaných situacích, prokázali mladí interpreti pochopení pro obtížné téma.

Soubor **Andělky**, druhý soubor Dramatické školičky, uvedl opět pod vedením **Jany Mandlové** drobnou inscenaci podle pohádky *Aloise Mikulky Hastrmaní princeznička*. Dětský soubor pracoval s rytmizovaným kolektivním přednesem, jednoduchými kostýmy a hrou s předměty. Představení bylo příjemným zážitkem.

Z dramatické školičky byl i desetiletý **Maxmilián Šimek**, který vystoupil s pětiminutovou loutkovou drobníčkou *Žaba*. Anekdotku, inspirovanou pohádkou *J. Kahouna*, interpret s radostí, autenticitou a velkou nadsázkou předal divákům.

Tři příběhy z ptačí říše autorů *Františka Nepila*, *Josefa Bruknera* a *Michala Černíka*, čtyři dívky, loutky a živá muzika. To je soubor **V budce** ze **ZUŠ Petra Ebena ze Zamberku**, který přivezl do Svitav představení *Píp, zob a frnk*.

Pro skupinu středoškoláků, soubor **KECKY** ze **ZUŠ Zábřeh**, byla inspirací kniha *Miřenky Čechové Baletky*. Svou inscenaci pojmenovali *Tanec života* a věnovali se tématům, ve kterých se poctivě snažili hledat odpovědi na otázky, které je ve složité době dospívání zajímají. Představení připravila **Lenka Janyšová**.

Lenka Janyšová je podepsána i pod titulem *Příběh z Nejededál*, který pro změnu uvedly čtyři dívky ze souboru **Veselé zrcadlo** z **Gymnázia Ústí nad Orlicí**. Inscenace vychází z textu *Jana Wericha Fimfárum* a úpravy *Mirka Slavíka* a je kombinací vyprávěného a loutkového divadla a byla příjemným pokusem o uchopení Werichovy pohádky loutkovými prostředky.

Utonulá je lidová balada, kterou ve stylizovaných krojích, v pohybově výtvarné stylizaci se silnou rytmickou složkou a v opakovaných repetičích představili studenti divadelního souboru **Čistírna** ze **ZUŠ Pardubice**, který vede **Klára Litterová**.

Dvě dívky z téhož souboru, jedna v bílém a druhá v černém (*Adéla Valachová* a *Barbora Němečková*), prostřednictvím akce s bílým papírem a bílým plátnem a vlastním poetickým textem rozehrávají osobní výpověď v autorské inscenaci **Vinný ocet**.

Klára Litterová je podepsána také pod dramaturzií předlohy *Wenjack* autora *Josepha Boydena*. Představení **Chanie**, rovněž pod hlavičkou souboru **Čistírna** ze **ZUŠ Pardubice**, zpracovává téma z kanadské historie, kdy indiánské děti byly násilím odebírány rodičům a dávány na převýchovu do internátních škol. Soubor dokázal vypovídat o nelehkém údělu indiánů v Kanadě s citem a pochopením.

Soubor **Bez ohledu**, nejstarší soubor **Dramacentra Bezejména z Liberce**, našel své téma v *Erbenově Kytici*. Byla jim volnou inspirací k pohybově tanečnímu scénickému tvaru se zajímavým hudebním doprovodem vlastních hlasů, využívajících lidových nápěvků. Sympatické je, že soubor shledal Erbenovo dílo k vyjádření vlastních pocitů, svou osobitou interpretaci předkládá, ale nevnucuje.

Hudebně-loutková inscenace *Modlitba* podle scénáře *Matěje Šefrny* zpracovaná souborem **Thea** ze **Svitav**, popisuje dystopický obraz společnosti ovládané umělou inteligencí. Silnou stránkou souboru je práce s písněmi, kterými jsou prokládány přesně pointované loutkové výstupy.

300 mg kofeinu je brněnský soubor fungující druhou sezónu. Inscenace *Faust Is Alive*, pracující především se symboly a metaforami, podle předlohy *Lukáše Jenička*, vypráví stylizovanými divadelními prostředky o bezmoci, neschopnosti něco změnit ve svém životě a dnešní společnosti. Klade si otázky viny a nevinu a o schopnosti měnit svůj osud.

Soubor **Škeble** z **Gymnázia Lanškroun** inscenoval text svého vedoucího a režiséra *Jana Středy Kluziště a Studna*. Inscenace je v podstatě edukativní exkurzí do historie místního gymnázia, druhá část volně pracuje s *motivy povídky Raye Bradburyho The One Who Waits*. Studenti plnili zadání režiséra, je ale škoda, že materiál, se kterým pracovali, jim neumožňuje osobitější výpověď o sobě a době, ve které žijí.

Amatérský soubor z **Olomouce Divadlo Louise Albicestra** uvedlo v režii **Petra Venglaře** jeho *hru Klid uprostřed hluku*. Ochotnické představení, ani předloha a ani až drastické herectví některých představitelů neumožnilo navázat kontakt s divákem a přinést zajímavý divadelní zážitek. Navíc celé představení byl omyl na přehlídce, která se věnuje dětskému, mladému, loutkovému a experimentálnímu divadlu. **Přímým postupem** na celostátní **Dětskou scénu** byla odměněna inscenace *Žaba* v podání **Maxmiliána Šimka** z **Dramatické školičky Svitavy**. Tato inscenace byla doporučena i do programu **Loutkářské Chrudimi**.

Doporučení **do širšího výběru programu Dětské scény** získaly inscenace *Hastrmaní princeznička* souboru **Andělky** (**Dramatická školička Svitavy**) a *Příběh z Nejededál* souboru **Veselé zrcadlo** (**Gymnázium Ústí nad Orlicí**).

Na **Wolkrův Prostějov** byly doporučeny inscenace *Kytice* souboru **BezOhledu** (**Dramacentrum Bezejména Liberec**; doporučena i na **Mladou scénu**) a *Utonulá* **DS Čistírna** (**ZUŠ Pardubice**).

Na **Mladou scénu** byla doporučena také inscenace *Vinný ocet* **DS Čistírna** (**ZUŠ Pardubice**).

Doporučení na **Šrámkův Písek** získala inscenace *Modlitba* souboru **Thea** (**Svitavy**) a *Bürgermeister náš* souboru **Úplněnáhé Divadlo** (**Veselí nad Moravou**). Posledně jmenovaná inscenace byla doporučena i na **Loutkářskou Chrudim**.

Jiřina Lhotská

KRAJ VYSOČINA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE
TŘEBÍČ, 19. 4. 2024

Krajské kolo Dětské scény 2024 pro Kraj Vysočina se odehrálo v budově Domu dětí a mládeže v Třebíči. Jakou mělo letošní setkání recitátorů podobu? Již tradičně kladl lektorský sbor velký důraz na srdečné a neformální přivítání. Radostná atmosféra ostatně provázela celou přehlídku.

I. kategorie

V I. kategorii se objevily převážně známé texty Františka Hrubína (Červená karkulka), Josefa Kainara (Velryba), Radka Malého (Hrabě Drákula a Nováková z 3.C), Daniely Fisherové (Pohoršovna) a Jiřího Kahouna (Sluníčko a jarní zdravení). Dvakrát jsme mohli slyšet dílo Shela Silversteina. Poprvé to byl text Monika, co chtěla poníka a následně Bordelář. Rovněž dvakrát zazněla poezie Emanuela Frynty (Štěně a Krtek). Jistým překvapením pak byl text Jiřího Ortena (Děšť), který přecenil interpretační možnosti recitátorky. Na všech účastnících I. kategorie byl patrný velký zápal. Přirozenost a radost z přednesu patřila mezi jejich stěžejní devizy a nabízela prostor pro další pedagogickou práci.

Jelikož účastníci přehlídky z I. kategorie dále nepostupují, ocenila porota zdařilá vystoupení několika **čestnými uznáními**. Ta získali: **Kateřina Slaná, Lucie Houdková, Dominik Mokrý, Anastázie Špačková a Štěpán Šoula**.

2. kategorie

Druhá kategorie nebyla bohužel příliš z objevná z pohledu možného přínosu vystoupení z hlediska dramaturgie. Přesto byl stejně jako u I. kategorie patrný velký zápal zúčastněných. Také zde patřila přirozenost a radost z přednesu mezi stěžejní devizy a nabízela prostor pro další pedagogické vedení.

Lektory zaujala interpretace textu **Martiny Drijverové Jak získat rybičky** v podání **oceněné Elišky Vejmelkové**. Vyspělý a přirozený projev se zřejmým porozuměním textu byl jasnou devizou malé recitátorky. Udržovala kontakt s publikem, zdařile hlasově charakterizovala postavy a prokázala kvalitní práci s temporytmem. Přirozený a sympatický projev, pochopení textu a jeho možností ocenil lektorský sbor **čestným uznáním** pro **Karolínu Kopuleťou, Nelu Kroupovou a Jana Šolce**. Lektorský sbor pracoval ve složení: Jaroslav Dejl, Milan Noha a Markéta Nekudová.

Jaroslav Dejl

3. a 4. kategorie

V malém prostoru sálu budovy DDM Třebíč se recitátoři společně připravili na své výkony probuzením hlasivek, zpěvem, jazykolamy, seznámili se ve skupině a v uvolněné atmosféře zpěvem moravské písně začala přehlídka převážně prózy, poezie bylo jako šafránu.

Devatenáct recitátorů v obou kategoriích ukázalo výkony odlišných kvalit. Vůbec není snadné vybrat vhodný text a v dramaturgii byl zakopaný pes zejména u prózy.

Ač jsme slyšeli řadu zkušených recitátorů, do Svitav byl **za 3. kategorií** vyslán jen **Filip Chlupáček (J. Werich: Líná pohádka)**. Vhodný výběr textu, který i přes větší rozsah Filip zvládl bez zjevných problémů. V samotném textu byly provedeny úpravy – škrty, které neporušily strukturu textu ve vnímání vybraného celku. Kladem interpretace bylo, že „nevyráběl humor“ za každou cenu, naopak v některých textových pasážích, vzhledem k věku a schopnostem, mohl mít větší nadhled a mohl si více pohrát s jednotlivými slovními obraty. Docílil by větší plasticitu a více by využil humorné situace uložené v předloze. **Ze 4. kategorie postoupila Gabriela Dobrovolná (J. Jonasson: Analfabetka, která uměla počítat)**.

I přes některé nepřesnosti ve výslovnosti Gabriela upoutala posluchače svým projevem, který byl stylizovaný, ale přitom bezprostřední, reflektující na záludnosti samotné předlohy. Interpretce bylo dpo-

ručeno v některých pasážích upravit temporytmus svého projevu, zaměřit se na některé situace, plynulost (nerespektovat vždy gramatiku, čárky), aby posluchač nebyl „vyrušován“ zbytečným, nepřirozeným „kouskováním“ věty.

Další **postupující** je **Magdaléna Holčíková (P. Dvořáková: Vrány)**. Interpretka si vybrala velice aktuální téma, které rezonuje ve společnosti. Zvládla poměrně rozsáhlou předlohu, kde se jí podařilo společně s autorkou „vybudovat“ pravdivé neokázalé sdělení o pocitech předpubertální dívky, která je postavena do situace, která rozhodne o její budoucnosti – (zda volit obrazně, bláto nebo louži). Velice střídmy, přirozený projev, někde až příliš uzavřený, sevřené ruce. Příliš „opatrný“ konec. Lektorský sbor doporučil větší uvolnění v projevu.

Třetí **postupující** je **Tereza Honzlová (J. Werich: Fimfárum – Lakomá Barka)**. Werichův text, plný nádherných slovních obrátů využila Tereza k pobavení posluchačů. Lektorský sbor jí doporučil více zpřesnit jednotlivé situace, v některých pasážích, především v první čtvrtině (kolem cesty dostavníkem), upravit temporytmus pro srozumitelnost projevu, více si „pohrát“ s textem, nacházet skrytá i zjevná místa, která autor nabízí k zesměšnění Barky a naopak.

Čestná uznání patřila ve **třetí kategorii** **Elišce Hrubému (K. Čapek: O klukovi, který se tuze bál pana doktora)**, **Janu Jaklovi (J. Tuwim: Ptačí rozhlas)**. Ve **čtvrté kategorii** byli oceněni **Jan Rykr (A. Flek: Svatý průšvih)** a **Martina Kahounová (Z. Malinský: Dá se věřit básníkům)**.

Diskuze se vedla na téma, zda je lepší pracovat se dvěma texty a co umožní nebo znesnadní volba jednoho textu. Obě varianty skýtají výhody a možnosti. Odsouhlasení jednoho textu pro třetí a čtvrtou kategorii ještě vyvolává otázky a rozhodnutí není jednoznačně přijímáno. Lektorský sbor pracoval ve složení Stanislav Nemrava, Jiří Pokorný, Kateřina Mrkosová Petrliková.

Kateřina Mrkosová Petrliková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA TŘEBÍČ, 18. 4. 2024

Letošní přehlídka dětského divadla v Třebíči byla poněkud zvláštní. Začala v 11. hodin, skončila v 15. hodin.

Během čtyř hodin se uskutečnily prostorové zkoušky, bylo odehráno 5 představení v celkové délce asi 120 minut, více jak 60 minut rozboru a povídání s vedoucími, závěrečné zhodnocení, poděkování, předání diplomů, sladkostí.

Skutečný maraton. Škoda, že jednotlivé soubory nemohly „dorazit“ do Třebíče dříve a „vyrazit“ k domovům později.

Divadelní soubor **Dr. Amaták** je součástí oddílu **Akrobat Sokola Jihlava**. Umožňuje členům souboru velký prostor pro hru a prožitky. Celkový „výkon“ není podle vedoucí **Radmily Krásenské** důležitý, rozhodující je nadšení dětí, jejich ochota tvořit, zkoušet a hledat.

Inscenace s názvem **Takový srandičky** opravdu působila hravě, neformálně. Obsahově byla složena z říkadel a drobných textů, kde všechny děti měly možnost uplatnit zkušenosti a dovednosti získané při zkouškách, včetně pohybových kreač, vždyť jsou nedílnou součástí Sokola Jihlava. Vedoucí bylo doporučeno zrušit zvukovou nahrávku, která dětem sice může pomáhat, ale při představení v Třebíči svoji nepřesností rušila temporytmus představení, a nahradit ji např. jednoduchými rytmickými nástroji, které by děti samy využily. Inscenace byla **navržena do širšího výběru Dětské scény Svitavy**.

Divadelní soubor **Sedmička** jsou žáci sedmé třídy **ZŠ Světlo v Třebíči**. Třídní učitel **František Hofbauer** se pokusil (všichni jsou začátečníci), v rámci výuky českého jazyka a literární výchovy vytvořit představení „veršované tragédie“ **Černý den na Tolštejně aneb Veselé krveprolování tamtéž** – rytířská hra o jednom dějství. Inscenace měla v Třebíči

premiéru. Premiérová nervozita, začátečnické chyby, veršovaný text byl handicapem, který byl eliminován upřímnou snahou a chutí, která vyzářovala tu více tu méně ze všech aktérů. Samotný text a naivní herectví na několika místech představení vyvolalo upřímnou spontánní reakci smíchu. Každý dobrý čin má být po zásluze potrestán – lektorský sbor velice sympatickému kantorovi doporučil, pokud to jen trochu půjde, některý seminářů ve Svitavách. Vzhledem k tomu, že třídu povede ještě 2 roky...

Dívčí soubor **ZUŠ z Nového Města na Moravě BÍBA TEBE NA ADEL** (vedoucí **Jana Mokrá**), se v Třebíči představil s inscenací **ProMěna**. Jedná se o autorské představení, volně inspirované osudem Mary Ann Bevan, která je nazývána nejošklivější ženou světa. Mary, která je hezká, plná života, má přítele, začíná svůj profesní život ošetrovatelky (scény s pacientkou), velmi dobře komunikuje s okolím (kolegyně, prodavačka), navštěvuje kamarádky Adel, Naty, malířku Alžbětu... Postupně přichází nemoc, která Mary připraví nejen o kamarádky a přátele. Jak se má vypořádat sama se sebou... Inscenace končí soutěží o nejošklivější ženu světa.

Lektorský sbor ocenil úspornou, přesnou práci se slovem, stylizované jednání jednotlivých akterek, včetně představitelky nemoci. Doporučil určité úpravy při znázornění postupující nemoci a to při oblékání

svatebních šatů, masky obličejů, který by odpovídal obrazu vytvořenému Alžbětou, doporučil inscenátorům zamyslet se nad samotným závěrem inscenace, smysluplností a způsobem provedení samotného konkurzu.

Lektorský sbor nominoval soubor k **přímému postupu na Dětskou scénu do Svitav**.

Divadlovník menší ze ZUŠ Třešť – Jihlava přivezl inscenaci **Pipi Dlouhá punčocha** v úpravě **Pavly Houdkové**. Inscenace využívá především razantní projev představitelky Pipi, která se stává středobodem představení a ostatní aktéři více méně až na drobné výjimky statují. Je postrádán kontakt mezi postavami, jsou to spíše náznaky. Jednání postav je spíše formální (např. výprask na válcích). Lze ocenit jednoduché kostymování včetně doplňků a mobiliáře, který není zcela využit, případně neadekvátně použit.

Lektorský sbor doporučil vedoucí, aby při zkouškách, přípravě inscenace, se snažila dosáhnout větší komunikace a vnímání dětí mezi sebou.

Divadlovník větší ze ZUŠ Třešť – Jihlava uvedl **Černobylské dívky**, inscenaci na motivy stejnojmenného románu Anne Blankman (úprava **Pavla Houdkové**).

Sugestivní, působivé představení, které využívá fungující světelnou a zvukovou techniku, přispívající k vytvoření atmosféry napětí, obav, nebezpečí, znásobené příchodem dvou postav v neosobních maskách, které se v určitých vypjatých situacích připomenou příchodem na jeviště a znásobí ponuru atmosféru, včetně jejich odchodu symbolicky do hlediště. Režie využívá v herecké složce projev realistický (např. situace informace o výbuchu – Oksanina matka, Valentinina matka, dcera), stylizovaný (např. situace měření radiace), karikovaný projev (např. situace ve škole, pionýři, socha Lenina, generální tajemník, hesla). Inscenátoři se nenechali strhnout a zesměšnit karikaturou konkrétní scény, ale vytvořili téměř vždy uvěřitelné situace.

Inscenaci **ocenil** lektorský sbor za **zpracování a uvedení aktuálního tématu**.

Lektorský sbor ve složení Jana Procházková, Jaroslav Dejl a Jiří Pokorný děkuje pořadatelům za bezproblémovou organizaci, vstřícnost, ohleduplnost a v neposlední řadě i za odměny, které si všechny soubory svou účastí a snahou o co nejlepší reprezentaci, školy, města, poctivě zasloužily.

P.S. Škoda, že trebičské děti byly ochuzeny o zážitky z představení – nepřišly.

Jiří Pokorný

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE A DĚTSKÉHO DIVADLA
BRNO, 25.–28. 4. 2024

RECITAČNÍ ČÁST

Ve dnech 25. a 26. dubna 2024 proběhlo krajské kolo recitační přehlídky Dětská scéna. V brněnské Knihovně Jiřího Mahena se sešli recitátoři z celého Jihomoravského kraje. Celkem v krajském kole vystoupilo na 80 milovníků uměleckého přednesu (i s jejich doprovody) a to ve všech kategoriích, od nulté po čtvrtou. Atmosféra krajského kola je výjimečná svým nižším počtem přednášečů a tedy více „rodinným“ prostředím. To se letos v Brně opět potvrdilo. Již od začátku přehlídky bylo očividné, že všichni přijeli s nadšením a radostí ze setkání a vzájemné inspirace.

0., 1. a 2. kategorie – 25. 4.

První den vystoupili přednášeči nulté, první a druhé kategorie. Ve většině případů jsme oceňovali přirozenost recitátorů a evidentní zájem o text, který přednáší.

V **nulté kategorii** vystoupilo celkem 8 dětí. Ačkoliv nultá kategorie podle propozic nepostupuje do celostátního kola, uděluje lektorský sbor alespoň ocenění. Všechna **ocenění** v nulté kategorii jsou za **přednes**. Ta si odnesla Adéla Řídká (*Zuzana Pospíšilová: Matýskův hrad z písku*), Radovan Kačousek (*Pavel Šrut: Myš Viktorie*) a Matyáš Stehlík (*Miloš Kratochvíl: Jarní koncert*).

V **první kategorii**, která taktéž nepostupuje do celostátního kola, vystoupilo 14 dětí. **Ocenění za přednes** udělil lektorský sbor **Michaele Kozákové** (*Ilja Hurník: Placky a pracky*), **Přemyslu Kinclovi** (*Ivan Martin Jirous: Ptala se Františky Marta*), **Vojtěchu Kršovi** (*Jiří Žáček: Kloboukovy trampoty*), **Matyáši Slámovi** (*Jiří Žáček: Jak šlo vejce na vandr*) a **Nikole Krejčířové** (*Miloš Macourek: O Kateřince a tlustém červeném svetru*).

V **druhé kategorii**, se 17 vystupujícími, se mimo ocenění udělovaly také **postupy do celostátního kola** ve Svitavách. Ty získala chlapecká dvojice **Benedikt Lepka** (*Jindřiška Ptáčková: Jak lidé málem mluvit přestali*) a **Lukáš Pernička** (*Miloš Macourek: Sedmá hlava*). Přednášečské výstupy druhé kategorie byly více rozličné, proto lektorský sbor udělil více specifikovaná ocenění. Tedy **Simona Samková** (*To se musí zkusit*) a **Tomáš Zouhar** (*Shel Silverstein: Bor-delář*) získali ocenění za **přirozený projev v přednesu** a **Barbora Slezáková** (*Samuil Maršak: Zavazadlo*) **ocenění za přednes**.

3. a 4. kategorie – 26. 4.

Druhý den předvedli svůj přednášečský um recitátoři druhého stupně, tedy třetí a čtvrté kategorie. Obecně jsme oceňovali přirozenost, a především nadhled či odstup recitátora od textu. Výběr textu většinou padl recitátorům „jako ulitý“, z čehož vyplývá úzká spolupráce přednášeče a pedagoga či rodiče při výběru vhodného textu.

Ve **třetí kategorii**, kde přednášelo 17 recitátorů, získali **ocenění za přednes** **Elodi Suquet** (*Katie Kirbyová: Neskutečně trapný život Lottie Brooksové*), **Nela Kadlecová** (*Miloš Macourek: Makarony jdou na procházku*) a **Jakub Straka** (*Shel Silverstein: Holčička, co chtěla poníka*). Postup do celostátního kola získal **Radim Švec** (*Lincoln Peirce: Velkej frajer Nate je prostě třída*) a **Ondrej Kříž** (*René Goscinny: Mikulášovy patálie*).

Ve **čtvrté kategorii** vystoupilo 15 recitátorů. Ocenění si odnesli: **Valérie Marie Štarková** (*Iva Procházková: Karolína aneb Stručný životopis*) za **osobitý projev v přednesu**, **Jonáš Václav Vedral** (*Mark Haddon: Podivný případ se psem*) za **přednes** a **Matyáš Trembulák** (*Miroslav Šimek, Jiří Grossman: Ze zápisníku sportovce*) za **kultivovaný projev v přednesu**. Do celostátního kola **postoupila** naopak dámská dvojice **Sofie Lesníková** (*Jiří Suchý: Blues mrtvého pianisty*) a **Viktorie Mikulková** (*Sophie Kinsella: Audrey se vrací*).

Recitátoři jednotlivých kategorií mají také právo hlasovat pro sebe navzájem a mohou se účastnit „ceny diváka“. **Ceny diváka** v jednotlivých kategoriích získali: **Oliver Prachař** (0. kat.), **Michaela Kozáková** (1. kat.), **Lukáš Pernička** (2. kat.), **Jakub Straka** (3. kat.), **Denisa Stačková** (4. kat.).

Chtěla bych závěrem poděkovat všem organizátorům dětských přehlídek, kteří svou práci vykonávají s chutí a radostí a mají zájem vytvořit pro recitátory příjemné přátelské prostředí navzdory na první pohled soutěžnímu puncu. Konkrétně moc děkuji Monice Okurkové, která do své práce dává celé srdce a vše dělá s myšlenkou na děti.

Marcela Plíhalová

DIVADELNÍ ČÁST

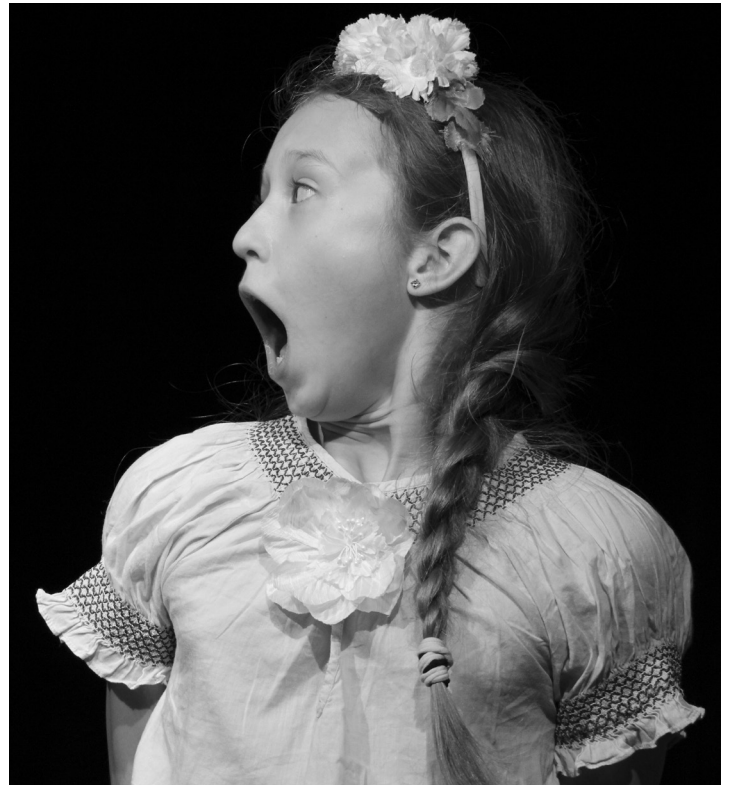
O víkendu 27. a 28. 4. 2024 se uskutečnila v samém srdci lužáneckého parku v divadelním sále Ornis krajská přehlídka Dětská scéna. Přehlídka celého Jihomoravského kraje se účastnilo celkem 12 souborů a uskupení, povětšinou z brněnských SVČ nebo ZUŠ, ale i dalších měst.

Ze **ZUŠ Antonína Doležala Brno** vystoupily soubory **Trnečky 1** s inscenací **Tygr** a **Trnečky 2** s inscenací **O zubatém drakovi**. Ze **ZUŠ Charbulova** vystoupil soubor **Černovičky 1: Jak šla zvířátka do Betléma** a **Černovičky 2: Co tím chtěl básník říci**. Z brněnského **SVČ Lužánky** vystoupil soubor **Pirko, II. oddíl** s inscenací **Strašák**, soubor **Hejhola** – inscenace **Divný Mount Everest, Myšmaš – Ukradený smích, Šílený děti – Sněhová královna, Kocouři – Kytice**. Soubor **Kachničky** vystoupil s inscenací **Horory na cestách**. Přijel také Dětský domov Mikulov s inscenací **Chief Salamander**. Musím také zmínit jeden speciální soubor – **Frgál na nitkách** s inscenací **Křest svatého Vladimíra**, který vytvořil inscenaci z vlastní iniciativy a chuti z tvorby bez jakéhokoliv pedagogického vedení.

Přehlídka se konala ve velmi přátelské atmosféře. Mnoho souborů zůstávalo po celou dobu přehlídky a mezi sebou se následně potkávali i během dětských diskuzí. Bylo příjemné pozorovat vzájemnou podporu souborů před představením, během i po představení, kdy se odměnili silným aplausem.

Co se týká jednotlivých souborů, velice oceňuji všechny vedoucí za jejich celoroční práci s dětmi.

V inscenacích byla na jevišti očividná radost, přirozenost a osobitost všech zúčastněných dětí.

Na celostátní Dětskou scénu byl **nominován** soubor **Frgál na nitkách** s inscenací **Křest svatého Vladimíra** na motivy díla K. Havlíčka Borovského. Inscenace je mimořádným počinem v tom, že si ji děti vytvořily zcela samy bez vedoucího. Přesto je však na nezpochybnitelné divadelní úrovni. Souhra a radost tří protagonistů a tvůrců je evidentní. Inscenace pracuje s prvky předmětového a loutkového divadla, kdy jsou, v rámci velmi jednoduché scénografie, využity všechny scénografické prvky do maxima. Hlavní scénografickou dominantou je pojezdový kontejner se šuplíky a souborem vyrobená loutka samotného K. Havlíčka Borovského. Kontejner pak představuje všechny možné další významové prvky. Inscenace si hraje se slovy, má obrovskou míru nadhledu a je velmi svobodná a živá. Taktéž zvuky a ruchy jsou tvořeny nejrůznějšími předměty. Zajímavý je také drobný moment interaktivity s publikem. Souboru se daří předat vtíp a humor. Po výtvarné stránce je inscenace velmi čistá – laděná do červené a bílé barvy. Jedná se o krátkou, leč velmi funkční a hravou inscenaci. Zaujme jak dětského, tak dospělého diváka.

Do **širšího výběru do programu celostátní Dětské scény** byly **doporučen** soubor **Kocouři** (inscenace **Kytice**). Tato opravdu zdařilá variace *Kytice* Karla Jaromíra Erbena přináší aktuální interpretaci díla s respektem k tvorbě autora. Soubor velmi precizně pracuje s žánrem hororu a přináší komplexní výklad vybraných textů, jimž velmi přesně rozumějí i děti jejich nízkému věku navzdory. Skupina žáků z Waldorfské školy (mj. i díky eurytmické průpravě v rámci výuky na škole) na vysoké úrovni ovládá práci s vlastním tělem, hlasem i rytmem a podává silné a autentické herecké výkony. Za povšimnutí stojí také citlivé využití scénografických prvků, které jsou velice vhodně zvoleny s ohledem na vybranou předlohu a žánr. Pomocí divadelního znaku v podobě klubiček, který se prolíná celou inscenací, soubor vytváří silné metaforické obrazy pro ztvárnění všech tří vybraných básní. Originální zpracování hojně využívané předlohy i schopnosti jednotlivých členů souboru naprosto předčily očekávání lektorského sboru.

Na druhém místě byl do širšího výběru do programu celostátní dětské scény doporučen soubor **Myšmaš** (inscenace **Ukradený smích**). Inscenace volně vychází z knihy Jamese Krüse *Tim Tolar aneb Prodaný smích*. Je výstupem z více než roční práce souboru, která se podepsala na kvalitě výsledného tvaru, do něž pod pedagogickým vedením výrazně autorskou invencí přispěli i sami herci. Celou inscenací se prolíná scénografický motiv světýlek, který funguje jako významotvorný prvek zobrazující smích. Silnou složku tvoří i práce s předměty, pomocí nichž herci dotvářejí jednotlivé situace – například koňské dostihy nebo cestu autem. Nejde však o pouhé ilustrace, ale umně využívané metafory prolínající se celým tvarem. Podstatným pro naše doporučení je také pravdivý herecký projev v kontrastu se stylizací postav. Schopnost přesně střídát obě polohy vypovídá o jednoznačné vyzrálosti souboru. Díky preciznosti hereckých akcí i vhodně zvoleným prostředkům se daří vystavět silné a působivé obrazy podtrhující témata inscenace.

Lektorský sbor se rozhodl udělit dále tato ocenění:

Pirko: Strašák – Ocenění za citlivou aktualizaci předlohy a naplnění žánru inscenace.

Trnečky 1: Tygr – Ocenění za zápal a přirozený projev na jevišti.

DD Mikulov: Chief Salamander – Ocenění za odvážné uchopení a předání náročných témat.

Černovičky 2: Co tím chtěl básník říci – Ocenění za zdařilou adaptaci poezie na jevišti.

Šílený děti: Sněhová královna – Ocenění za vytvoření poetické atmosféry a nápaditou scénografii.

Hejholá: Divný Mount Everest – Ocenění za souhru na jevišti.

Kachničky: Horory na cestách – Ocenění za autorskou píseň „Dramaták“.

Moc děkuji za organizaci a vytvoření krásného přátelského prostředí všem, kteří se na přehlídce podíleli.

Lektorský sbor pracoval ve složení MgA. Zdeňka Kučerová, MgA. Paulína Petáková a MgA. Marie Klemensová.

Marcela Plíhalová

OLOMOUCKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE OLOMOUC, 26. 4. 2024

Slunný páteční den 26. dubna 2024 se nesl ve znamení setkání bezmála 90 recitátorů Olomouckého kraje v budově Základní umělecké školy Žerotín Olomouc, Kavaleristů 6.

Pořádání soutěžní recitační přehlídky žáků základních škol a nižších ročníků víceletých gymnázií se chopily učitelky literárně dramatického oboru ZUŠ Žerotín ve spolupráci s Domem dětí a mládeže v Olomouci. Jako hosté se letos přišli na přehlídku podívat i pracovníci Knihovny města Olomouce, s níž by se snad v příštích letech mohlo pořadatelsky spolupracovat.

Vítězové okresních kol si před zahájením vlastní soutěže prošli seminářem – společným setkáním, seznámením se a hlasovou rozcvičkou pro každou kategorii zvlášť – pod vedením zkušených lektorů, kteří pak v 10.00 hod zasedli do lektorského sboru a soutěžní přehlídka tak mohla začít.

1. kategorie

První kategorie, která je v krajském kole již nepostupová, se zúčastnilo 22 dětí. V lektorském sboru zasedly Ivana Němečková, Magdalena Spurná a Klára Ketnerová. Soutěž proběhla v příjemné atmosféře. Ve výběru textů převažovala především poezie nad prózou. Často se opakovala jména autorů, jako Miloš Kratochvíl, Jiří Žáček, Michal Černík. Jsou to sice léty ověřené „stálice“, možná by ale nebylo na škodu s dětmi v této kategorii hledat i mezi jinými autory. Prozaické texty byly naopak zajímavé. Recitátoři vystupovali celkem přirozeně, občas měli ale problém s předáváním textů posluchačům a s pochopením jejich významu. Šest dětí bylo **oceněno** diplomem, z toho čtyři děti získaly i knihu.

2. kategorie

Ve druhé kategorii se sešlo za doprovodu rodičů, babiček a učitelek 22 soutěžících, jejich výkony posuzovaly Alena Palarčíková, Zuzana Nováková a Magdaléna Strejčková. A co nejvíce lektorky potěšilo? Ve většině případů to byl výběr textů, které korespondovaly s věkem, naturelem, zkušenostmi a zájmy recitátorů. Děti daly již tradičně přednost prózám, často šlo o zkrácené úryvky z delších próz, zazněly texty „klasické“, ale také texty inovativní, neznámé, zajímavé a dobře dramaturgicky zpracované. Ne vždy však recitátor zvládl vystihnout a přenést na diváka autorovo poselství, poetiku textu, humor či nadhled, některé texty by snesly i větší „škrtání“. Výběr poezie nebyl už tak úspěšný, bohužel se objevilo i několik nicneřikajících básniček nevalné umělecké hodnoty. Recitátoři byli většinou dobře technicky vybaveni, artikulační nedostatky známé z okresních kol se vyskytovaly v minimální míře.

Z 22 soutěžících porota vybrala dva recitátory na postup na celostátní přehlídku: **Elišku Langovou** s prózou **Marky Míkové Jak chtěly založit kapelu** a Štěpána Kubáče s prózou **Jany Šrámkové Tonda, Slávka a kouzelné světlo**. Oba adepti na postup dokázali zaujaté vyprávět vtípný příběh, ve svém projevu byli spontánní, přirození, dobře technicky vybaveni, prokázali smysl pro humor i nadhled a cit pro komunikaci s divákem.

Lektorský sbor doporučil k postupu i **náhradníka** – **Karolínu Annu Křenkovou** s textem **Zuzany Novákové Hádka**. Jmenovaná recitátorka dokázala vytvořit atmosféru příběhu a vtáhnout do něj diváka a již dříve prokázala, že umí pracovat s přesným názorem na jednání postav, i když tentokrát to až tak úplně nevyšlo.

Oceněno bez postupu bylo celkem **deset soutěžících**, bylo rozdáno pět knižních odměn. Na závěr soutěže proběhl rozborový seminář pro všechny přítomné, kteří měli zájem poslechnout si ke svému výkonu hodnocení – co se povedlo a co je dobré pro příště zlepšit nebo udělat úplně jinak.

3. kategorie

Třetí kategorie předvedla pestrou škálu talentů a ukázala, jak velký potenciál se skrývá v mladých lidech. Většinou si interpreti vybrali prozaické texty, které jim seděly a umožnily jim předvést různé výrazové

prostředky, jejichž prostřednictvím sdělili témata a myšlenky, které je zajímají. V sále, kde se soutěžilo, panovala příjemná a povzbudivá atmosféra, ta podpořila recitátory a pomohla jim podat co nejlepší výkon.

Odborná porota vybrala k postupu na celostátní přehlídku tři soutěžící. Prvním byl recitátor **Igor Grmolenský** s textem *Martiny Drijverové To kvůli mně*. Budoval atmosféru, která vtáhla publikum do děje a umocnila sílu jeho mluvního projevu. Recitátor prokázal porozumění textu a interpretoval ho s citem a přesvědčivostí. Jeho projev udržel pozornost diváků od začátku do konce.

Druhý postupující recitátor **Kristián Kopeček** s textem *Františka Nepila Tetička a rejdař* dokázal vystihnout humorné nuance textu a bavit tak posluchače. Jeho přednes byl svěží a zábavný. Recitátor prokázal porozumění textu a s humorem a nadhledem ho interpretoval. Svým hravým a živým projevem dovedl publikum k pointě vyprávění.

Třetí finalistka Nikol Furmánková citlivě vykreslila dojemnou atmosféru rodinných vztahů v úryvku knihy *Zdeňky Bezděkové Říkali mi Leni*. Její projev, plný emocí a autentičnosti, zanechal v divácích silný dojem. Dívka prokázala hluboké porozumění textu a dokázala ho s velkou vnímavostí interpretovat. Zachytila i jemné nuance a detaily příběhu v jeho opravdovosti.

Výkony soutěžících ve 3. kategorii hodnotil lektorský sbor ve složení: Klára Literová, Jana Jurkasová a Vladislav Kracík.

4. kategorie

22 soutěžících recitátorů ve čtvrté kategorii se sešlo v koncertním sále ZUŠ. Ledy prolomila již Olga Strašáková v rozcvičce, děti si zvykly na sál, na jeho akustiku, na jeho trochu oficiální atmosféru, seznámily se spolu.

V repertoáru převažovaly prozaické texty českých autorů (P. Šrut, P. Soukupová, I. Březinová, D. Fischerová, M. Drijverová, R. Třeštíková, M. Třešňák, J. Katalpa, V. Matocha, R. Drozda aj.), ze zahraniční literatury zarezonovaly texty W. Allena, L. Montgomeryové, S. Leacocka.

Z poezie zazněly pouze tři texty, kterých se chopily dívky, z nichž **Filoména Kvapilová** představila montáž z textů **Radka Malého** ze sbírky básní *Moře slané vody* s názvem *A co šuměla mušle*. Za svůj výkon byla **nominována k postupu** na celostátní přehlídku do Svitav.

Agáta Lachmanová vystoupila s básnickým textem **Jana Těsnohlídka** *Celej ten život*, v němž se společně s autorem pokusila vyslovit názory určité části mladé generace a pojmenovat jejich vnímanou současnou realitu.

Třetí, zajímavě uchopenou poezií prostřednictvím recitátorky **Laury Morávkové**, byl text americké básnířky **Amandy Lovelace** z knihy *O princezně, která se zachránila sama*, která pojednává o lásce i nenávisti, o tom, jaké to je někoho ztratit, o zármutku i radosti, o síle, inspiraci a hledání sebe sama.

K zajímavým recitátorům obdařeným sdělovací energií patřil i **Štěpán Vyhliďal** s úryvkem z knihy *Martiny Drijverové*, který byl vybrán na národní přehlídku jako **náhradník**.

Karolína Králová velmi vyspěle představila text současné spisovatelky a výtvarnice **Jakuby Katalpy Rozsudek**, věnující se popisu pocitů a stavů odsouzeného Giordana Bruna. K postupu na celostátní přehlídku byla vybrána i **Barbora Hučimová**, která **citlivě** a s vnitřním uchopením předala text z knihy *Ivony Březinové Řvi potichu, brácho*. Trochu jako z jiného světa působil jemný přednes **Tomáše Dočkala** s textem *Roberta Drozdy Pouťové koláče*, který však udržel posluchače stále při věci. Svým zajímavým způsobem vyprávění zaujal i **Vít Kuplík** s textem *S. Leacocka Kouzelníkova pomsta*.

V lektorském sboru ve 4. kategorii, který ocenil dobrou úroveň recitátorů a jejich dovednosti předávat dál své postoje k textům a jejich obsahům, zasedly kromě již výše jmenované Olgy Strašákové také Gabriela Sittová Zelená a Hana Šprynarová.

Dle hodnocení porotců měla krajská přehlídka v Olomouci skvělou organizaci, přehledné rozmístění do 4 lektorských sborů a 4 místností. Všem zainteresovaným patří náš velký dík.

Zuzana Nováková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OLOMOUC, PODĚŠ, 27.–28. 4. 2024

O víkend 27. a 28. dubna proběhl již 19. ročník Poděsu, tedy postupové přehlídky dětských divadel Olomouckého kraje. Celkem se představilo deset souborů ze sedmi různých měst. Součástí přehlídky byly již tradičně dílny her a improvizací, rozborové semináře (oboje určeno dětským účastníkům), i pohovory s lektory (určené vedoucím souborů). Inspirativním představením byla tentokrát částečně improvizovaná férie *Robin Hood* brněnského divadelního uskupení Jaromír.

Lektoři neboli odborná porota ve složení Ema Zámečnicková, Alena Palarčíková a Vladislav Kracík se shodla, že celková úroveň přehlídky byla (i v kontextu dalších krajských přehlídek) na velmi hezké úrovni a že ani jedno z viděných představení v negativním smyslu slova nevybočovalo z nastaveného standardu kvalitní práce s dětským souborem. Dramaturgicky převládaly adaptace literárních předloh (Cesta k neznámu souboru Drama navždy ZUŠ Šternberk, Lakomá Barka souboru Ráčci Roveňáčci Postřelmov, Agnes a zakázaná hora souboru Koaly Šumperk ze ZŠ Sofie Šumperk, Klub divných dětí souboru Libavské komety z Libavé, Chlapecek Václav souboru Dotáhnem to ze ZUŠ Zábřeh či Psyché souboru ZUŠ Javorník). Rovněž se objevily dvě ryze autorské inscenace (Pro dobrotu na žebrotu souboru Dohry hudebně-dramatického centra Galimatyáš Šumperk, Dcery Marie Terezie souboru Tvarohry hudebně-dramatického centra Galimatyáš Šumperk). Porota zvláště kvitovala představení, která se týkala aktuálních problémů současné mladé generace (Klub divných dětí, Normální divnosti). Vhodnost předlohy byla diskutována pouze v případě látky Agnes a zakázaná hora, neboť soubor Koaly tvoří malé děti, a byly vzneseny názory, že je tato hra (i přes nepochybné kvality) obsahem i délkou na soubor „příliš velké sousto“.

Nejlépe hodnocenou byla autorská inscenace *Dcery Marie Terezie* souboru *Tvarohry hudebně-dramatického centra Galimatyáš ze Šumperka*, která poutavým způsobem zprostředkovává život a dobu nejvýraznější představitelky evropské politiky 18. století, skrze osudy jejich osmi dcer. I přes nedotažený rámec příběhu, kdy průvodkyně v muzeu představuje a pouští divákům jakési „oživlé sochy“ dcer panovnice, které se později vzbouří proti suchému a příliš černobílému výkladu průvodkyně, byla inscenace hodnocena jako jeviště nekompatnější. Chválena byla herecká vybavenost souboru, hravá scénografie, i funkční nakládání se zvolenými inscenačními prostředky. Inscenace navíc přináší i velmi zajímavá témata „objektivnosti dějin“ a také pozice žen v osmnáctém století. Ne náhodou se tak Dcery Marie Terezie staly nejvýše hodnocenou inscenací jak u odborné poroty, tak u diváků, neboť kromě **nominace na Dětskou scénu** získala i cenu diváků.

Doporučení na Dětskou scénu získala inscenace *Normální divnosti* souboru *Naprostí šilenci z Prostějova*. Mozaika složená z příběhů o osobních problémech spolužáků věkově spřízněných se členy prostějovského souboru se i přes dílčí nedostatky nesla ve znamení neobyčklé autenticity vyprávění. Oceňovaná byla rovněž nečernobílost a nepatečnost zobrazovaných příběhů.

Mezi vyzdvížené inscenace patřila také *Lakomá Barka* souboru *Ráčci Roveňáčci* (rovněž **doporučení** na Dětskou scénu), zejména kvůli jiskřivé energii souboru a radosti z hraní divadla. Roveňáčkům se podařilo s grácií vypořádat s nelehkým jazykem groteskní nadsázky, se kterou je známá látka vyprávěna.

Další zajímavá inscenace – **451 stupňů Bradburyho** souboru *Divadlovádíldo hudebně-dramatického centra Galimatyáš Šumperk*, se věnovala tématu totality a vzpoury proti ní.

Přehlídku Poděš i letos zdobila třeskaté vřelá atmosféra. Její jedinečnost je jednak dána skvělou prací organizátorů, a v neposlední řadě také tím, že velká část souborů přijede na přehlídku na oba dny, takže mladí účastníci mají možnost vidět i ostatní soubory, seznámit se, sdělit dojem či se inspirovat, samozřejmě také navštívit dílny atd. I podle slov vedoucích souborů se „jejich děti“ těší na Poděš celý rok, a já jako občasný porotce této přehlídky to mám nejnak.

Vladislav Kracík

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE BOHUMÍN, 3.–4. 5. 2024

Měsíc květen v moravskoslezském kraji skutečně rozkvetl, a to nejen díky slunečnému počasí, ale zejména krásou slova prostřednictvím recitace poezie a prózy dětmi na krajské přehlídce recitátorů, konané opět v Bohumíně. Organizace se znovu ujala Lucie Semančíková (učitelka LDO ZUŠ Karviná, recitátorka, moderátorka, porotkyně soutěží, organizátorka okresních i krajských přehlídek WP a dalších kulturních akcí) a její agentura TeRaSa, z.s. Díky ní se podařilo smysluplně a radostně strávit tentokrát dva dny naplněné příjemnou atmosférou v prostorách sálu K3 v Bohumíně, jehož pracovníci ochotně spolupracovali na úspěšném průběhu přehlídky (poskytnutí zázemí pro lektorský sbor i recitátory a jejich doprovod – včetně otevření bufetu pro občerstvení, pódiového osvětlení i ozvučení). S organizací Lucii pomáhali nejen kolegové, ale také starší žáci LDO ZUŠ Karviná, kteří se, stejně jako v minulém roce, stali zároveň milými průvodci celým dnem pro všechny zúčastněné.

V pauzách mezi jednotlivými bloky přehlídky zejména první den připravili pro děti společné hry. Jako v loňském roce si mohli účastníci přehlídky prohlédnout vystavené knihy, které byly připraveny pro úspěšné recitátory i jako možná inspirace pro volbu literární předlohy.

Přehlídka byla tedy rozdělena do dvou dnů, 3. a 4. května. První den se představily děti o.,1. a 2. kategorie. Pro všechny recitátory byla připravena hlasová a pohybová rozcvička (vedla O. Strašáková) a celkem se jich zúčastnilo 77.

Lektorský sbor pracoval ve složení Zdeněk Stejskal (herec Horáckého divadla Jihlava, lektor JAMU a mnoha hereckých dílen), Lenka Sasínová (loutkoherečka, učitelka LDO ZUŠ Kroměříž, organizátorka přehlídek v přednesu), Olga Strašáková (učitelka LDO ZUŠ Uherské Hradiště, hlasový pedagog).

o. kategorie

V o.kategorii recitovalo 12 dětí a všichni získali diplom za recitaci. Zvlášť ocenění byli Mikuláš Kubáček (*D. Fischerová: Ukolébavka*), Pavel Volský (*J. Žáček: O medvědovi*) Amálie Pokludová (*M. Veselý: Kotě a sluníčko*), dále Isabel Kasalová (*Z. Nováková: Proč má králíček bílý ocásek*), Barbora Kunzová (*Ivo Štuka: Tak to bude*), Anežka Oršulíková (*I. Borská: Vosa*). Všichni recitátoři dostali k diplomu i dáreček z „kouzelného“ košíku.

1. kategorie

V 1. kategorii se představilo 19 recitátorů. K velmi zdařilým přednesům patřil projev Marie Veselé, která dokázala vytvořit atmosféru i vyprovokovat naši představivost v koláži veršů od *Iva Štuky Kde bloudí velbloudi*. S velmi podobným nadšením a chutí sdělovat představil text *D. Fischerové Skladatelův den Vojtěch Mališ*. Také Hugo Wala si užil společně s námi text *D. Heviera Zapomnětlivý parašutista*. Text *Jiřího Kahouna Chaloupka je kocourek* skvěle předal Ondřej Žák. K dalším oceněným se zařadili Elizabeth Guziňáková (*D. Fischerová: Ropucha*), Jakub Nerovský (*M. Kratochvíl: Nejkrásnější pes*), Maxmilian Malota (E. Stará: *Pohodlný atlet*), Ondřej Labaj (*Ezop: Ovečka a vlk*), Klára Jozzová (*I. Blatný: Devět vánek*), Eduard Růžička (*F. Hrubín: Červená Karkulka*), Eliška Mináriková (*D. Fischerová: Sudoku*).

2. kategorie

Ve 2. kategorii, která už je tzv. „postupová“, recitovalo 16 dětí. Lektorský sbor nejvíce zaujali, a proto byli i nominováni k postupu, dva chlapci. Damián Tembo s textem *D. Charmse Čičí! Čičí! Čičí!* – přirozeně, se zaujetím a nadsázkou typickou pro poetiku Charmse vyprávěl o nelehkém úkolu člověka vyznat se ve světě, který jej obklopuje. Ve stavbě textu zkušeně pracoval s pauzami, v nichž bylo cítit jeho jasné přesvědčení o celé situaci.

Dominik Skočovský v textu *D. Mrázkové Gvendolína* nás prostřednictvím vyprávění o dívce Alence a její babičce zavedl do časů

minulých, které voněly levandulí babiččiny šály, jejími věcmi, k nimž patřila i panenka Gvendolína. Dominik dokázal svým vnitřním zaujetím velmi přirozeně zprostředkovat rozhovor s babičkou o tom, jaké to bylo, když maminky měly čas si s dětmi hrát.

Mezi další oceněné patřili Helena Veselá (*M. Míková: Smutek ze snu*), Mia Sznappa (*M. Macourek: Kočka, která měla ráda ušák*), Elen Martynková (*M. Míková: Jak šly na procházku*), Tereza Broďáková (*J. Válková: Punčocháče*), Matěj Káňa (*A. A. Milne: Schovávána*).

3. kategorie

Ve 3. kategorii druhý den vystoupilo 13 recitátorů s texty J. Nerudy, J. Skácela, T. Janovice, T. Vejmolý, I. M. Jirouse, V. Vackeho, J. Seiferta, J. Hiršala, G. Rodariho.

Lektorský sbor, pro tento den ve složení Lucie Malěřová (učitelka LDO ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm), Tomáš Chudoba (absolvent herecké konzervatoře Ostrava, herec těšínského divadla Bajka) Olga Strašáková, jednoznačně zaujala Barbora Veselá, kterou také nominoval k postupu na celostátní přehlídce Dětská scéna. Recitátorka si vybrala *Bajku o kachně a karnevalu* z knihy *S. Reschové Buenos Aires, kotě!*. Svým přirozeným vyprávěním, okořeněným vtipným nadhledem, dokázala od samého začátku provést posluchače absurdním prostředím karnevalu s ještě absurdnější kontrolorkou kostýmů – kachnou. Barborka využila všech prostředků interpretace textu k vyjádření vnitřního podtextu k celkovému vyznění bajky.

K druhému postupu na celostátní přehlídce byl nominován Matyáš Novotný s textem *Tetovač Daniely Fischerové* z knihy *Jiskra ve sněhu* a přednesl jej s velkou chutí podělit se o něj, byl uvolněný a v příjemném kontaktu s posluchači. Vystavěl si úvod i jednotlivé situace a dovedl nás k vypointovanému konci.

K dalším oceněným recitátorům patřili Matyáš Pekárek (*O. Hejná: Lviče zlaté jako písek*), Amálie Fucimanová (*I. M. Jirous: Ptala se Františky Marta*), Viktor Glabazna (*J. Hiršal: Enšpígl a zlodějí*), Matěj Pustay (*G. Rodari: Popletená pohádka*), Anna Smějová (*V. Vacke: Sonáta pro Zrzku*), Andreas Divitaris (*T. Vejmolá: Tuk tukem z Bangkoku až domů*).

4. kategorie

V této kategorii se představila 14 recitátorů, z nichž porota vybrala k postupu Ludmilu Vondráčkovou, která představila text *Petra Nikla Záhadná pohádka* (z knihy *Lingvistické pohádky*). Její pojetí zcela naplnilo poetiku autora, se kterou si umně a s energií pohrávala a „malovala“ Niklovy obrazy prostřednictvím svého znělého a poučeného hlasu. Zvládla uchopit jako cestu k vyznění i každou větu začínající příslovcem „tam“ a s velkou chutí sdělit a předat nás dovedla k tajemství. Druhým postupujícím se stal Radek Neuwirth. Zvolil si text *Karla Čapka O zelinářích* z knihy *Zahradníkův rok*. Dá-li se recitátor zařadit do určité kategorie, pak tedy je Radek velmi „kontaktní vypravěč“, který se prostřednictvím textu K. Čapka pokusil předat jeho zkušenosti se zahradničením a jeho strastmi spojenými i s okolím zahrady (sousedé, ploty, ptáci...). Chopil se umně čapkovského souvětí, které nezatížil „kouskováním“, a velmi vtipně je skládal do celkového vyznění. Pracoval s metaforickým podtextem, i s náznakem „modlitby“ proti rozrůstajícím se malinám.

Ocenění byli také tito recitátoři: Emma Churavá (*T. Burton: Robůtek*), Antonín Růžička (*J. Skácel: Uspávanka s letadlem*), Adéla Košíková (*I. Březinová: Jmenuji se Alice*), Jan Przybyla (*R. Fulghum: Pavouci*), Karolína Urbanová (*G. Formanová: Jestli zůstanu*), Damián Pindel (*I. Březinová: Bez bot*), Jáchym Lokoč (*S. Juhaňák: Jak jsem šel k zápisu*).

Oba dny recitační přehlídky byly naplněny pohodovou a tvořivou atmosférou, na níž se podíleli všichni zúčastnění, a to včetně doprovodu rodičů i učitelů. Byli vstřícní, vnímaví a já věřím, podle ohlasů, i spokojení. Program přehlídky byl totiž naplněn do posledního puntíku. Ve chvílích čekání na rozhodnutí poroty a vyhodnocení proběhla i malá recitační dílna Lucie Semančíkové a její žákyně Anety Mikušákové s diskusí o tom, jaký je rozdíl mezi přednesem textu a monologem. K dalšímu zpestření, a to v obou dnech, patřilo vystoupení divadelního souboru *Kukuč* s muzikálovým představením *Tučňáci na arše* (inspirováno textem *Ulricha Huba*) a setkalo se s velkým ohlasem.

Tak zase za rok v Bohumíně a všem nominovaným recitátorům: „Zlomte vaz!“

Olga Strašáková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OSTRAVSKÁ LOKÁLKA, 19.–20. 4. 2024

V Divadle loutek Ostrava se ve dnech 19. a 20. dubna konal již osmý ročník krajské postupové přehlídky dětského divadla a dětských recitačních kolektivů Ostravská lokálka. Letos na přehlídku přijelo devět dětských divadelních souborů z celého Moravskoslezského kraje, které byly vybrány odbornými lektory, nebo postoupily z oblastních přehlídek. Jeden soubor bohužel z důvodů nemoci účast odvolal.

Přehlídka byla co do žánrů rozmanitá. Taneční soubor **PULS z Opavy** přivezl dvě pohybové inscenace **Z tajného deníku Cyrilky P.** a **Najít si světlo v šeru**. Velkou kvalitou obou tanečních inscenací Tanečního souboru PULS je jevištní pohyb dětí a jejich spoluhra a souhra na jevišti. V inscenaci **Z tajného deníku Cyrilky P.**, která je složena z fragmentu z knihy *D. Fischerové* jsou dětské protagonisté cele přítomni ve vytvářených situacích a jsou spontánní. Soubor pracoval metaforicky s papírem a všechna děvčata se stávala malou Cyrilkou, která sní. Souhra a vzájemné napojení více než dvaceti holčiček na jevišti bylo obdivuhodné i jejich pohybové dovednosti a radost ze hry. Ocenění hodné bylo také propojení textu, slova a tance a komunikace tělem.

Témata překračující hranice osobní zkušenosti dětských herců a inscenace čistě činoherní pak zpracovaly soubory Demokraticky založený dramaťák v inscenaci s názvem *Košile* a soubor Katarze z Havířova v inscenaci *Páteční chvilka šílenství*. Představení ***Košile Demokraticky založeného dramaťáku*** mělo na Ostravské lokálce (19. 4. 2024) výraznou energii a sehrané voicebandy. Soubor dobře pracoval s napětím a inscenace obsahovala pohybové části, ve kterých dětské herci pracovali se židlemi. V inscenaci byla zajímavá scénická řešení jednotlivých scén a situací. Interpreti dobře souzněli v chóru, který posouval děj. *Páteční chvilka šílenství* souboru Katarze byla vtipnou anekdotou a významným byl text, který napsal jeden člen dětského divadelního souboru Tony Kubezcka.

Inscenace zpracovávající aktuální témata dětských protagonistů zahrály děti ze souboru **MAAHEENOOK Gang z Třince** s názvem *Zrcadlo*, zpracovávající známou pohádku *O Sněhurce* předvedenou

jako generační výpověď současné mládeže zabývající se především svým vzhladem. Funkční zde byl scénický prostředek rámu, se kterým soubor pracoval rozmanitými způsoby a nápady.

Také soubor **Rybky66 z Nového Jičína**, které zahrály *Sibiřské haiku* – výrazná zde byla odvážná volba předlohy – a **DS Kuřata na paprice z Frýdlantu nad Ostravicí** *Kde to jsem...* Zde se ukázala dobrá práce s divadelními prostředky (výrazná výtvarná složka a citlivá složka hudební). Také byla pozitivně vnímáno pedagogické vedení souboru jeho vedoucí Jitkou Kvasničkovou.

Soubor **DěS** na přehlídce improvizoval. Předvedl různé improvizací techniky a kolektivní souhru dětí na jevišti.

Přehlídku v sobotu odpoledne uzavřelo loutkové představení souboru ze **ZŠ Gen. H. Píky ze Štítiny** s názvem *Dětská polévka*. Soubor hrál s marionetami a je teprve na začátku své divadelní a loutkářské práce.

Doporučení na celostátní přehlídku Dětská scéna 2024 dostal Taneční soubor **PULS z Opavy** s inscenací **Z tajného deníku Cyrilky P.** a **Demokraticky založený dramaťák** s inscenací ***Košile***. Ocenění za tvořivou práci s tématem dostal **MAAHEENOOK Gang** a Ocenění za autorský text ***Páteční chvilka šílenství*** získal autor **Tony Kubezcka**. Cenu dětského diváka získala inscenace ***Košile***.

Přehlídka každoročně přináší dětem nejen možnost zahrát si své inscenace v profesionálních divadelních podmínkách Divadla loutek – s profesionálními osvětlovači a zvukaři a technickým servisem – ale také si navzájem ukázat výsledky své celoroční činnosti, podpořit se ve smysluplné divadelní tvorbě, rozvíjet své dovednosti v nabízených doprovodných workshopech a užít si divadelní svátek na společném divadelním pobývání. Z nabízených workshopů letos na děti i vedoucí souborů čekala série žongléřských workshopů pod vedením lektorů Cirkusu trochu jinak a improworkshop s lektory improvizací divadla ODVAZ. I tento ročník přehlídky, tak jako v minulých letech, nabízel dětským účastníkům společné debaty nad zhlédnutými představeními vedené studenty uměleckých vysokých škol JAMU DIFA a SLU a vedoucí souborů měli možnost vyslechnout si odborný pohled na jejich divadelní práci s dětmi od pětice zkušených porotců.

Byli jimi Hana Cisovská (pedagožka Ostravské univerzity a odbornice na dětské divadlo), Petra Bublíková (pedagožka na ZUŠ v Hlučíně se zaměřením na pedagogickou práci s dětmi), Olga Strašáková (ředitelka pobočky ZUŠ v Kunovicích a odbornice na mluvní projev), Tomáš Volkmer (scénograf, výtvarník a divadelní lektor DLO) a Matěj Šumbera (absolvent KALD DAMU a herec, režisér). Tento lektorský sbor také doporučil do širšího výběru dvě inscenace za Moravskoslezský kraj na celostátní přehlídku Dětská scéna ve Svitavách. Kvalitu a každoroční obhacování přehlídky dokládala letos dvě inspirativní představení, a to soubor *Vozíchet z Jablonce nad Nisou* čítajícího jednoho loutkáře a muzikanta Rudu Hancvencla, který zahrál v pátek večer představení *V jednom lese, v jednom domku a Jak Honza ke štěstí přišel*. V sobotu odpoledne dětem zahrál divadelní spolek FRAS představení *Medař*. Celá přehlídka se svým nabitým obsahem mohla uskutečnit díky finanční podpoře statutárního města Ostrava, Moravskoslezského kraje, Ministerstva kultury ČR a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR prostřednictvím Národní agentury NIPOS ARTAMA.

Hana Volkmerová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE UHERSKÝ BROD, 23. 4. 2024

V roce 2024 se přehlídky uměleckého přednesu i dětského divadla přesunuly z Uherského Hradiště do rodiště J. A. Komenského, tedy do Uherského Brodu. Pořadatelem přehlídek se stal aktivní Klub přátel Základní umělecké školy a všechny akce významně podpořilo Město Uherský Brod. Záštitu nad krajskými koly přijala starostka města PhDr. Miroslava Poláková.

V Uherském Brodě se dětskému přednesu daří. Okrskového kola, které pořádala Knihovna Františka Kožíka, se zúčastnilo 132 recitátorů. Do okresního kola z okrsků postoupilo 54 recitátorů. Krajského kola se zúčastnilo 44 interpretů.

Budu se držet hodnocení jednotlivých porotců krajské přehlídky: převažovaly zde nové, inspirativní texty a oceněna byla i snaha s těmito texty pracovat. Poezie převažovala pouze v 1. kategorii. Interpreti ovšem často klouzali k rýmování bez obsahu. Lépe si poradili s prózou. V prozaických textech dokázali daleko více využít svou přirozenost a radost ze sdělení.

Příjemným překvapením byli recitátoři 4. kategorie. Ve svém věku, kdy se často žákům nechce „předvádět“ před svými vrstevníky, předvedli vyrovnané a inspirativní výstupy. Porota tak musela pozorně porovnávat kvalitu textu a jeho vazbu na recitátora. Při rozhodování hrálo roli i recitátorské řemeslo: využívání pauz, změna dynamiky, intonace, ale také jistý nadhled nad obsahem textu či předání jeho poselství.

Pevně věřím, že vybraní recitátoři Zlínského kraje se na celostátní přehlídce neztratí. Zaujmu svou přirozeností, inteligencí a podvědomou vírou v sílu „obyčejného slova“.

Z druhé kategorie na celostátní přehlídku postoupil Leszek Čevla ze ZŠ Zachar v Kroměříži (*Zbyněk Malinský: Popelnice*). Svým výstupem dokázal, že je přirozený, kultivovaný recitátor s touhou po předání sdělení posluchačům. Má výborný oční kontakt. Pochopil metaforický text autora, zůstal v nadhledu nad textem (nevyužívá expresi). Díky tomu bylo sdělení nepatetické, s přesně vypointovaným koncem. Mluvený projev recitátora je bez vad, jen při zrychlené mluvě se objevují špatně zvolené důrazy na slabiky. Na tyto nedostatky byl Leszek upozorněn.

Druhým postupujícím je **Tobiáš Ondrůšek** ze ZUŠ Uherské Hradiště (*Betty MacDonaldová: Léčení mlaskalky a srkavky*). Přednesem tohoto prozaického textu Tobiáš ukázal, že je přirozený vypravěč, má suverénní projev, zaujme osobitým přednesem s důrazem na sdělení. Nechybí mu ani oční kontakt. Rozumí příběhu a dokáže ho logicky vystavět. Nad textem si udržuje nadhled pomocí exprese. Pracuje s emocemi. V mluveném projevu se ukázala nepřesnost ve výslovnosti souhlásky „ř“ a některých sykavek. Místy si také upravuje text, což se projevuje na konci příběhu nepřesným vypointováním. Na tyto nedostatky byl Tobiáš upozorněn.

Třetí kategorii bude ve Svitavách zastupovat **Marie Kučerová** ze ZŠ a MŠ Na Výsluní, Uherský Brod (*Vojtěch Vacke: Sonáta pro klavír a zrzavou holku*). Reitátorka se při přednesu evidentně ztotožnila s textem. Na základě osobní zkušenosti pracovala s vnitřními emocemi, což se odrazilo na přesné práci s hlasem a vytvoření celkové atmosféry. Marie přirozeně pracovala s pauzou, střídáním dynamiky a s temporytmem. Bylo jí doporučeno více uvolnit psychické napětí, což by pak bylo patrné i na jejím fyzickém projevu.

Do celostátního kola Dětské scény je doporučena také **Adéla Navrátilová** ze ZŠ Bratrství Čechů a Slováků BpH (*Jan Skácel: Uspávanka s vosou, která píchla Viktorii*). Představila se přirozeným přednesem poezie, bez umělého důrazu na rytmus a frázování textu. Její projev byl velmi přirozený. Vnímala text a byla si vědoma poselství, což se projevilo i na přirozenosti intonace. Podpořila to také střídáním tempa a dynamiky. Škoda jen, že divák a posluchač nemohl vnímat dobře její mimický projev skrze stěnu vlasů spuštěných do obličeje.

Postupující ze 4. kategorie je **Rozálie Švehlíková** ze ZŠ Mariánské náměstí, Uherský Brod (*Zuzana Frantová: Tajemství*). Její interpretace se vyznačovala atmosférou, zlomem v situaci „já“ vypravěčky a rychlejším tempem. Přirozeně využila střídání emocí a výrazu. Prospělo by jí větší využití práce s pauzou a zvolit místy pomalejší tempo. **Vojtěch Waclawik** ze ZUŠ Bojkovice (*Daniela Fischerová: Když v Títi hřmí*) je druhým postupujícím nejstarší přednášečské kategorie. Tento recitátor má evidentně za sebou kvalitní rozbor textu. Projevilo se to na jeho způsobu přednesu, přičemž se mu podařilo vystihnout i jeho laskavý humor. Přirozeně využil technické prostředky – pauzy, změny dynamiky, tempa, intonace. Podpořil tím svůj nadhled nad obsahem a poselstvím textu. S lehkostí provedl posluchače i náročnějšími pasážemi textu.

Roman Švehlík

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA UHERSKÝ BROD, 29. 4. 2024

Koncem dubna se konala krajská přehlídka dětských divadelních souborů Dětská scéna 2024 v Domě kultury v Uherském Brodě. Devět souborů ze zlínského kraje se představilo v jeden den na třech scénách. Přinášelo to pozitiva v podobě prostoru pro zkoušky souborů a svižného průběhu přehlídky, nevýhodou bylo málo času na reflexi jednotlivých kusů a v závěru na diskusi s tvůrci o viděných představeních. Členové souborů byli velmi odlišného věku, přinášeli inscenace rozdílného žánru a každý jevištní tvar disponoval kvalitami v jiné oblasti divadelní tvorby. Zlínským souborům se dařilo dynamicky ztvárnit situace, nečekanými tématy se blýskl soubor z Rožnova pod Radhoštěm, spontaneitou oslovili hráči z Dolního Němčí a Kroměříže, celkovou výstavbou inscenace a souhrou všech jevištních komponentů oslovil Uherský Brod, dávku inspirace zhuštěnou v krátké divadelně čisté scénické hře přinesly děti z Uherského Hradiště.

GG parta ze ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm pod vedením **Lucie Maléřové** vévodila přehlídce kvalitní dramaturgií, skvěle vybraným neotřelým textem, kde byly hybatelem děje opravdu děti.

Prezentovaný text *Chceme být dokonalí...?* inspirovaný knihou *Heleny Duggan Město zvané Dokonalín*, vznikal společně v souboru, co bylo také na jevišti také znát. Pro tento věk poutavý sci-fi příběh o snaze jednoho doktora oslepit všechny obyvatele Dokonalínu, vypěstovat jim náhradní oči, aby svět viděli, jak on si přeje a stali se tak bez chyb, byl v podání GG party navíc příběhem o schopnosti konat sám za sebe, převzít odpovědnost, odvážit se vybočit z davu. V kolektivních scénách jsme doslova cítili, jak se děti poslouchají, jak vnímají vážnost a tajemnost vzniklé situace. Obzvláště vtahující bylo, jak nemyslely všichni stejně, nebyla to uniformní masa dětí ale živá skupina, kde každý má trochu jiný názor. Mluvicí hráče zrazovala místy nezažitost textu a temporytmus inscenace nabourávalo množství ještě nesehraných přestaveb. To vysvětloval fakt, že dramatický tvar měl na přehlídce premiéru. Jako jediné z představení toho dne, měla jejich produkce pozitivum v jednoznačně určeném a ztvárněném vrcholu dramatu v podobě praskajících balónů ve scéně, kdy děti ničí pole psychopatického doktora a rozšlapou pěstované oči (i když s mírně mlhavě navazujícím rozuzlením – kam se poděl otec hlavní hrdinky?). Ještě větší plus tu bylo jasně stanovené téma a adekvátně němu a dětem použité režijní i dramaticko-výchovné prostředky. Scény jsou stavěny s ohledem na věk, zájem i dispozice žáků, skrze kolektivní hru a zároveň s poučeností divadelní, dobře volenou hudbou a flexibilní čistou scénou. Předloha a nastavený pedagogicko-režijní inscenační klíč byl pro soubor patřičnou výzvou, kterou ještě musí zdolat a mnohé se prací na tomto díle naučit. Viděli jsme lehce nekompatní premiéru, která ale předvídá výbornou inscenaci.

ZUŠ Uherský Brod oslovila v padesáti minutovém scénickém díle *Je libo milion? Raději miliardu!* zejména souhrou všech inscenačních složek. Hudba, scéna, situace, všechno bylo stavěno tak, aby byl

podtržen příběh, který by už v tuto chvíli mohli hrát pro školy a věřím, že s velkým úspěchem. Soubor si vybral poutavé téma o chlapci milionáři, který se maskuje za obyčejného kluka, aby našel pravé přátelství. To se mu podaří, jeho identita je ale odhalena, přátelství ohroženo a dochází i na lest a zradu. Všechno se děje jak podle scénářů komedií pláště a meče, navíc tak, aby dění bylo završeno hollywoodským happyendem. Dobrá řemeslnost tvaru, poučena komediemi převleků a filmovými šablonami lehce ovšem maskuje povrchnost předlohy, dramaturgicko-režijní koncepce a také dramaticko-výchovného cíle. Samotný text podle knihy *David Walliamse* je zjednodušující a plochý a neumožňuje příliš rozehrát jiný než první plán. Bylo by tu potřeba opravdu velmi zručného dramaturga-režiséra-pedagoga v jednom (ale kolik je takových, že?), aby dokázal nahlédnout na situaci z vícera úhlů pohledu, inspirovat žáky k vložení vlastního názoru, najít vystihující a neotřelý obraz situace. Nebo se opřít při tvorbě o kvalitnější text. Viděli jsme mnoho jevištních nápadů, skvělou práci s prostorem, světlem (výborná scéna přiletu helikoptéry s baterkami), lecky i obrazem. Hudba byla vybírána s ohledem na téma, v jiných souborech jsme často viděli nahodilý výběr. Snad jen příliš ilustrativně. I když věřím, že se u Money, money od Abby údajně hodně děti nasmály a byl to jejich, prý ironický, výběr. Soubor každopádně přesně

věděl, o čem a pro koho hraje a bylo to na hře znát. Inscenace by se více pozvedla, když by byla volena látka s nemetaforickým a černobílým viděním, kdyby se dalo více prostoru pro vlastní názory hráčů a jejich kreativitu.

Naděšení pro téma s nezvládnutými scénickými úskalími jsme viděli také v adaptaci *Dobšinského pohádky Matěj a blázní* souboru **HOŘÍ ze ZUŠ Zlín**. Zde sice nevětzila forma nad obsahem jako u uherskobrodských, ale předloha jim při budování jevištního tvaru kladla rovněž velké klacky pod nohy. Měli výborně stavěné mizanscény (ano, bylo už zde možné mluvit o mizanscénách, nikoliv pouze jevištních situacích, nebo aranžmá, ale o skutečně stavbě scénických prvků v času a prostoru s ohledem na téma), ale narazili na kámen žánru, který na Slovensku označujeme „putovačka“, nebo sáhneme-li k filmovým pojmům „road movie“. Šlo tedy o velmi nedramatickou předlohu, kde nelze stavět a budovat napětí a rozehrát situace s ohledem na rozrůstající se konflikt dvou stran, neboť vnější konflikt v tomto žánru často absentuje. Nahrazuje ho někdy vývoj hlavního hrdiny, jeho vnitřní poznání. V tomto případě Matěj chodí a hledá pět bláznů, podobných hloupostí rodině jeho milé, což je divácky i scénicky ze začátku zajímavé, při třetím bláznovi, už si diváci přejí změnit princip, při čtvrtém a pátém už to v hledišti šumí a šustí. Soubor naznačil cestu ven vytvořením druhého plánu. Matěj retrospektivně v rozhovoru s médii obhájí svou aplikaci na rozlišování hoaxů, neboť ne všemu nutno, jako ti blázní, které potkal, věřit. Tento aktuální a nápaditý motiv se vždy mezi jednotlivými setkáními s bláznem vrací, nikterak se ale neposouvá, nepomáhá k budování napětí, Matěj nedochází k žádnému poznání a zůstává pouze v rovině expozice. Nakročeno ale mají.

Na celostátní přehlídce jsme takřka k vlastnímu údivu při takových zajímavých inscenacích doporučili drobný scénický tvar ze **ZUŠ Uherské Hradiště Šedík a Bubi**. Víceru souborů na krajské přehlídce

pracovalo s chórem jako s kolektivním vypravěčem, obvykle však spíše z potřeby předat informace, které nejsou v dialogích, divákům, bez nějakého dalšího opodstatnění použití chóru. Někdy mívá sbor vlastní roli, personifikovaně pak i zájem a postoj k vyprávěnému, jindy je jakýmsi osudovým hybatelem. V *Šedíkovi a Bubi* se chór stal spíš dirigentem, metronomem příběhu. Chór tu, zejména v úvodu, měl funkci hudební, jak naznačil vtahující zahajovací voiceband. Tato linka se sice postupně i u uherskohradištských vytratila, nicméně byl alespoň nastolen jasný a velmi funkční klíč. Ve dvaceti minutách nám žáci pod vedením Olgy Strašákové ukázali, jak si umí hrát, jak skvěle pracují se slovem i obrazem, a byl zde i prostor pro znak a metaforu. Zlepšení bychom mohli hledat ve stavbě – dvě scény těsně před rozuzlením příběhu zůstaly trochu nadbytečné a nijak téma hry neposouvaly. Scéna s netopýrem a hra na schovku by potřebovaly najít v příběhu o hledání přítele (a sebe samého ve světě bez matky) své opodstatnění, přinášet nová fakta, posouvat jimi děj k naplnění tématu, nebo nové informace o hrdinech. Kocourek Šedík poznává svět a nachází přítele v zapomenuté čepici Bubi. Ve scéně s „havarovaným“ netopýrem Bubi odhaluje své záchrannářské schopnosti, v kontextu s tématem svou laskavost a schopnost pomáhat a postavit se za přítele. To už o ní ale víme ze scény předtím, když se zastala Šedíka před bratry.

Tato scéna, stejně jako i navazující scéna s hrou na schovku, působí spíše jako zdvojení nebo odbočky od jinak čistého a uceleného tvaru. V malém ale komplexním představení jsme viděli všechno, co má dobré divadlo mít, jasné téma, nápadité jevištní obrazy a hravost, inspirovali jsme se, bavili se i si postesklí.

Soubory ze **ZŠ a ZUŠ Dolní Němčí** přinesli dvě miniatury. Soubor **Element** se inspiroval *Malinského bajkou Jak si ptáci volili svého krále* a hezky v prostoru rozehrál ptačí volby. Někdy jsme se mezi jednotlivými ptáky ztráceli, nevěděli, kdo je kdo, jindy to bylo krásně jasné z jednání ostatních ptáků (orel promluvil a sice nebyl ještě osloven, přece jsme z ucuknutí ptáka vedle pochopili, že jde o velkého dravce). Podobně by bylo možné rozehrát i ostatní ptáky a situace. Děti krásně spolupracovaly a byly v situacích obdivuhodně přítomné.

Některí, jako třeba vynikající představitel krále páva, energii zúročili v dalších rolích v souboru **Zlatá rybka** v příběhu **Jak František vyzrál na Papejše**. Tento příběh ve stejné scénografii multifunkčních kostek rozehráli trochu nejistěji. Předloha kladla vyšší nároky na pedagogovu schopnost dramatizace, což se projevilo jako slabá stránka zejména při rozuzlení, dle kterého to vypadalo, že na Papejše vyzrála spíše Františkova sestra Ema. Zde jsme pozorovali zmiňované nevyužití potenciálu chóru a působil tu spíše rozpačitě. V obou případech bylo možno ocenit krásnou mluvu a hru se slovem, chvílemi až hudební (rap).

Zlín vyslal na přehlídku dva soubory, přičemž se také druhý soubor podobně jako jejich kolegové s Matějem a bláznou zaměřil na modernizaci lidové pohádky. Soubor **Úterní špil** zpracoval téma *Perníkové chaloupky* v úpravě pedagožky *Michaely Vrbové* inscenaci **PCH aneb Perníková chaloupka moderní doby**. Aktualizace tradiční pohádky směrem k příběhu o dětech ztracených v lese bez wi-fi hráče evidentně bavila, což bylo velkým přínosem tohoto díla. Pohádka se ale po čase začala nově vytvořené realitě vzpírat. Děti v lese honily pokémony (online hra), ač signál pro GPS, který potřebovaly pro nalezení cesty domů, neměly, nebo si šly na střechu uloupit signál vysílaný z ježibabina domu, který by chytly i před domem, a také „lidojedčín“ dům plný satelitů, her, Netflixu je v rozporu s ponecháním jejího tradičního konce pohádky v peci na lopatě. Rýmy ve stylu „láska-páska“ podtrhovalo navíc otrocké frázování. Místy se ale do hry dostala osvěžující autenticita, jako třeba v nenápadném ale upřímně rozhořčeném povzdechu teenagerky Marušky na margo mapy: „Papíru se nedá věřit“. Oba zlínské soubory velmi dobře pracují s dynamikou inscenace, střídají umně akční a mluvené scény, rezervy bychom viděli při celkové stavbě inscenace a dramaturgii, u nejasně definovaného konfliktu a tématu, což se odráží na úpadku napětí a snížení pozornosti hráče i diváka.

Poslední dva ještě nezmíněné soubory přehlídky se ocitly na dvou opačných pólech přístupu k divadelní tvorbě. Zdálo se nám, že **ZUŠ Kroměříž** v inscenaci *Děti z Bullerbynu* náhodně otvírala knížku na

různých místech a ukazovala nám scény tematicky a scénicky nepropojeny. Nakonec se ukázalo, že mozaikovitost nebyla záměrná. U tohoto souboru ale bylo snad nejméně cítit zaujetí, radost a souhru hráčů. Někdy jsme si nebyli jisti, zda děti vědí, že hrají pro diváky, což bylo krásné i nešťastné zároveň. Scéna cesty do obchodu byla neúměrně dlouhá. Dívky šli do obchodu a vždy něco zapoměly. Při tom zpívaly píseň a chodily po trajektorii (doslova) nekonečné osmičky a divák ztrácel poslední zbytek pozornosti, pokud je neztratil při zdlouhavém a zcela zbytečném zavírání a otvírání opony. Zato vodník, který hrál na žebříku vílám živě na trubku, byl skvostným momentem.

Pokud soubor z Kroměříže listoval knihou a skákal po jevištních obrazech, jako by na ně nahlížel jen zvenčí, soubor **Honzovy buchy ze ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm** ve své autorské hře **Emoce** nahlížel na situace zevnitř postav, personifikací emocí jednoho páru. Emoce vedly dialogy, hádaly se, různé přebíraly nad zamilovaným párem vládu a vztah se díky nim měnil a chvílemi pod jejich vlivem také kazil. Reálnou situaci jsme vnímali pouze významně ovlivněnou a rozbiženou vstupy a komentáři „emocí“. Interakce páru byla zobrazena jen schematicky, v náznaku. Vytyčená koncepce se začala vzpírat vlastní logice v momentu, když emoce dívky komentovaly jednání chlapce, i když dívka nebyla přítomna a nemohla tedy situaci vidět, a tedy ani prožívat. Touha nahlédnout na situaci rozcházejícího se páru, prozkoumat ji z různých úhlů je dramaticko-edukačně velmi záslužná a jistě skýtá mnoho materiálu vhodného k tvorbě. K jevištnímu tvaru ještě potřebuje soubor trochu zbavit návrhy vznikající na zkouškách obecností, konkretizovat situace a myšlenky postav, a poté všechno s ohledem na výpověď (jakou vlastně?) protřídít, umět se něčeho vzdát, nechat jen to nejdůležitější, a to následně scénicky ztvárnit. Celkově lze říci, že krajská přehlídka Dětská scéna 2024 přinesla pestrou paletu talentů a ukázala, že i dětské divadlo může být plné inspirace a kreativity. Vybrat postupující soubor bylo velmi těžké nejen pro velký věkový rozptyl, široké spektrum žánrů, ale i celkový přístup k divadelní práci s dětským kolektivem. Žádný soubor nijak výrazně nechyboval a rozhodně si všichni zaslouží uznání za svoji práci. Zbývá jim jen zatleskat a těšit se na jejich další tvůrčí činnost!

Daniela Evjáková

Odpovědná redaktorka: Iva Vachková.

Redakční spolupráce Jakub Hulák.

Fotografie k článkům: archivy pořadatelů krajských přehlídek.

Grafika Pavel Kocych, sazba Alena Crhová.

Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy.

Náklad 150 ks.